Leto LXVI Poštnina plačana v gotovini. V Ljubljani, v torek, dne 8. novembra 1938 Štev. 257 a Cena 1.50 din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica štev. 6,

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Nova pot Anglije

V angleškem tisku smo čitali poročilo o zelo zanimivem razglabljanju o bodoči politiki Anglije in njenega imperija. Ministrski predsednik Nevile Chamberlain, ki je mož stvarnih računov, je na osnovi lastnih izsledkov, ko je premišljeval o sedanjih svetovnopolitičnih dogodkih ter brez sentimentalnosti potegnil iz njih pravilni pouk, temeljito preokrenil smer zunanje politike in začel novo poglavje v zgodovini Anglije in njenega imperija.

Angleška javnost pa novih potov ni takoj sprejela. Po stoletnih izročilih si je prilastila pravico, da samostojno presoja življenjske potrebe imperija in odloča o usodi svoje domovine. Tako se je zgodilo tudi s Chamberlainom, ki je potrebo zunanjepolitične presmeritve sam za sebe morda dobro razumel, a je zaradi okornosti v izražanju ni znal dovolj jasno izpovedati. Toda Anglež ima za take primere posebne ustanove, ki se jim zaupa. Tako ima za presojo zunanjepolitičnih potreb poseben najvišji zavod učenjakov, ki ga imenuje »Royal Institute of International Affairs« (Kraljevski zavod za zunanjepolitične zadeve) in katerega dolžnost je, da daleč proč in iznad strankarsko-političnih gledanj v tišini znanstvenega okolja nepristransko pregleda položaje in zanje nalik zdravniški kliniki nasvetuje neobhodno potrebna zdravila. Kraljevski zavod se je torej pečal tudi z vprašanjem, kakšen je trenutni položaj angleškega imperija in kakšna naj bodo zunanjepolitična sredstva Anglije, da si ohrani nemoteno življenje in veljavo. Veliko število strokovnjakov je tamkaj izreklo svoje mnenje. Ko so na koncu napravili posnetek izraženih mnenj, so ugotovili, da so se vsi enoglasno izrazili, da Anglija odslej ne bo mogla več uveljaviti »Pax Britannica« (angleški mir) na isti način, kot je to delala od l. 1688 dalje pa do najnovejših časov, da bi namreč iz lastnih moči ohranila mir na suhem in na morju. To da danes ni mogoče, ker so na morjih zrasle nove izvenevropske pomorske velesile, v Evropi pa je izginilo vsako ravnotežje med velikimi državami. Drugo, v čemer so se vsi strokovnjaki kraljevskega zavoda strinjali, je bila ugotovitev, da je prepozno, da bi se Anglija šla danes zaradi Evrope skrivat za hrbet skupne varnosti, ampak da bo pač morala opustiti dosedanje svoje načelo o ohranitvi ravnotežja med evropskimi velesilami ter se posvetiti cilju, da ohrani vsaj svetovno ravnotežje med svetovnimi imperiji. Tretje, v čemer so vsi soglašali, pa je bilo spoznanje, da je imel sir Eyre Crewe prav, ko je že leta 1908 v svojem poročilu kralju Juriju V. zapisal, »da morata zunanja politika in vojaška pripravljenost hoditi z roko v roki.«

»Royal Institute of International Affairs« je torej v glavnem podprl zunanjepolitični preokret Chamberlainove politike in je angleško javno mnenje spoprijaznil z zavestjo, da je to trenutno edina pot, ki jo mora angleški imperij hoditi, ako hoče zavarovati svoj obstoj. Zadnji dogodki, ki jih je izzvala češkoslovaška kriza, so to naziranje še potrdili, tako da se Chamberlainova vlada danes lahko zanaša na to, da proti sebi nima več mnogo stvarnih nasprotnikov. Angleški imperij zapušča pot, ki jo je hodil več kakor 200 let, in prehaja v novo dobo svoje zunanje politike, podprt od angleškega naroda. Ker pa pri Angležih zunanja politika nikdar ni bila neko filozofiranje, marveč takojšnje izvajanje praktičnih korakov, ki jih nalaga spoznanje koristi ali škode, so se takoj pojavile tri vodilne misli, ki so v zadnjem času dobile že otipljivo obliko. Te misli so sledeče:

1. Ako ni mogoče več ohraniti ravnotežja v Evropi in je cilj le še svetovno ravnotežje med velesilami, potem je brezpredmetno delati še naprej Nemčiji — kajti Nemčija je evropsko ravnotežje prevrgla — težave in ovire pri njenem razmahu. Odstraniti je treba vse razloge za nezadovoljnost in ji priznati pravico, da si tudi izven svojih meja poišče področja, kjer bi mogla najti gospodarskega razmaha, na primer v srednji in vzhodni Evropi.

2. Ako je ohranitev evropskega ravnotežja med velesilami postala nemogoča in se mu tudi Anglija odreče, potem je kvarno, če bi se še ohranila zavezništva, ki so bila pomerjena za stare razmere. Francija tudi v novi zunanjepolitični zamisli še vedno ostane zaveznica Anglije, seveda ne več za kritje potreb na evropski, marveč na svetovni ploskvi. Toda francoska zveza s sovjetsko Rusijo ne služi nobenemu praktičnemu cilju več. Čemu jo ohraniti in se zaradi nje izpostavljati novim zmedam v Evropi? Cilj angleške politike je, Francijo teh nepotrebnih zvez osvoboditi in francosko-angleško zvezo uporabiti edinole za ohranitev svetovnega ravnotežja, ki naj bo v bodoče porok za »pax britannica«, za angleški mir.

3. Nemudoma je treba storiti vse, da bo odslej v angleškem imperiju »politika hodila z roko v roki z vojaško pripravljenostjo«, to se pravi, Anglija mora v najkrajšem času in ne glede na denarne žrtve izvesti oborožitev v zraku, na morju in na suhem v toliki meri, da bo angleška oborožena sila angleško politiko brezhibno in zanesljivo podpirala.

V zadnjih izjavah angleškega ministrskega predsednika in tudi v njegovih dejanjih, ki jih je že opravil, ali ki jih za bližnjo bodočnost napoveduje, se jasno odražajo gornje tri vodilne misli; oboroževanje, čim večja zadovoljitev nezadovoljnih velesil, ureditev oskrbe s sirovinami na mednarodni podlagi in pritisk na Francijo, da se odpove sovjetski Rusiji. Odražajo se na novem ozadju, ki si ga postavlja politika angleškega imperija, ki se je kaj hitro znašel in se prilagodil novim razmeram, ki so težišče vse politike iz evropskega področja preložile na svetovno, kjer bo odslej angleška zunanja politika skušala ustvariti in ohraniti ravnotežje med svetovnimi imperiji, kakor ga je doslej skozi več kakor 200 let vedno in vedno branila in ohraniti skušala med velesilami evropske celine.

Zdaj bomo tudi razumeli odgovor, ki ga je parlamentarni tajnik zunanjega ministrstva Butler dal nadležnemu poslancu, ki ga je vprašal, če mu vlada Nj. Vel. lahko pove, kakšne koncesije namerava nuditi totalitarnim državam v bodočem letu 1939. Butler mu je dejal: Britanska zveza narodov bo to vprašanje proučila z velesilami, ki tako mislijo kakor ona.

Anglija se poslavlja iz Evrope in prehaja v svet, kjer leži njen imperij.

Katere kolonije dobi Nemčija

Anglija ponuja one, ki jih upravlja Zveza narodov
Najbolj prizadete bi bile Francija, Portugalska in Belgija

London, 7. nov. c. V zvezi z bližnjim obiskom angleških državnikov v Parizu se govori, da se bo v Parizu največ govorilo o ureditvi takozvanega **kolonialnega vprašanja**. Gotovo je, da se pripravlja obširna razprava o kolonijah in sicer hočejo razdeliti to vprašanje v tri poglavja in sicer:

1. ali naj se Nemčiji vrnejo vse bivše njene kolonije,

2. ali naj se Nemčiji izročijo tiste kolonije, ki so že od nekdaj bile last drugih držav, ali ki so pod Zvezo narodov,

3. ali naj se v Afriki nad nekaterimi kolonijami ustvari nekako solastništvo 4 velesil, to je Nemčije, Italije, Anglije in Francije.

Glede prve domneve, da naj se Nemčiji vrnejo vse njene bivše kolonije, je baje sedaj položaj čisto jasen. **V Afriki ne bodo dopustili kakega revizionizma. Vsekakor bi tak revizionizem najbolj prizadel Anglijo. Če tudi bi angleška vlada hotela vrniti kake kolonije, bi se temu najbrž uprli dominioni, posebno pa Južna Afrika.**

Pač pa se obeta lažja ureditev vprašanja **tistih kolonij, ki baje »ne pripadajo nikomur«.** Te kolonije so vse poprej pripadale Nemčiji, sedaj pa jih je Zveza narodov prepustila Franciji, Angliji, Belgiji, Portugalski, Italiji in tudi Japonski. V Afriki so to naslednje bivše nemške kolonije: **Kamerun, Togo,** del belgijskega **Konga** in del portugalske **Angole.** Nad temi kolonijami te države pravzaprav ne izvajajo popolne suverenosti, ampak jih izrabljajo samo kot mandatne države. **Če bi torej te štiri države te mandatne kolonije vrnile Zvezi narodov, ki bi jih nato zopet vrnila Nemčiji, tedaj bi bilo to vprašanje tako urejeno, da ne bi bil v ničemer žaljen ta ali oni narodni prestiž.**

Preostajajo še bivše nemške kolonije v zapadni Afriki, to so **Taganjika** in del, ki je pripadel **Južni Afriki.** Zaradi teh dveh kolonij pa naj se v Afriki **ustanove velike kolonialne družbe,** ki ne bi imele samo pravice svobodne trgovine, ampak bi imele tudi dolžnost političnega upravljanja teh kolonij. Te kolonialne družbe bi naj bile podobne kolonialnim družbam, ki so obstojale že pred več stoletji, ko so francoski in angleški kralji dajali raznim kolonialnim družbam ves monopol v odkritih kolonijah. Med temi je tedaj bila najbolj znana takozvana indijska kolonialna družba. **Ta načrt ureditve kolonialnega vprašanja je že pred leti prvi sprožil dr. Schacht in je sedaj treba le še ugotoviti, če bi Nemčija ne smatrala ta načrt za zastarel.**

Po tej poti hočeta iti sedaj Francija in Anglija. Chamberlain bo ta načrt pred svojim javnim mnenjem lahko zagovarjal, **ker bi ta načrt preveč ne oklestil angleškega kolonialnega bogastva. Pač pa je verjetno, da bo odpor večji v Franciji, posebno pa v Belgiji.** V Franciji je Daladier že napovedal tako ureditev na radikalnem kongresu v Marseillu, ko je rekel, da se mora Francija najprej brigati za svoje prave kolonije, nato pa še za kolonije, ki jih ima samo kot mandatna država. Če pa bo dosežen sporazum med Francijo in Anglijo, tedaj bo tudi Belgija hitro morala popustiti, kar bodo od nje zahtevali.

Potem pa k Mussoliniju

Brž ko bo urejena ta zadeva v Parizu, se bo Chamberlain odpeljal v južno Francijo, najbrž v Menton, kjer se bo nato na italijanskem ozemlju **sestal z Mussolinijem.** Ta sestanek je baje že dogovorjen za december ali pa najpozneje za januar in šele nato bi bil nov sestanek med Chamberlainom in Hitlerjem.

Belgija bo Nemčiji vrnila

Eupen in Malmedy — da reši Kongo?

Bruselj, 7. nov. TG. Češkoslovaška je bila začetek, ne pa konec revizije versaillskih pogodb. Nemčija zahteva svoje predvojne kolonije ter je svoje terjatve že javila Angliji. Zaradi tega so v strahu predvsem male države, ki imajo kolonije, kajti vedno bodo iz boja izšli z izgubo manjši narodi, tega se zaveda tudi Belgija, ki ima še nekaj kolonij. Po vojni pa je Belgija dobila tudi kos nemškega ozemlja, to je okolica Eupen in Malmédy, katerih se Nemčija ni nikdar odrekla. — »News Rewiew« sedaj javlja, da se Belgija in Nemčija pogajata za popravilo meja. Belgija hoče prehiteti velesile, ki bi gotovo pri bodočih posvetih prišle s predlogom, naj Belgija pusti svoje afriške kolonije Nemčiji. Belgija hoče zato stopiti v neposredna pogajanja z Nemčijo ter bi pristala tudi na morebitno spremembo meja v okrajih Malmédy in Eupen. Kot nadomestilo za to pa pričakuje Belgija jamstvo, da Nemčija ne bo pri kolonialni politiki zahtevala Belgijskega Konga.

Atentat na nemškega diplomata v Parizu

Atentator je poljski Jud — „Maščevati je hotel plemenske tovariše"

Pariz, 7. nov. AA. DNB: Danes dopoldne je bil v nemškem poslaništvu v Parizu izvršen atentat na tajnika poslaništva v. Rata, katerega sta zadela dva strela. Dogodek se je odigral na ta način:

Nepoznan moški se je prijavil slugi v poslaništvu in zahteval, da ga sprejme eden izmed tajnikov. Sluga je neznanca takoj popeljal k tretjemu tajniku v. Ratu. Nekaj trenutkov zatem, ko je atentator stopil v pisarno, so se slišali streli, nakar je atentator poskušal pobegniti. Sluga na poslaništvu je poklical policaja, ki je imel službo pred poslaništvom, da je atentatorja prijel. Policaj je neznanca odpeljal na policijsko postajo, kjer je pri zaslišanju izjavil, da je napravil atentat samo zato, da bi maščeval svoje plemenske tovariše. — Nemško poslaništvo je zahtevalo od francoskega zunanjega ministrstva najstrožjo preiskavo in dobilo obljubo, da se bo ta zahteva izpolnila. Ranjeni tajnik je bil takoj prepeljan v kliniko. — Atentator je poljski Jud in se piše Grünspan-Herschl.

Pariz, 7. novembra. AA. Havas: Na kliniki Alma, kjer leži ranjeni svetnik v. Rat, je bilo ob 14.30 izdano sledeče poročilo o stanju ranjencev: Prof. dr. Baugartner je izvršil težjo operacijo ter vzel kroglo iz jeter. Zdravstveno stanje ranjenca je ostalo še nadalje zelo težko, čeprav ne obstoji nevarnost, da bi nastopile komplikacije. Prihodnji bulletin bo objavljen nocoj.

Napovedi italijanskega lista o bodočnosti Francije

„Na evropski celini nima nič več govoriti . . ."

Rim, 6. novembra.

Italijansko polslužbeno časopisje je po češkoslovaški krizi postalo zelo odkritosrčno v svojem pisanju in pri pazljivem zasledovanju člankov, ki jih ugledni zaupniki zunanjega ministrstva objavljajo v pomembnejših časopisih in revijah, si je mogoče napraviti precej jasno sliko o dejanskem položaju v Evropi. Danes bi vam omenil samo dva članka, ki sta tudi tukaj v Rimu v inozemskih in domačih krogih povzročila nemalo senzacijo prvič zaradi njune vsebine, drugič pa zaradi virov, iz katerih pisca črpata.

Usoda Češkoslovaške zapečatena že l. 1936

Tako je v »**Gazetta del Popolo**« napisal zaupnik zunanjega ministra grofa Ciana zelo značilna razodetja v zvezi s češkoslovaško krizo. Članek brez ovinkov priznava, da **češkoslovaško vprašanje** ni bilo sproženo šele letos, ali šele zadnje mesece, marveč, **da sta o njem razpravljala že nemški kancler Hitler in italijanski zunanji minister grof Ciano, ko sta se jeseni l. 1936. prvič sestala v Bechtesgadenu, kjer so bili tudi podpisani tako imenovani berchtesgadenski protokoli, ki so postali osnova za vso zavezniško politiko med Italijo in Nemčijo. Takrat sta Italija in Nemčija sklenili, da bosta druga drugo podpirali, kakor se je do sedaj tudi uresničilo. Takrat tudi je bilo sklenjeno, da bo Nemčija sprožila češkoslovaško vprašanje in da bo Nemčijo Italija podpirala. Čudno je samo to, da češkoslovaška vlada, odnosno da dr. Beneš ni vedel za te sklepe, ali pa jim ni verjel, da bi se bil pravočasno pripravil, da pretrga zveze s sovjeti in nemški manjšini prizna samouprave, kar bi bilo rešilo češkoslovaško državo v dosedanjem obsegu.**

Italija postavlja vprašanje Tunizije in Džibutija

Drugi članek je izšel v službeni reviji zunanjega ministrstva »**Relazioni Internazionali**« (Zunanjepolitične zadeve), kjer člankar v zvezi s prihodom novega francoskega poslanika François-Ponceta razpravlja o francosko-italijanskih odnošajih. Članek pravi, **da se odnošaji ne bodo v ničemer spremenili. Ostali bodo takšni, kakršni so bili do sedaj. In če Francija še vedno upa, da bo med njo in Italijo kdaj podpisana podobna pogodba, kot sta jo podpisali Italija in Anglija, se moti, kajti takšna pogodba za Italijo sploh ni več potrebna. Podpisovati takšno pogodbo bi bilo enakovredno, kakor izkopavati iz arhivov listine pogodbe, ki sta jo podpisala l. 1935. Mussolini in Laval, in ki nikdar ni zaživela. Čemu klicati mrtve nazaj k življenju.**

V nadaljevanju pravi članek, da »**Francija danes sploh nima več ničesar govoriti na evropski celini**« **in da sme v Sredozemskem morju le toliko storiti, kolikor bo dovolila dobra volja Italije. Naj Francija ne pozabi, da so ključi do Rdečega morja danes v italijanskih rokah, da ležita med Sicilijo in Tunizijo utrjena otoka Pantellaria in Lampedusa in je dostop do Sueškega prekopa pod nadzorstvom italijanskih postojank, ki se nahajajo na dodekaneških otokih.**

Članek omenja tudi vprašanje **Tunizije in pravi, da je sedaj prišel čas, da se o njem razpravlja. Nadalje stopa vprašanje Džibutija** (francoska kolonija ob Rdečem morju), tam, kjer abesinska železnica iz Addis Abebe prihaja do obale, ki pa je še v francoskih rokah), **zelo v ospredje in bo treba o njem govoriti.**

Na koncu pravi člankar, ki izraža naziranje italijanskega zunanjega ministrstva, **da je mogoče obnoviti dobre odnošaje** med Italijo in Francijo, toda najprej morajo biti izpolnjeni **sledeči pogoji:**

1. Francija mora pokazati popolno in vsestransko razumevanje za interese italijanskega imperija.

2. Francija se mora na vsak način odtrgati od sovjetskega zavezništva.

3. Generalu Francu mora priznati značaj vojskujoče se stranke, prekiniti vsako sodelovanje z rdečo Španijo.

4. Iz Francije mora izgnati vse protiitalijanske propagandiste in zatreti vso propagando, ki se na francoskih tleh organizira proti fašistični Italiji.

Brez teh pogojev ni mogoče misliti na to, da bi se odnošaji med Italijo in Francijo kdaj zboljšali.

Iz vsega članka zveni, da smatra Italija, **da je že dobila vodilno mesto na Sredozemskem morju in da je Francija potisnjena na mesto velesile drugega razreda.** Iz članka diha nadalje zavest, **da bo morda kmalu postavljeno vprašanje francoskih severnoafriških kolonij. To bi odgovarjalo mnenju, ki se je že dolgo časa širilo po inozemskih diplomatskih krogih, da je bistvo italijansko-nemškega sodelovanja v tem, da naj urejuje razmere v srednji in vzhodni Evropi Nemčija, medtem ko se naj Italija posveti Sredozemskemu morju in se pripravlja, da bo sčasoma postala naslednica francoskega kolonialnega imperija.**

Nezadovoljni z Madžari

Morda bo vaše bralce zanimalo tudi, kakšen vtis je napravilo obnašanje Madžarske po izreku dunajske razsodbe. **Tukaj v Rimu so nekoliko bolestno občutili, da se Madžarska ni izkazala hvaležno Italiji za pomoč, ki jo je dobila v borbi za slovaško ozemlje. Vsa madžarska hvala, uradna in tiskovna, je šla na naslov Nemčije, medtem ko so v Budimpešti Italijo le malo in mimogrede omenili.** To stališče Madžarske je Italijo nekoliko presenetilo in bo morda imelo gotove zunanjepolitične posledice.

i.

Dvoboj za Romunijo

Bukarešta, 7. novembra. c. Poučeni krogi govore da se Romunija pogaja z Nemčijo za obširno gospodarsko sodelovanje. Nemčija bo pa tem sporazumu dobila v Romuniji 10 letno koncesijo za vse romunske rudnike in petrolejske vrelce.

Bukarešta, 7. novembra. c. Anglija je nakupila v Romuniji 600.000 ton žita. Izvozili bodo najprej dvakrat po 100.000 ton, nato pa 400.000 ton žita.

Anglija bo imela v kratkem 5000 letal

London, 7. novembra. AA. Stefani. »Sunday Times« predvideva, da bo angleška vlada kmalu objavila, da je število vojnih letal dvignila od 2750 na 4000 do 5000. »Sunday Times« piše, da bodo letalske tovarne v kratkem tako izpopolnjene, da bodo lahko zgradile do 35.000 letal letno. Ta načrt bo popolnoma izveden do leta 1940.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno vedro bo na zapadu, a na vzhodu se bo postopno zjasnilo. Tu pa tam jutranje megle.

Dunajska vremenska napoved: jasno in toplo.

Kaj je izgubila Češkoslovaška

Točne številke o okrnitvi Češkoslovaške po Nemcih, Poljakih in Madžarih

Praga, 7. nov. l. Češka in slovaška javnost je spričo dunajske razsodbe še vedno vsa iz sebe. Stroga cenzura, ki vlada nad tiskom, je namreč zazibala prebivalstvo v prepričanje, da odstop mest, kakor so Košice in Užhorod, sploh v poštev ne pride. Zaradi tega je tem večje razočaranje, ko je od 4.4 milijonov prebivalcev Slovaške in Karpatske Ukrajine Madžarska pobrala malo manj kot četrtino. Pri tem so Slovaki in Ukrajinci izgubili najrodovitnejše pokrajine, žitnico Slovaške in dalje ozemlje, na katerem so pridelali največ vina in tobaka. S Košicami izgubi vzhodna Slovaška svoje dosedanje gospodarsko in prometno središče. Karpatska Ukrajina pa z Užhorodom ne zgubi le glavnega mesta in z Mukačevim gospodarskega središča, ampak izgubi s temi mesti tudi edina prometna sredstva.

Pred okrnitvijo je češkoslovaška republika obsegala nad 140.000 kv. km in štela 15,300.000 ljudi. Od tega je Nemčija pobrala 28.200 kv. km s 3,600.000 ljudmi. Madžarska je pobrala 12.400.000 kv. km z več kot milijonom prebivalstva in Poljska je vzela 1000 kv. km z 230.000 ljudmi.

Republika je torej zgubila nad 30% površine, namreč 41.600 kv. km in 31% prebivalstva, namreč 4,850.000. Okrnjena Češkoslovaška bo imela nekaj manj kot 100.000 kv. km z okroglo 10 in pol milijona prebivalcev. Med evropskimi državami pride iz devetega na deseto mesto.

Po narodnostih bo država imela 6 milijonov 750.000 Čehov (do sedaj 7,600.000), Slovakov 2,200.000 (do sedaj 2,550.000), Ukrajincev 640.000 (do sedaj 700.000), Nemcev 400.000 (do sedaj 3,320.000), Madžarov 130.000 (do sedaj 700 tisoč).

Po novi razdelitvi bo slovaška manjšina na Madžarskem štela 400.000 in 60 tisoč Ukrajincev. Košice so štele 42.000 Slovakov, 11.000 Madžarov, 5700 Judov in 3400 Nemcev. Užhorod je štel 300 Čehov in Slovakov, 4500 Madžarov, 6300 Ukrajincev in 6000 Judov; Mukačevo 2700 Čehov in Slovakov, 5600 Madžarov, 6500 Ukrajincev in 9000 Judov.

Karpatsko-ukrajinska vlada se je iz Užhoroda preselila v Chust. Kraj leži v hribih in nima niti primernih prostorov za stanovanje uradništva.

Še en ukrajinski izdajalec...

Minister Benčik je hotel domovino izročiti Madžarom

Praga, 7. nov. b. Poročajo, da je minister Podkarpatske Rusije Benčik podal ostavko. Njegovo glasilo »Naša pot« navaja vzroke njegove demisije. Benčik je baje demisioniral zaradi tega, ker so propadli njegovi načrti glede Podkarpatske Rusije. List »Naša pot« skuša dokazati, da je Podkarpatska Rusija v sedanji obliki nesposobna za življenje. Rusinski list zahteva, da se vse področje izroči neki državi, ne pove pa, kateri. Poročajo, da je proti Benčiku že uvedeno kazensko postopanje zaradi veleizdaje. Po nepotrjenih vesteh bo v najkrajšem času aretiran.

Vse se zbira okrog Hlinkove stranke

Praga, 7. nov. AA. Havas: Zbiranje slovaških strank okrog slovaške ljudske stranke se nadaljuje ter je že več strank, odnosno desničarskih skupin pristopilo k Hlinkovi stranki. Le slovaški socialni demokrati stoje ob strani. Njihov glavni odbor, ki se je sestal v liptovskem sv. Mikulašu, je sprejel sklep, da razpusti stranko in da ustanovi novo stranko slovaškega delovnega ljudstva, ki pa ne bo v opoziciji proti sedanjemu režimu na Slovaškem.

Imredy se zahvaljuje samo Hitlerju

Komarno, 7. nov. AA. DNB: Nekaj trenutkov poprej, preden so madžarske čete vkorakale v Komarno, je podal Imredy dopisniku agencije DNB izjavo, v kateri je med drugim rekel:

V tem za ves madžarski narod nepozabnem trenutku mislim iskreno spoštljivo in v globoki hvaležnosti na Hitlerja. Isto misli z menoj ves madžarski narod, ker se zaveda, da se je pravična borba madžarskega naroda uspešno zaključila na ta način, ker je Hitler prvi sprožil načelo narodnosti. Pri tem se je naslanjal na moč nemškega rajha in svojo misel s svojo neomajno voljo tudi uresničil. To kanclerjevo delo, ki je že prišlo v zgodovino, in pa dunajski sklepi, ki sta jih izdelali Nemčija in prijateljska Italija, so pripomogli madžarskemu narodu, da je uresničil svoje pravične zahteve ter zato sloni prijateljstvo še na tesnejših temeljih. To prijateljstvo med rajhom in madžarskim narodom je že stoletja staro, vendar pa je ono temelj madžarske politike.

Regent Horthy in njegova soproga sta se po končanem mimohodu čet z avtomobilom vrnila v Budimpešto.

Osuski v Pragi

Praga, 7. nov. b. Češkoslovaški poslanik v Parizu Osuski je prispel v Prago na poziv šefa vlade, da poroča o mednarodnem položaju. Njegovemu prihodu pripisujejo politični krogi velik pomen, ker je v zvezi z bližnjim sestankom francoskih in britanskih državnikov v Parizu, pri kateri priliki bo eden izmed najvažnejših razgovorov problem Češkoslovaške. Osuski je bil danes popoldne sprejet pri zunanjem ministru Chvalkovskem.

Dva govora:

dr. Stojadinovič v Petrovgradu, dr. Korošec v Paračinu

Zadnje državnozborske volitve smo imeli pred dobrimi tremi leti. Če pomislimo, kakšno razpoloženje je vladalo takrat in ga primerjamo z današnjim, bomo pač priznali, da je država brez hujših posledic prebredla težko dobo in srečno prišla v novi tok. Takrat duševna mora in splošna negotovost, v politiki nasilje in nemir, v gospodarstvu popoln zastoj, nad vsem pa nobenega jasnega razgleda v bodočnost. Bili smo kakor pred nekim zidom, ne da bi kdo vedel, kaj je za njim, režim pa nas je tiščal vanj. Danes pa smo na tiru, vemo, da se država razvija politično in gospodarsko in da jo na tej poti, po kateri jo vodi dr. Stojadinovičeva vlada, čaka še velik procvit in blagostanje njenih državljanov. Zato se je ljudstva ob pričakovanih volitvah, ob katerih gre za zaupnico tej državni razvojni poti, začelo polaščati navdušenje, ki dovolj jasno kaže, kako se množica opredeljuje. Preteklo nedeljo sta bila dva volilna shoda, ki po svojem obsegu zaslužita več pozornosti. Enega je imel predsednik vlade v Petrovgradu v Banatu, drugega pa notranji minister, slovenski voditelj dr. Korošec v Paračinu. Na obeh se je zbrala več desettisočglava množica, ki je ob vsaki priliki pokazala, da so prišli k njej njeni ljudje, v katere ima polno zaupanje.

Dr. Stojadinovič je v svojem govoru v Petrovgradu v kratkih in jedrnatih besedah podal sliko dela, ki ga je vlada v dobi treh let opravila, da je državo izvozila iz morečega mrtvila. Opisal je položaj kmeta, ki ga je kriza pehala na vedno nižjo življenjsko stopnjo, pa nihče ni imel poguma, da bi se zapletenih vprašanj lotil pri korenini. Vse je čakalo pogumnejšega in sposobnejšega, ki v resnici ni gospodarskih vprašanj odlagal na pozneje, ki si ni delal videza pridnosti s praznim prekladanjem političnih vprašanj iz ene roke v drugo. Dr. Stojadinovičeva vlada je najprej postavila na noge kmeta, s tem, da je uredila vprašanje kmečkih dolgov, da je s pametno gospodarsko politiko dvignila cene kmetijskih proizvodov. Toda ta vlada si nikakor ne domišlja, da je z dosedanjimi uspehi že vse opravljeno in da se bomo sedaj ustavili. Vlada se zaveda razvoja, ki ga je treba voditi k velikemu cilju — močna in zdrava država. Zato je dr. Stojadinovič v Petrovgradu dejal: »Ne bomo dovolili, da bi naključje dovoljevalo ceno kmetijskim proizvodom.« Kar velja glede gospodarskega vodstva za kmeta, ki je po vsej državi, zlasti pa v Banatu prvi stan, velja seveda za vse stanove. Dr. Stojadinovič je tudi poudaril, da je vlada vse dosedanje uspehe na političnem in gospodarskem polju dosegla s tujo skupščino, v kateri so na predsednika vlade celo streljali. Zato jo je bilo treba poslati domov in sedaj mora ljudstvo vladi poslati druge poslance, ki jo bodo v njenem pozitivnem delu podpirali.

Voditelj Slovencev dr. Korošec je v Paračinu govoril o bolj političnih vprašanjih. Strankarsko življenje se je že toliko razbistrilo, da je že mogoče videti tabore, ki bodo 11. decembra nastopili s svojimi listami. Gotovo je, da bosta dve kandidatni listi: JRZ z nosilcem dr. Milanom Stojadinovičem in lista bivše HSS z nosilcem dr. Mačkom. Na dr. Mačkovo listo pa so se obesili vsi ostanki nevesele preteklosti, ki po tolikih bobnečih besedah zadnjih let, sedaj ko gre zares, niti svoje liste ne morejo postaviti. Tudi dr. Ljotičeva skupina se trudi, da bi jo sestavila, pa še ni mogoče vedeti, ali se ji bo to posrečilo, ali pa jo bo čas prehitel. Za tiste Hrvate, ki se bodo izrekli za dr. Mačkovo listo, je najbolj zanimivo in pereče hrvatsko vprašanje, za katerega rešitev so se jim sedaj ponudili tisti, ki so doslej obstoj tega vprašanja sploh tajili. Dr. Korošec pa je v Paračinu dejal — te besede so padle ponovno —, da se tudi JRZ hoče pogajati s Hrvati, in sicer kot enakopraven sopogodbenik v popolni svobodi, ne da bi bila vezana »z dr. Mačkovo vrvjo«. Morda bi bilo zanimivo, kako bi se pogovorila dr. Maček in Peter Živković, toda gotovo je, da se rešitvi hrvatskega vprašanja ne moreta približati niti za korak, pa naj skleneta karkoli.

Ni mogoče tajiti, in to je dr. Korošec posebej poudaril, da v tej mešanici, ki se je ob popustljivosti Zagreba zbrala okrog dr. Mačka, dajejo ton komunisti. Ne zaradi tega, ker bi jih bilo največ, ampak zaradi tega, ker imajo vsaj izrazna sredstva — besede, gesla, ves nastop — neke ideologije, ki bi bila rada logično izgrajena in ker so pač najbolj agilni. Živkoviči, Jeftiči, Popoviči so svoj program izgubili, oziroma so z njim sramotno propadli, novega pa nimajo. V to praznino ni težko udarjati s komunističnimi gesli. Zato pa je naloga vseh resnih in treznomislečih državljanov, da se temu zapeljevanju, ki pelje samo v neprehodne močvare, upro in stopijo na tisto stran, kjer je že večina. Dr. Korošec je alternativo, ob katero nas postavlja 11. december, osvetlil s primero: »Bistre reke od časa do časa menjajo svoje korito in si utirajo novo. In ko je reka prešla v novo strugo, ostanejo v stari samo še mlake in lužice«. To so volitve 11. decembra: nova struga, v katero se bo prelil veletok JRZ, da bo na široko namakal bregove. Samo ob takem veletoku more cveteti bujno življenje.

Ni treba še posebej omenjati, kako navdušeno je bil dr. Korošec v Paračinu sprejet. V njem ljudstvo tudi tam doli gleda zastopnika Slovencev, ki ima pravo sliko o sožitju med Srbi, Hrvati in Slovenci, ki ga je treba utrditi. Že po teh uspehih more JRZ z veseljem pričakovati napovedani dan, ker bo potrjen novi veletok. Mlakuže in lužice pa bodo najbrž še ostale, dokler jih blagohotno politično sonce ne osuši.

Volivne priprave JRZ v polnem teku

Belgrad, 7. nov. m. Z včerajšnjim dnem je JRZ prav za prav započela pravo volivno borbo. Propagandni odbor je organiziral pet volivnih manifestacijskih shodov, ki so bili vsi zelo dobro obiskani. Na vseh so govorili člani kraljevske vlade. Predsednik vlade dr. Stojadinovič in kmetijski minister Stanković sta govorila v Petrovgradu, notranji minister dr. Korošec, minister Cvetković, senatorja Smodej in Čuhavac v Paračinu, gradbeni minister Stošović v Leskovcu, poštni minister v Ivanjici. Strankin shod v Prištini je bil zaradi zadržanosti ministra dr. Kreka preložen na poznejši čas. Na vseh shodih je ljudstvo navdušeno odobravalo dosedanje uspešno vladno delo in zahtevalo, da ga vlada v interesu ljudstva nadaljuje. Iz dosedanjega razpoloženja ljudstva je razvidno, da si bo stranka pri decembrskih volitvah izvojevala veliko zmago. Stranka se je v Srbiji močno ukrenila ter na terenu prav za prav nima nobeni pravih tekmovalcev. Ljudstvo je povsod navdušeno pozdravljalo člane kraljevske vlade in dr. Korošca kot državnika in voditelja Slovencev, ki uživa v Srbiji največji ugled in spoštovanje. Njemu in Slovencem je srbsko ljudstvo prirejalo včeraj velike ovacije.

JRZ bo odslej prirejala vsako nedeljo enake shode. Tudi pri teh bo govoril predsednik stranke dr. Stojadinovič. Jutri bo imel sestanek v Šabcu ob priliki otvoritve nove kemične tovarne »Zorka«.

Delo političnegia odbora ministrov JRZ je v glavnem končano, kajti volivno gradivo iz posameznih banovin so uredili. Kandidati so od nosilca državne liste dr. Stojadinoviča dobili obvestilo, da so sprejeti na njegovo listo in sedaj zbirajo po okrajih podpise ter kandidatne liste potrjujejo pri sodiščih. Tudi od ostalih političnih skupin, ki sta napravili volivni sporazum z JRZ, to je Hodžerova jugoslovanska narodna stranka in Džordževičevi zemljoradniki, sta pozvali svoje kandidate, da morajo svojo kandidaturo potrditi na sodišču prihodnje dni ter jih poslati v Belgrad najpozneje do 10. t. m. JRZ vseh kandidatov upravnega področja Belgrad, Zemun in Pančevo še ni določila. Kakor je znano, bosta poleg objavljenih imen še dva kandidata in to zastopnik trgovskega stanu Slavič ter zastopnik obrtnega stanu Kinovič kandidirala na listi JRZ v Belgradu. Dalje bo kandidiral tudi predsednik Združenja vojnih invalidov g. Nedič.

Izvenskupščinska opozicija je danes svojo kandidatno listo za Belgrad potrdila na sodišču. Nosilec liste je Davidović, njegov namestnik pa Božidar. Vlajič. Kakor smo že poročali, srbijanska izvenskupščinska opozicija ni hotela sprejeti kandidatov JNS na svojo listo ter bo JNS zaradi tega morala postaviti samostojno listo.

Živkovičeva bodočnost

Ob navidezni prelevitvi Petra Živkoviča in JNS piše »Samouprava«: »Treba se je samo spomniti na primer Svetozara Pribičeviča in njegovo veliko evolucijo. Živković je danes v približno podobnem položaju, v kakršnem je bil nekdaj Svetozar Pribičević. Oba sta bila radikalna unitarista, ki sta izključevala idejo sporazuma. češ da se narod ne more sporazumevati.

Veselo družbo je zajel požar

Strašna nesreča v Oslu

Oslo, 7. nov. b. Včeraj je izbruhnil sredi mesta požar, ki je zahteval 30 smrtnih žrtev. Neki fotograf, ki je imel svojo delavnico v IV. nadstr. velike palače sredi mesta, je v proslavo 40-letnega jubileja svoje tvrdke povabil k sebi večje število znancev in prijateljev. V delavnici je priredil domačo veselico. Delavnico so okrasili z lampijončki in raznimi papirnatimi okraski. Okrog 10 zvečer, ko je bila zabava na višku, pa je nenadoma prišlo do eksplozije in hip pozneje je bila vsa delavnica v plamenih. Ogenj se je širil z bliskovito naglico, tako da se ni mogel nihče rešiti. Štiri ženske so skočile skozi okna delavnice na dvorišče in se ubile. Gasilci so prihiteli takoj na pomoč, vendar pa je bilo nemogoče prodreti do delavnice, ker je bilo že vse nadstropje v ognju. Po dosedanjih ugotovitvah je našlo smrt v plamenih 30 ljudi. Kako je ogenj nastal, še ni pojasnjeno, mislijo pa, da se je vnela večja zaloga filmov, kar je povzročilo eksplozijo. Po pripovedovanju sosedov se je vsa nesreča odigrala v nekaj minutah.

Oslo, 7. nov. AA. (DNB) V zvezi z velikim požarom v Oslo poudarjajo vsi časopisi, da je to največji požar, kar jih je bilo v Oslo po letu 1923. Kakor znano, je med drugimi našla smrt v ognju tudi slavna angleška pevka Karin Brandz.

Uspešna Francova ofenziva

Salamanca, 7. nov. AA. (DNB) Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi:

Na fronti ob Ebru smo zavzeli vas **Benisament**, kjer so republikanci zgradili most čez Ebro. Preden so republikanci odšli, so vas zažgali. Zavzeli smo tudi vrhove južno od rio Seco in republikanske postojanke zapadno od Mora del Ebro. Vsi republikanski protinapadi so bili odbiti. Sovražne izgube so velike. Ujeli smo 294 vojakov.

Burgos, 7. nov. AA. (Havas) Nacionalistični radio poroča, da so nacionalisti v preteklem tednu zbili na tla 61 sovražnih letal v teku številnih zračnih borb, poleg tega pa so nacionalisti bombardirali 13 strategično pomembnih krajev na sovražnikovem ozemlju. 21krat so bombardirali tudi sovražnikove ceste. Pri vsem tem so nacionalisti izgubili le eno letalo.

Iz Londona v Avstralijo

11.540 km v letalu brez pristanka

London, 7. nov. AA. (Havas) Vojno ministrstvo sporoča, da se je polet vojaških letal, ki so hotela postaviti nov daljinski rekord brez pristanka, zaključil z uspehom. Dosedanji rekord je bil presežen. Dve letali sta se zjutraj ob 4 spustili v Port Darvinu ter sta daljavo 11.540 km od Ismaila do nizozemske Indije preleteli v rekordnem času. Tretje letalo se je spustilo v Kepangu in preletelo razdaljo 10.625 km. Dosedanji rekord daljinskega poleta brez pristanka je imel neki ruski pilot s 6300 miljami. Ta rekord je sedaj potolčen s 1410 km.

Pruski princ — dve leti robije

Berlin, 7. nov. AA. (DNB) Pruski princ Friedrich Leopold je bil danes po razpravi, ki je trajala nekaj dni, pred sodiščem v Maabitu, obsojen na 2 leti robije zaradi nemoralnega vedenja. Obsojenec je sin princa Friedricha Leop. pruskega.

Volitve na Poljskem

40% volivcev je ostalo doma

Varšava, 7. novembra. AA. Havas. Volitve za šesti poljski sejem so bile včeraj. Udeležilo se jih je okrog 60% volilcev, medtem ko se jih je pri prejšnjih volitvah udeležilo le 40%. Ta udeležba je nekakšen političen barometer za razpoloženje med poljskimi volivci, kajti tri četrtine kandidatov pripadajo skupini narodne zveze, medtem ko opozicija ni imela niti enega svojega kandidata. Zlasti se je opazila velika udeležba v petih volivnih okrajih, kjer je bil opozicijski kandidat bivši predsednik sejma Slavek poražen ter sta bila izvoljena vladna kandidata Makovski in Sczepanski. V Vilni je bil izvoljen šef tabora nacionalne zveze general Skvarčinski. Njegov tovariš pa ni bil izvoljen. Namesto njega bo prišel v sejm nasprotnik vladne organizacije general Želingovski. V vladnih krogih izražajo zadovoljstvo nad doseženimi rezultati. Veliko udeležbo volivcev pri teh volitvah označujejo kot nekak plebiscit v korist tabora nacionalne zveze. Rezultat volitev, ki ni prinesel nobenega presenečenja, ne bo izzval nobene bistvene spremembe v poljski notranji politiki.

Vladna kriza v Belgiji

Bruselj, 7. nov. c. Belgiji zopet grozi vladna kriza. Večina vlade s predsednikom socialistom Spaakom na čelu je hotela poslati diplomatskega zastopnika k nacionalistični vladi v Burgosu. Posebno katoliški ministri so zagovarjali to potrebo.

Toda te dni zaseda socialistični kongres in na njem je Vandervelde hudo napadel Spaaka in vladno namero, ki hoče vpostaviti diplomatske stike z nacionalistično Španijo. Spaak je moral pred kongres in je tam zagovarjal svoj namen posebno iz gospodarskih in trgovinskih ozirov. Na današnji seji pa je kongres z veliko večino obsodil to vladno namero, to je Spaaka, ki kot socialist hoče poslati belgijskega diplomatskega zastopnika k generalu Francu.

Kongres je na svoji dopoldanski seji obsodil vlado in katoliški ministri so takoj zahtevali, da naj se skliče seja vlade. Spaak jo je sklical za 11. uro in je seja trajala do 13. ure. Po seji se je izvedelo, da so katoliški ministri zagrozili z izstopom iz vlade, Spaak pa je izjavil, da bo na jutrišnji seji kongresa skušal izsiliti preklic socialističnega sklepa. Zato bo jutri popoldne nova seja vlade. Če kongres ponovno izreče nezaupnico Spaaku, tedaj bo jutri zvečer izbruhnila vladna kriza. Po današnji vladni seji je Spaak izjavil, da upa, da bo lahko ohranil svojo »vlado dobre volje«.

Iz Sovjetije

Moskva, 7. novembra. b. »United Press« poroča, da je s svojega mesta odstavljen poveljnik sovjetske mornarice admiral Peter Smirnov. Zamenjal ga je namestnik komisarja GPU Trinovski. Smirnov je četrti šef sovjetske mornarice. On je bil na svojem mestu kratek čas, komaj dobro leto dni. O njegovi nadaljnji usodi še ni znanega še nič. Čeprav doslej proti njemu še ni dvignjena obtožnica, se vendarle politična javnost dobro spominja one izjave, ki jo je podal v mesecu septembru politični komisar mornarice Ivan Naskin, ki je dejal: »Naša tajna služba je odkrila razna gnezda sovražnikov naroda v mornarici. Zabloda bi bila misliti, da je mornarica s tem popolnoma očiščena destruktivnih elementov.« Novi poveljnik mornarice Trinovski je bil nekdaj obmejni šef GPU.

Sprejemi pri dr. Stojadinoviču

Belgrad, 7. novembra. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je sprejel danes v kabinetu zunanjega ministra grškega poslanika na našem dvoru Bibica Rosetija, nato pa odposlanstvo nosilcev albanske spomenice. Odposlanstvo je predsedniku vlade pri tej priliki obrazložilo potrebe in želje svojega združenja. Predsednik vlade jim je obljubil svojo pomoč.

Zborovanje hotelirjev

Zagreb, 7. nov. b. Danes dopoldne ob 9 je bila v hotelu »Esplanade« konferenca hotelirjev iz vse države v navzočnosti ministra za trgovino in industrijo inž. Kabalina, ki je imel govor, v katerem je poudaril potrebo hotelirstva za naš turizem, in obrazložil glavne smernice ministrstva za trgovino in industrijo. Ministrstvo je zbralo podatke, da v naši državi dolguje 196 večjih hotelov okrog 175 milij. din. Od tega samo 17 večjih hotelov dolguje 73 milij. din, kar pomeni, da ostalih 179 hotelov dolguje le 52 milij. din. V naši državi pa je okoli 1573 gostinskih obratov večjega obsega ter se torej ne more trditi, da je vse naše gostinstvo zadolženo, ker znaša zadolžitev vsega 13%. Pri reševanju vseh teh vprašanj bo ministrstvo upoštevalo sledeče: 1. da se hoteli nahajajo v turističnih krajih; 2. da so hoteli v lastnih zgradbah; 3. da vse zadolžitve ne znašajo več od 40% vrednosti; 4. da so hoteli strokovno in upravno dobro vodeni; 5. da hoteli niso zabredli v finančne težave zaradi malomarnega poslovanja. Nocoj je bil banket v hotelu »Esplanade«. Jutri je izredni občni zbor Zveze hotelirjev.

Dr. Trumbiču se je obrnilo na bolje

Iz Zagreba poročajo, da se je zdravstveno stanje dr. Ante Trumbiča obrnilo na bolje. Polagoma že vstaja in prejema več tekoče hrane.

Pia in Pino Mlakar v Belgradu

Belgrad, 7. nov. m. V Belgrad sta dopotovala iz Dalmacije slovenska umetnika Pia in Pino Mlakar ter bosta v Belgradu gostovala v četrtek, 10. t. m., in 14. t. m. v svojem baletu, s katerim sta se proslavila že v inozemstvu »Vrag na vasi«. Po gostovanju v Belgradu bosta Mlakarjeva odpotovala v Nemčijo. Za prihodnjo pomlad pa sta povabljena na gostovanje v Sofijo. Mlakarjeva sta dopotovala zdaj iz Trogira, kjer sta študirala nove balete.

Belgrad, 7. nov. m. V četrtek, 10. novembra, bo v Novem Sadu konferenca industrijcev iz vse države. Na dnevnem redu je razprava o javnih nabavkah ter o davčnih obremenitvah industrije, posebno pa njenega proizvajalnega procesa.

Belgrad, 7. nov. m. V Belgradu so se te dni sestali zastopniki belgrajskega in blejskega golf kluba ter so sklenili, da se ustanovi Zveza golf klubov kraljevine Jugoslavije. Sprejeta so bila tudi pravila. Zveza golf klubov kraljevine Jugoslavije se bo prijavila kot članica v evropsko Zvezo golf klubov, ki ima svoj sedež v Luxemburgu.

Osebne novice

Imenovani so za vojaškega atašeja v Franciji, Belgiji, Angliji in Španiji s sedežem v Parizu zrakoplovni polkovnik za generalšt. posle Dragutin Savić; za voj. atašeja v Bolgariji peh. polkovnik za generalštabne posle Djordje Djunić; za voj. atašeja v Grčiji peh. polkovnik za generalštabne posle Ivan Vrkljan; za voj. atašeja v Romuniji topniški podpolkovnik za generalštabne posle France Stropnik in za zdravnika 6. pol. skup. dr. Teodor Verbicki, pogodbeni zdravnik v vojski.

Upokojen je po lastni prošnji inž. stotnik I. razr. Hinko Reš in obenem preveden v rezervo.

Odlikovani so z redom sv. Save II. razreda peh. brigadni general Karlo Silvi; z redom Jugoslovanske krone narednik-vodnik I. razr. v pok. Rudolf Kafol; z zlato kolajno za vestno službovanje pekovski narednik-vodnik I. razr. Anton Čertalič in mornariški narednik Stefan Horvat, in s srebrno kolajno za vestno službovanje mornariški podnarednik Julij Pintarič.

Ostavka na drž. službo je bila sprejeta vet. stotniku II. razr. Slavku Holadinu.

Strašen požar pri Turjaku

Včeraj ob 3 popoldne je v Laporjah pri Turjaku začelo goreti. Do 5 je zgorelo 7 hiš in več gospodarskih poslopij. - Ob času našega poročila je ogenj še vedno divjal

Škocjan pri Turjaku, 7. novembra.

Danes ob treh popoldne je pričelo goreti v vasi Laporje pri Turjaku. Požar se je razvil v nepopisno katastrofo, ki je gospodarsko uničila skoraj vse prebivalce te vasice. S strahovito naglico se je požar razširil na vso vas in skoraj ni bilo misliti na kakšno rešitev hiš in gospodarskih poslopij pred požarom. Ljudje so bili ob tem času po opravkih izven vasi in od doma in ko so se vrnili, so našli svoje domove v ognjenih zubljih in deloma že v ruševinah. Domnevajo, da so požar po neprevidnosti povzročili otroci, možen pa je tudi kakšen drug vzrok. Škoda se trenutno ne da oceniti. Pogorelo je doslej okoli 7 hiš in več gospodarskih poslopij. Ljudje domnevajo, da je zgorel en otrok. Zgorelo je tudi več svinj in nekaj goveje živine. Ob času našega poročila, to je ob petih popoldne, požar še traja. Ljudje so obupani in si ne vedo pomagati.

Naše nadaljnje poizvedbe o velikanskem požaru v Laporju pri Škocjanu pri Turjaku so naslednje:

Posestniku Zrnecu je med drugim zgorelo 600 din gotovine, posestniku Štruklju pa 500 din. Pogrešajo otroka posestnika Mavca, za katerega se boje, da je zgorel v ognju. Pogorelo je do 5 popoldne skupno sedem hiš. Krojaču Meglenu je s hišo pogorelo za 12 oblek blaga. — Ob času našega poročila so v nevarnosti še tri hiše, ki se deloma že vnemajo.

Požar je nastal v hiši posestnika Mavca ter so ga najbrž zanetili otroci. Gospodinja pri Mavcu je pripravila in podkurila kotel za svinje, otroke pa zaklenila ter odšla iz hiše. Kako so otroci zanetili požar, je težko reči, najbrž so se igrali z ognjem. Ko je požar nastal, so bile v vsej vasi samo tri ženske in trije Mavčevi otroci. Vsi drugi vaščani so šli ali na sejem v Velike Lašče, ali na delo v gozd — grabit listje. Do sedaj je ugotovljeno, da je zgorela svinja z mladiči, govejo živino pa so še o pravem času rešili. Pogorele so hiše posestnikom: Alojz. Mavcu, Francu Zrnecu, Janezu Štruklju, Št. Zelnicu, Meglenu. N. Štruklju in Alojziju Grudnu. V nevarnosti pa so v času poročila še tri hiše. Škode še ni mogoče preceniti, bojo se pa, da bo presegla pol milijona dinarjev.

Blagoslovitev cerkve sv. R. T. v Mariboru

Maribor, 7. novembra.

V nedeljo dopoldne, nekaj pred devetim, so se na lepo okrašenem prostoru pred novo cerkvijo v magdalenskem predmestju zbrali verniki, šolska mladina s svojim učiteljstvom, odbor za zidanje nove cerkve s svojim predsednikom duh. svetnikom Dragom Oberžanom in njegovi pomočniki kaplana L. Duh in I. Kušar, magdalenski dekan in župnik g. A. Strgar, stolna kanonika dr. J. Mirt in dr. Ostrc, mariborski župan dr. Juvan, okrajni glavar Eiletz in predstojnik mestne policije dr. Trstenjak k sprejemu prevzvišenega g. škofa, ki je ob devetih prispel k cerkvi, da jo blagoslovi in izroči njenemu namenu.

Ob prihodu je Prevzvišenega pozdravil g. Oberžan, ki je poudaril, da je vladika prišel med svoje magdalenske vernike že trikrat. Prvič, ko je blagoslovil začasno svetišče, drugič, ko je blagoslovil temeljni kamen novi cerkvi, in tretjič, da blagoslovi nov božji hram, ki je bil zgrajen po večini s prihranki revežev. Novo cerkev je gradila ljubezen, ljubezen bo v njem vladala. Za pozdrav se mu je Prevzvišeni zahvalil s kratkim nagovorom ter mu k veselju, ki ga uživa ob pogledu na novo cerkev, čestital. Nato je vladiko pozdravila še učenka magdalenske šole in mu izročila lep šopek.

Po pozdravu z zbranimi odličniki je Prevzvišeni v spremstvu duhovščine šel pred vhodna cerkvena vrata, kjer je opravil blagoslovitvene obrede. V cerkvi je imel g. škof pridigo in sv. mašo, med katero je ubrano pel cerkveni pevski zbor. Popoldne so bile v novi cerkvi prve slovesne večernice, pri katerih je bila cerkev zopet polna vernikov.

Kot nekaka predpriprava za slovesnost blagoslovitve nove cerkve je bil na predvečer, v soboto, v še neblagoslovljeni cerkvi velik cerkveni koncert, na katerem je zbor cecilijanskega društva stolne in mestne župnije v Mariboru pod vodstvom ravnatelja J. Ev. *Gašparića* in ob spremljanju vojaške godbe pel odlomke iz raznih latinskih maš. Kot solista sta nastopila članica mariborskega gledališča gdč. Jelka *Igličeva* in koncertni tenorist g. Avgust *Živko*. Tudi tokrat je bila cerkev nabito polna poslušalcev.

Nerednosti pri razkuževalnem zavodu

Nadoficijal Kovačič obsojen zaradi uradne poneverbe na pet mesecev strogega zapora

Ljubljana, 8. novembra.

V veliki razpravni dvorani št. 79 na okrožnem sodišču je bila danes točno ob 8.30 objavljena sodba v procesu o nerednostih pri mestnem razkuževalnem zavodu. Zanimanje za izid sodbe je bilo srednje. V dvorani so se pojavili, ko je stopil iz posvetovalnice senatni predsednik s. o. s. gosp. Ivan Brelih z zapisnikarjem, odvet. pripravnikom dr. Skabernetom. branilec dr. Vladislav Pegan z obtožencem Franom Kovačičem, ki je bil videti nekoliko zaskrbljen, drž. tožilec g. Fran Sever in zastopnik mestne občine, mag. komisar g. Slavko Pelc. Predsednik senata g. Brelih je takoj nato prebral sodbo.

Kovačič je kriv,

da je: 1. v času od 2. julija 1931 do septembra 1934 od 18 strank inkasiral višje zneske, a je v knjige zapisal manjše, razlike pa si je sam pridržal v celotnem znesku 3800 din; 2. da je obtoženec pri 12 strankah vpisal v poslovne knjige zavoda, da se računi plačajo iz mestnega zaklada pod naslovom »predujmi« zaradi siromašnosti, a je od strank inkasiral celotni znesek 3040 din, s tem je navedel v knjigah neresnična dejstva; 3. da si je pri računu upokojenca Gartnerja prilastil razliko 25 din in pri računu Javornik zapisal, da je znesek 50 din neizterljiv, in 4. da je prodal 21 steklenic - balonov različne vrednosti v nedoločeni ceni inž. Brusnikinu.

Zakrivil je s temi dejanji od 1. do 3. *zločinstvo uradne poneverbe* po § 319/1 kaz. zak. in pod 4. *prestopek kršitve uradne dolžnosti* po § 397/I kaz. zak., pri čemer znaša celotna vsota 7965 din pri vseh kaznivih dejanjih.

Zato je obtoženec Fran Kovačič obsojen zaradi zločinstva uradne poneverbe in prestopka kršitve uradne dolžnosti na 5 *mesecev strogega zapora, v izgubo častnih državljanskih pravic za 2 leti*, na povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni, ki se izreko za izterljive, nadalje na plačilo povprečnine 200 din. Preiskovalni zapor se mu v kazen všteje od 8. do 26. marca 1937. Mestna občina ljubljanska in zasebni udeleženci se napotijo zaradi svojih odškodninskih zahtevkov na pot civilne pravde.

V smislu § 280 k. p. je obtoženec oproščen glede vseh ostalih točk obtožnice, da bi bil n. pr. ponaredil podpise na poštnih nakaznicah in čekih, da bi bil prejemal provizijo za naročeno blago in glede zneskov okoli 20.000 din, kar je obtoženec pred ovadbo poravnal.

Poslovanje zavoda brez kontrole

Sodba je nato kratko navajala razloge. Uvodoma poudarja: Iz vsega dokaznega gradiva izhaja, da je bilo poslovanje mestnega razkuževalnega zavoda *enostavno, nestrokovno, po domače in brez vsake prave kontrole*, ki bi se morala opravljati pri tem javnem zavodu. Vodile se niso pravilno knjige kljub obtoženčevi izobrazbi, ko sam pravi, da je dovršil bivšo Mahrovo trgovsko šolo. Zaradi pomanjkljivosti kontrole se je obtožencu vsilila prilika za malverzacije, ko je drugače imel tudi velik dolg pri Mestni hranilnici ljubljanski. Da poslovanje zavoda ni bilo pravilno, kaže dejstvo, da je obtoženec držal vse tajno, izgovarjajoč se sedaj, da je to naročil šef zavoda dr. Rus, kar je ovrženo. Prav v tem pogledu sodišče ne more verjeti obtožencu.

Obtoženec — javni uradnik

V pogledu obsodbe obtoženca zaradi uradne poneverbe po § 319 k. z. je predsednik v sodbi naglašal, da je bil obtoženec Kovačič dodeljen kot pragmatični uradnik mestne občine temu zavodu. Zato ga je smatrati za javnega uslužbenca. Njega ne moremo smatrati kot navadnega nameščenca, kakor so n. pr. pri Mestnem pogrebnem zavodu. Zato je bilo v predmetnih primerih kvalificirati poneverbe ne kot navadne po § 318, marveč kot uradne poneverbe. Vse poneverbe pa je smatrati kot eno trajajoče dejanje. Obtoženčevi izgovori, da so bili manjši zneski vpisani po pomoti, ne drže. Sodišče mu ne more verjeti, ker se je to primerilo v 10 primerih Pri upokojencu Gartnerju, ki mu obtoženec ni izdal potrdila, gre za malenkostno vsoto 25 din. Glede prodaje balonov je prišlo sodišče do prepričanja, da je obtoženec kljub zanikanju inž. Brusnikina te balone v resnici prodal. Baloni so imeli gotovo neko vrednost.

Za uradne poneverbe je določena kazen od 1 do 10 let robije. Sodišče je šlo glede kazni niže in je spremenilo robijo v 5 mesecev strogega zapora. Olajševalne okolnosti: neoporečnost, delno priznanje, skrb za družino, škoda deloma poravnana in da je bil obtoženec zapeljan v ta dejanja, ker ni bilo nobene prave kontrole. Obtežilno je dejstvo, da so malverzacije trajale skozi več let.

Delal je konkurenco zavodu

V oprostilnem delu sodbe je g. predsednik za posamezna, v obtožnici navedena kazniva dejanja navajal razloge za oprostitev. Gre v prvi vrsti za načelo »in dubio pro reo«. Verjetno je, da je obtoženec izvrševal desinfekcijo na lastno pest in z lastnim materialom, česar ne bi smel kot uradnik mestne občine. Vse je skrajno sumljivo. Verjetno je, da je obtoženec kot privatnik delal konkurenco mestnemu zavodu, česar nikakor ne bi smel. Glede prejemanja provizije ni dognano, koliko je ta znašala in za kolikšno dobavo blaga, niti ne, da je bilo vse blago dobavljeno zavodu. Ker je bilo sodišče v dvomu, ga je v ostalih točkah oprostilo.

Čitanje obtožnice je trajalo pol ure. Kovačič je sodbo na zunaj sprejel z veliko hladnokrvnostjo. Branilec dr. Pegan in drž. tožilec g. Sever sta si pridržala tridnevni rok za izjavo o pritožbi.

Gluhonemi ubil pijanega napadalca

V petek zvečer, dne 4. novembra, je Lovrenc Šeruga, hlapec pri vdovi Tereziji Šoštarič na Stari cesti, občina Cezanjevci, ribal z domačimi zelje. Kot po navadi pridejo k temu delu še fantje iz okolice, da se po tem delu malo pozabavajo. Okoli osmih pa so prišli k Šoštaričevim 28 letni Matija Stanič, star razgrajač, Mirko Kosi, 20 let star, in njegova mati. Vsi so zahtevali, naj jim gospodinja da vina. Ker je gospodinja odklonila njihovo zahtevo, so odšli. Domači so ribali zelje še naprej. Okrog pol 10 pa prideta imenovana dva fanta zopet nazaj, ker pa domači niso hoteli odpreti, sta začela razbijati po vratih, kar je trajalo približno četrt ure. Ko pa razbijanja po vratih ni hotelo biti konec, je nekdo odprl vrata in skozi vrata planeta vsa pijana Matija Stanič in Mirko Kosi. Medtem gre ven gluhonemi hlapec Lovrenc Šeruga. Pijanca planeta na njega, a hlapec zbeži, zunaj ga ujameta ter ga hočeta napasti in eden sune z nožem hlapca tako, da mu preseka uho. Hlapec zdivja, leti k vozu, vzame branovlek, se obrne in za seboj zagleda Matijo Staniča, ki drži v rokah nož. Hlapec z vso silo udari Matijo Staniča po glavi. Stanič se zgrudi na zemljo. Gluhonemi pa še v jezi udari dvakrat Staniča po glavi tako, da mu poči lobanja ter izstopijo možgani. Bil je pri priči mrtev.

Ta žalostni dogodek se je naglo raznesel po Stari cesti. V soboto so bili na kraju nesreče že orožniki iz Ljutomera. Natančno so preiskali ta pretep, ki je imel tako usodne posledice. S seboj so odgnali gluhonemega hlapca Šerugo in ga izročili v ljutomerske sodne zapore. Šeruga je s svojimi znamenji hotel obrazložiti svoje dejanje, dočim je Mirko Kosi nameraval zvaliti tudi nekaj krivde izzivanja na gluhonemega hlapca, kar pa drugi zanikujejo. Lovrenc Šeruga je sploh veljal, kjerkoli je služil za hlapca, kot zelo delaven in marljiv. Zato je bila ob času, ko so ga orožniki odgnali v zapor, v hiši, kjer gospodinjijo same ženske, velika žalost, ker se je morala ravno pri njih zgoditi ta nesreča.

V soboto popoldne je bila obdukcija mrtveca, ki je takrat že ležal v mrtvašnici v Cezanjevcih. Zdravnik dr. Haring je ugotovil, da sta bila oba udarca, ko je že Stanič ležal na zemlji nezavesten, smrtna.

Alkohol, posebno šmarnica, je že zopet zahtevala svojo žrtev.

Delavec ustrelil dekle

Jesenice, 7. novembra.

Tovarniški delavec Vilman Janez, še mlad fant iz Borovelj pod Koroško Belo, je bil v nedeljo zvečer z Jekovec Marijo z Jesenic in z večjo družbo v gostilni Mulej. Družba je šla pozno zvečer na Vilmanov dom v Borovljah in so bili še naprej veseli pri pijači. Sedeli so pri mizi. Vilman je sedel na postelji ob mizi, Jekovec pa njemu nasproti. Ob tri četrt na 12. je v razgovoru Jekovec ponudila Vilmanu pivo. Vilman pa kar na lepem seže pod odejo, potegne velik revolver, nameri na Jekovčevo in ustreli. Zadel jo je v srce in v četrt uri je Jekovčeva izdihnila. Vilman se na policiji dela, kakor da se nič ne spominja. Vilman je bil svoj čas uslužben v Martinarni. Pri delu se je opekel in je nekoliko pohabljen. Sedaj je opravljal službo tekača. Možno je, da je Vilman strašno dejanje izvršil v trenutni zmedenosti. Odkar je pohabljen, je vedno nekoliko potrt. Na policiji se spominja samo na to, da je po strelu Pucelj Barbara, ki je bila tudi v družbi, zaklicala: »Kaj si napravil?!«

Zavod za strojništvo že gradijo

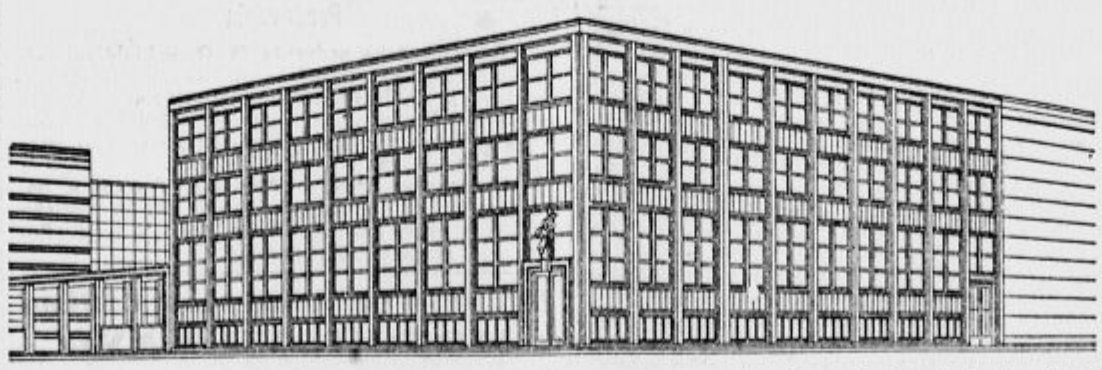

Poročali smo že večkrat, da bodo še letos začeli graditi lepo zgradbo zavoda za strojništvo v Ljubljani. Licitacije so dobro potekle in v Beograd so pristojni činitelji razmeroma naglo rešili vse formalnosti, ki so bile potrebne za začetek del. Tudi ljubljanska mestna občina je hitro izdala pristanek za gradbeno dovoljenje in tako so bili kmalu izpolnjeni vsi predpogoji.

Konec oktobra so začeli na parceli, ki leži ob Aškerčevi ulici nasproti poslopju tehnične fakultete med novo zgradbo šolske poliklinike in rudarskega paviljona podirati zidano ograjo, ki je stala ob asfaltiranem pločniku Kakor je znano, je graditev zavoda za strojništvo prevzelo gradbeno podjetje Just Gabrijelčič, ki je v sedanjem ugodnem vremenu poslalo na stavbišče veliko število delavcev. Težaki odkopavajo zemljišče in kopljejo jame za temelje stavbe, številni vozniki pa odvažajo sproti nakopano zemljo in kamenje. Opravljene so tudi že številne druge predpriprave, postavljene so barake za skladišča in stavbno pisarno. Na stavbišču je tudi že stavbni les za odre, kakor tudi železo, ki so ga že začeli kriviti in ki bo zabetonirano v železobetonske konštrukcije. Predhodno je bila tudi urejena kanalizacija v Murnikovi ulici ter je bil položen električni kabel za priključek zavoda na ljubljansko električno omrežje. Ker bo zavod stal deloma na pilotih, se pripravljajo tudi vse naprave za pilotiranje temeljev. Piloti bodo namreč iz betona in ne kakor običajno, leseni. Za sedaj so bila izlicitirana samo gradbena dela, ki obsegajo zidarska, betonska in železobetonska dela. Krovska, kleparska in tesarska dela pa bodo prišla ponovno na licitacijo, za kar je še dovolj časa. Če ne bo vreme nagajalo, je upravičeno upanje, da bo lepa zgradba še letos pod streho. Z njo bo dobila Aškerčeva ulica zgradbo, ki bo na tej lepi cesti arhitektonsko močno učinkovala, saj je njen osnutek res posrečen. Z njo bo dobila tehnična fakulteta ljubljanske univerze prvo večje poslopje. — Ob Murnikovi ulici nasproti vrtu tehnične srednje šole pa tudi že pripravljajo gradivo in stavbni les za zgraditev kemičnega instituta ljubljanske univerze. Tudi na tem stavbišču bo v kratkem zapela lopata, tako da bo ob Aškerčevi ulici v prihodnjih mesecih kaj živahno.

Napredek Dolenjskih Toplic

Letošnja kopalna sezona gre h koncu, vendar je še vedno nekaj gostov na zdravljenju. Razveseljivo je dejstvo, da so bile Dolenjske Toplice v letošnjem letu dobro obiskane. Če primerjamo s prejšnjimi leti, se je letos število obiskovalcev mnogo pomnožilo

Nepristranski opazovalec mora priznati, da je k temu napredku dokaj pripomogla sedanja podjetnica gdč. Anica Sitarjeva, ki je bila preudarna in solidna napram gostom v vsakem pogledu. V restavracijskih prostorih in v kopališču samem sta vladala red in snaga. To je priznal banovinski hotelirski nadzornik ob priliki, ko je pregledaval podjetje. Postrežba in hrana je bila dobra ter razmeroma poceni. Tako je bilo slišati od gostov vse leto. Postrežniško osebje kakor natakarji in jelonoše so svoje delo opravljali prav strokovnjaško. Vse to so okoliščine, ki so privlačne za obiskovalce zdravilišča in bi bilo želeti, da bi sedanja najemnica ostala še v bodoče in še nadalje stremela s svoje strani za prirastek tujcev ter tako pripomogla obdržati sloves naravne dobrine Dolenjskih Toplic. Seveda je potrebno tudi zunanje lice Toplic zboljšati; tu bi pač banovina morala prispevati svoj delež. in potem bi počasi prišle Dolenjske Toplice na položaj ostalih kopališč v Sloveniji. Pohvalno je tudi omeniti, da je služinčad v zdravilišču obstojala iz domačih ljudi, izvzemši onih, katerih poklic je kvalificirane narave.

Zemunska telefonska centrala v Celju

V soboto pop. so bili obveščeni vsi telefonski naročniki v Celju, da bo vsak pogovor po petih popoldne prekinjen zaradi zamenjave stare telefonske centrale s staro, za Celje novo telefonsko centralo iz Zemuna. Danes ves dan je bil telefonski pogovor že mogoč. Celjska poštna centrala je zamenjala staro mariborsko reparacijsko centralo, ki je bila več let v Celju, s staro, vendar boljšo zemunsko centralo poljskega sistema.

Celjski telefonski naročniki pozdravljajo to spremembo v upanju, da bo res boljša, vendar želimo, da se z nabavo te stare centrale, ki so jo nam poslali z juga, ne bo oviralo delo za novo avtomatično telefonsko centralo v Celju, ki zaradi važne in velike industrije in precejšnjega turističnega prometa nujno potrebna. Poštno upravo prosimo še, da bi nastavila pri celjski telefonski centrali vsaj še eno osebo, kajti 2 uradnici za veliko število naročnikov nikakor ne zadoščata.

— **Pri zaprtju**, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josefe« grenčice.

Slinavka na Murskem polju

Že vse leto razsaja po Prekmurju in Murskem polju slinavka. Sedaj se je razširila v ljutomerskem okraju. V vasi Mota skoraj ni hleva, kjer niso imeli živine bolne. Sedaj že prihaja na Cven. V nekaterih hišah je že poginilo nekaj živine. Ljudje so v velikem strahu. Nevarnost je velika, da se ne okužijo oni kraji, kjer do sedaj ni bilo slinavke Merodajna oblast je napravila že korake, da se razširjanje slinavke kolikor mogoče omeji.

Vrgoračko jezero bo izginilo

V Dalmaciji je obsežno Vrgoračko jezero, ki ga sedaj odpravljajo in ga skušajo spremeniti v plodno zemljo. Najkrajši način za to je bil, da so prevrtali hribovito zapreko s posebnim predorom. Dela pri vrtanju tega predora se bližajo sedaj koncu. Prevrtati je treba samo še nekaj metrov in predor bo dovršen. S tem bo dovršeno prvo melioracijsko delo v Dalmaciji. Predor je dolg 2130 m, presek predora je širok 7.44 kv. metrov in je padec 7.50%. Skozi predor more teči 30.000 litrov na sekundo Na ta način more odteči vsa voda iz Vrgoračkega jezera, ki je globoko do 15 metrov, v teku 30 dni. Vrgoračko jezero je dolgo približno 15 km, široko pa povprečno 3 km. Ko ga bodo izsušili, bodo pridobili okoli 3400 hektarjev plodne zemlje. Če bodo to površino posejali z žitaricami, bodo pridobili letno okoli 40.000 stotov žita, vrednega okoli 7 milijonov dinarjev. Stroški za osušenje tega jezera pa znašajo okoli 6 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da so začeli z izsuševanjem tega jezera že v časih, ko so tam vladali Be[illegible]ni.

Novi mestni dom v Tržiču

Prihodnjo nedeljo, dne 13. novembra ob 11 dopoldne bodo v Tržiču blagoslovili in odprli novi mestni dom. Tržiška mestna občina je kupila velikanska stara tovarniška poslopja in jih adaptirala za mestni dom. Popolna stavba bo veljala okrog tri milijone dinarjev. Poleg mestnih uradov bodo v stavbi nastanjeni še sodišče in drugi državni uradi. V zgradbi je tudi 15 najmodernejših večsobnih stanovanj z vsemi higienskimi in zdravstvenimi napravami ter 7 trgovskih lokalov. Stavba obsega tudi prvo tržnico v Sloveniji. Načrt za adaptacijo je naredil inž. arh. Janez Valentinčič iz Ljubljane, ki je tudi imel stavbno nadzorstvo. Stavba je danes najlepša v Tržiču.

Kaj pravite?

Včeraj je Glasbena Matica praznovala dvajsetletnico zedinjenja s posebnim koncertom, na katerem je bil edini program kantata L. M. Škerjanca: Zedinjenje za soli, zbor in orkester, ki je bila prav za to priliko skomponirana in predstavlja gotovo veliko vrednoto v naši glasbeni literaturi. Ne mislimo posegati v njeno umetniško vrednost kot glasbenega umotvora — zato so poklicani drugi, toda protestirati moramo kot Slovenci proti tekstu, ki tej kantati leži v osnovi, ki je za vse kaj drugega bolj primeren, kakor pa za proslavo tako važnega narodnega dogodka. Kaj pravite, ali moremo mi kot Slovenci pritrditi takemule »zedinjenju«?

Smo bratje? Enega rodú? Od kdaj?
Je slavno truplo kraljeviča Marka
k nam pripeljala Svetogorca barka?
Je Kosovo, Kumanovo naš kraj?

Je kolo mar naš davni običaj?
Kaj se pri nas praznuje krstna slava?
Kaj v naši pratiki je sveti Sava?
Je naša prošlost zgodovina vstaj?

Je bila tudi nam svoboda draga
bolj od življenja našega in blága?
Smo jedli mi prognanstev grenki kruh?

Smo res družina? Enega imena?
Smo ene vere? Enega plemena?
Ni jezik drug? Ni volja, misli, duh?

Smo bratje! Grehi nesvobodnih dni
težijo nas in prošlosti pošasti
nas plašijo in nas drže v oblasti,
mrliči še pijéjo našo kri.

Še bije v žilah nam tujinstva strup.
O bratje! Hočemo nazaj k propasti?
Spet v prejšnji mrak in mraz? Pustimo rasti
v vseh srcih le ljubezen, vero, up!

Opróstimo zlih misli se in zmot!
(jezika? vere?)
Prostrane domovine so dobrave,
ne glejmo nanje, bratje, iz nižave!

Stopimo na najvišje naše gore!
Samo z gorá se vidi vrelo zore
in le z vrhóv v bodočnost daljna pot!

Torej tako zedinjenje si je predstavljal pesnik Alojz Gradnik pred leti v zbirki »De profundis« in glasbenik Lucijan Marija Škerjanc mu je pritrdil z vso umetniško dušo in Glasbena Matica ga proslavlja za dvajsetletnico osvobojenja ter ga tako vsi trije skupno pojo nam ubogim Slovencem kot ideal. Toda mi odklanjamo z vso močjo smisel takega zedinjenja, ki nas žali v dno duše in zanika vsako našo samobitnost, vso našo zgodovino, našo vero in jezik. To je protinarodni duh, ki ne bi smel dobiti mesta na tako reprezentativnem mestu kot slavnostni program. Vse, ki smo ga poslušali, nas je bolelo v srce in smo se sramovali take slovenske proslave zedinjenja, ki nam jemlje vse in nas kulturno in narodno ponižuje. Škoda čudovite glasbe.

De profundis je vzel to misel pesnik in de profundis mu kličemo mi nazaj: Nočemo takega zedinjenja in to ni ideal Slovencev. Svoje klapčevstvo postavljamo tako na piedestal in sami se klanjamo pred njim.

Kaj pravite: ali smo mogli bolj suženjsko proslaviti ta veliki dan?

Zakaj tako trošimo svoje umetniške, produktivne in izvajateljske moči?

Ta koncert v resnici pomeni samo zedinjenje Gradnika, Škerjanca in Glasbene Matice na platformi, ki je slovenskemu duhu nasprotna.

Je pa že vse kaj drugega geslo, ki ga je izrekel prav te dni dr. Korošec Srbom, ki takih misli niso vajeni: »Mi smo odločni Jugoslovani in ne zanikamo niti srbstva, niti hrvatstva niti slovenstva!«

Škoda, da je bil tako veličasten koncert odmev dni, ki jih več ni in o katerih bi želeli, da se nikdar več ne vrnejo.

Zdaj smo samo še radovedni, s kakšnimi čustvi bodo na gornjem tako svečano manifestiranem programu zedinjeni ljudje šli volit dr. Mačka?

Kaj pravite, ali jim bo tudi Lucijan Marija Škerjanc napisal posebno koračnico in pesnik Gradnik še poseben slavospev, ki pa se ne bo več vpraševal o sv. Savi, Kosovem in kraljeviču Marku, ne več povpraševal: Smo bratje?, temveč pritrdilno z vsemi registri orglal: smo Hrvatje?

Ali bi ne bilo to tudi v njihovem slogu, kaj pravite?

Tamara

Film, v katerem je prikazan vrhunec hudožestvene umetnosti! Divne ruske pesmi polne otožnosti in hrepenenja, so pravi užitek za vsakega ljubitelja glasbe. Predstave danes ob 16., 19. in 21.

Premiera danes v Kino Slogi, tel. 27-30 Rezervirajte si vstopnice!

Danes ob 14.30 po znižanih cenah Din 2.50, 4.50 in 6.50 **Kraljica zračnih višav**

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes, jutri in v četrtek ob 8. uri za znižano vstopnino

Usodni diamant

Pozor! Radi ogromnega zanimanja predvajamo nocoj zadnjikrat velefilm

Kraljevič in berač

v dvojnem sporedu za znižano vstopnino.

— **Smrtno se je ponesrečil** včeraj zvečer v Žirovnici Torkar Stanko, sin oskrbnika Aljaževega doma v Vratih. Prišel je pod kolesa vlaka, ki mu je končal mlado upapolno življenje. Staršem naše sožalje, pokojniku naj sveti večna luč!

— **Naš tobak je izvrsten.** Letina tobaka v Hercegovini in Dalmaciji je že dolgo pod streho ter se tobak sedaj suši. Nakup tobaka se prične 15. decembra. Letos je bilo v Hercegovini in Dalmaciji zasajenih mnogo manj tobačnih sadik kakor lani, ko je bilo zasajenih okoli 200 milijonov sadik. Letos sta obe pokrajini pridelali okoli 7,500.000 kg tobaka. Lani je bil tobak odkupljen po povprečni ceni 12.50 din, tako da so kmetje dobili okoli 100 milijonov dinarjev. Letos so zasadili manj tobaka, toda kakovost letošnjega tobaka je odlična, ker so vremenske razmere to omogočile. Zato kmetje računajo, da bo odkupna cena letos nekoliko višja, in da bosta obe pokrajini izkupili za tobak vsaj okoli 80 milijonov dinarjev.

— **Koledarček ZFO.** Izšel je koledarček Zveze fantovskih odsekov v prikupni obliki. Pridejani so naslovi vseh fantovskih odsekov, dekliških krožkov ljubljanske Prosvetne zveze in vseh Prosvetnih društev ljubljanske in mariborske Prosvetne zveze kakor tudi Prosvetnih društev s Koroške. Cena koledarčku je 8 din. Naroča se pri Zvezi fantovskih odsekov v Ljubljani, Miklošičeva 7.

dernjak v Slov. Konjicah, Maks Badiura v Celju, Leopold Lukež v Litiji, Henrik Bartl v Ptuju, Anton Kozjek v Mariboru in Stanko Bregar na Vrhniki; za pomožne davkarje v 9. skup.: Edvard Marguč v Ormožu, Nikola Zdunič v Prevaljah, Franc Klobovs v Škofji Loki in Josip Krajnc v Ptuju; za davčnega inspektorja Jožef Fišer v Banjaluki; za davčna kontrolorja Luka Drobec v Boljevcu in Jakob Novak v Šibeniku; za davkarje Ljudevit Horvat v Banjaluki, Jožef Jakob v Županji, Rudolf Ferenčak v Čakovcu, Anton Pavlin v Zagrebu in Rudolf Lončar v Grubišnem Polju.

imenitno, ker je zaradi lesenih pragov vožnja po njih znatno mirnejša. Gotovo se bomo za Miklavža že lahko peljali na Rakovnik s tramvajem in se vozili tja vso zimo prav od magistrata, a pomladi bo obnovljena tudi tramvajska proga od magistrata do Sv. Jakoba ter bomo v tako imenovani mrtvi sezoni morali zaradi kanalizacijskih in drugih cestnih del spet nekaj časa potrpeti ter hoditi peš z Mestnega trga do Sv. Jakoba, dalje se bomo pa vozili po popolnoma novi progi električne cestne železnice. Ker inženirji že pripravljajo načrte za prepotrebno progo na Posavje in za podaljšek proge v Mostah, upamo, da se tudi te želje kmalu izpolnijo.

l **Ogenj v poslopju Gospodarske zveze.** Snoči okoli pol šestih so bili poklicani k poslopju Gospodarske zveze na Tyrševi cesti mestni poklicni gasilci. Tam je grozila resna nevarnost, da nastane velik požar. Iz poslopja se je namreč močno kadilo. Poklicani gasilci so prihiteli z orodnim avtomobilom, vodil pa jih je podpoveljnik gosp. Rozman. Gasilci so imeli mnogo truda, preden so sploh ugotovili, odkod se dim razvija. Končno so v velikem poslopju našli osamljen dimnik, v katerem so se vnele saje. Ogenj so naglo zadušili. Gasilci so postavili stražo, ker je nevarnost, da ponoči še enkrat izbruhne požar. Do sedaj ugotovljena škoda ni pomembna.

l **Trk tramvaja z avtomobilom.** Včeraj okrog tri četrt na dve je prišlo do trka v bližini Gospodarske zveze med tramvajskim vozom in osebnim avtomobilom, ki je vozil proti mestu. Avto je dobil manjše poškodbe na blatnikih, tramvaj pa prav tako neznatne poškodbe.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne **»Franz-Josefove«** grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava **»Franz-Josefova** voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

l **Francoski institut** vabi vse člane, da si ogledajo zanimive francoske prirodoslovne filme, ki jih bodo predvajali drevi ob 6 v kinu »Sloga«. Filmi obravnavajo življeje v morju. Vstopnina 2, 4, 6 din.

l **Starši!** Instruktorje vestne in sposobne iz vrst sposobnih profesorjev Vam preskrbi Društvo brezposelnih profesorskih kandidatov, Ljubljana, Krakovska ulica 35. Uradne ure vsak dan od 10 do 12 v društvenem lokalu. — Odbor DBPK.

Višine in nižine človeškega snovanja v veliki francoski drami iz vrtinca Pariza

Premiera **KINO MATICA** Tel. 21-24

AFERA Nataše Rogin

v gl. vlogi **Raimu in Michele Morgan** Ob 16, 19 in 21.

— **Igrokazi za Miklavža: Miklavževi angelčki** (p. Krizostom, Otroške igrice I. zv.) 2 din; Lah, **Miklavž prihaja** — trije prizori s glasbenimi točkami (Šolski oder III. zv.) 4 din; Rojc, **Tončkove sanje na Miklavžev večer,** igra v 3 dejanjih s petjem 15 din; **Miklavževo,** uvodna mladinska igrica pred obdarovanjem otrok (Ribičič, Igrice) 6 din; Vomberger, **Nebeška storija** — igra za Miklavža s nastopnim govorom 32 din, v čemer je všteta že tantijema; Vomberger, **Rebeljon v peklu** — igra za Miklavža z nastopnim govorom 32 din, v čemer je všteta že tantijema; Heinan, **Miklavža čakamo,** enodejanka (Ljudski oder IV. let.) 12 din; Moder, **Na križpotju,** enodejanka (Ljudski oder IV. let.) 12 din. Vse te igrice in nastope dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— **Dve nesreči.** V Št. Vidu nad Ljubljano je neki motociklist podrl 17 letnega kolesarja Ivana Urha, ključavničarskega vajenca iz Sp. Fužin ter uslužbenega pri podjetju Anton Kremžar. Urh si je pri padcu zlomil nogo. — S kolesa je padel Janez Tome, 40 letni zidarski pomočnik iz vasi Vojsko pri Skaručni. Tudi on si je zlomil nogo.

— **Beda slovenskih invalidov.** Izšla je drobna brošurica z naslovom »Grobovi tulijo«, ki prepričevalno piše o bedi in revščini slovenskih in sploh jugoslovanskih invalidov. Ta brošura ugotavlja, da je bilo leta 1922 ugotovljenih 134.000 vojnih invalidov. Leta 1924 se je izdalo za te vojne žrtve 337.956.000 din. Novembra 1925 je dobivalo invalidnino 62.064 vojnih invalidov. Skupno je bilo takrat priznanih vojnih žrtev 273.010. Leta 1929 (ko je nastopila Živkovičeva vlada, op. ured.) se je število pravno priznanih žrtev svetovne vojne znižalo od 216.640 na 134.340 ali za dve tretjini. Jugoslovanski invalidi so dobili od prejšnjih 337 milij. 936.000 din letno manj 104 milij. din. 74.300 invalidov je tedaj izgubilo podporo. V Sloveniji je bilo j leta 1921 32.000, potem pa celih 5234 invalidov. Brošura navaja podatke, kako skrbe druge države za vojne invalide, in primerja podatke pri nas. Iz te brošure sklepamo, da so bili grehi Živkovičeve vlade proti invalidom tako strašni, da jih bo težko popraviti celo tako socialno čutečemu človeku, kakor je sedanji minister za narodno zdravje in soc. politiko g. Cvetković, ki je že dal zagotovilo, da bo v celoti sprejel zahteve invalidov.

Pridite, oglejte si in zabavajte se pri veseli melodijozni **Rob. Stolzovi operetI**

Glasba za Tebe

Magda Schneider, H. Söhnker, Ob 16 19 in 21

Paul Kemp in Fritz Imhof **Kino Union** Tel. 22-21

Koledar

Torek, 8. novembra: Bogomir, škof; Klaudin in tovariši, mučenci.

Sreda, 9. novembra: Teodor (Božidar), muč.

Novi grobovi

✝ **Veterinarski inspektor g. Alojzij Paulin** v Ljubljani je v nedeljo zvečer po dolgi bolezni v starosti 70 let mirno v Gospodu zaspal. Pokojni je bil rodom iz Kranja. Pod Avstrijo je služboval v Rogatcu in Trbovljah, po prevratu pa je kmalu postal šef veterinarskega oddelka pri takratni pokrajinski vladi, kasneje pri oblastni samoupravi ter pri banovini. Za svoje zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save III. in IV. stopnje. Pred petimi leti je stopil v pokoj. Pogreb po danes ob 4 popoldne. Naj počiva v miru! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne novice

= **Zlata poroka vrlega Kroparja** je bila preteklo nedeljo v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. Obhajal jo je g. Franc Gašperin, železniški uradnik v pokoju, s svojo go. soprogo, rojeno v Kropi, in sicer v najožjem krogu svoje družine - hčerka s soprogom kapetanom naše vojske z otrokoma, ter sinom, višjim uradnikom v Ljubljani. Obema zlatoporočencema želimo še mnogo zdravih in srečnih let.

= **Iz davčne službe.** Davčni pripravnik Štefan Benko je premeščen iz Mokronoga v Čazmo. — Napredovali so: Franc Perkič v Gor. Radgoni, Stanko Vedlin v Kočevju in Franc Vošnik na Vrhniki za davčne inspektorje v 6. skupino; Josip Eržen v Ljubljani-okolica in Stanko Plesković v Laškem za višja davčna inspektorja v 6. skup.; za davčne uradnike 8. skup.: Marija Dekleva v Zagrebu, Vladimir Turnšek na Sušaku, Bruno Dietz v Mokronogu, Teodor Be-

Ljubljana

l **Tramvajsko progo na Rakovnik** že delajo in bo podaljšek sedanje proge dolg 550 m, da se bomo z električno cestno železnico pripeljali prav do konca ograje igrišča SK Korotan« pod rakovniško cerkvijo. Stroški za ta podaljšek bodo znašali 461 tisoč dinarjev ter bodo kriti deloma iz prihrankov, deloma pa iz investicijskega posojila 6,725.851 din, ki ga je mestna občina dobila pri Pokojninskem zavodu za nove tramvajske proge in vozove. Deloma bo proga imela žlebičaste tirnice, deloma pa tudi železniške, ki jih je prodala direkcija državnih železnic v Ljubljani. Splošna pohvala občinstva, ki se vozi po novi progi k Sv. Križu, je dokaz, da so se železniške tračnice obnesle prav

Gledališče

Drama. Torek, 8. novembra: zaprto. — Sreda, 9. novembra: Izsiljena ženitev, ljubezen zdravnik. Red B. — Četrtek, 10. novembra: Brezov gaj. Premiera. Premierski abonma. — Petek, 11. novembra: zaprto. — Sobota, 12. novembra: Potopljeni svet. Red A.

Opera. Torek, 8. novembra: Aida. Primierski abonma. Gostuje ga. Ljubica Karena. — Sreda, 9. novembra: Na sinjem Jadranu. Red Sreda. — Četrtek, 10. novembra: Poljub. Red Četrtek. — Petek, 11. novembra: zaprto. — Sobota, 12. novembra: Don Kichot. Premiera. Premierski obonma.

Prireditve in zabave

Bežigrad - Prosvetno društvo ima svoj tretji prosvetni večer v četrtek, dne 10. novembra 1938 ob 8 zvečer v Mavričevi dvorani (poleg kavarne Majcen na Tyrševi cesti). Na sporedu je domača fantovska pesem, deklamacija in zanimivo predavanje: Žale. Predava g. ravnatelj Sušnik Stanko.

Prireditve in zabave

Spored koncerta Ljubljanskega komornega kvarteta, ki bo v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 20 v veliki Filharmoničnj dvorani, obsega naslednje točke: R. Zika: Godalni kvartet (Andante sostenuto-Allegro con spirito. Andante pastorale. Presto agilmente). Beethoven op. 59 št. 2 v e-molu (Allegro. Molto adagio. Allegretto. Finale. Presto). Verdi: Godalni kvartet v e-molu (Allegro, Andantino, Prestissimo, Allegro assai mosso). Vsa tri dela se v Ljubljani prvič izvajajo.

Predavanja

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi drevi ob 8 v frančiškanski dvorani skioptično predavanje dr. Bogdana Breclja: »Novejša izkustva o športu«. Predprodaja vstopnic po 3 din v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaži. Člani imajo popust.

Predavanje društva »Pravnik«. V sredo 9. novembra ob 18 predava v dvorani št. 79 justične palače g. univ. prof. dr. Milan Škerlj o temi »Poslovanje gospodarskih zadrug«.

Za dom in gostinski obrat odlično

MOTOHOVO KAVO

Vodnikov trg 5 tel. 25-77 Krekov trg 11 tel. 23-48

Sestanki

Šmarnogorsko okrožje ima drevi ob 8.30 sejo v samostanski dvorani v Sp. Šiški. Vsi točno!

Dekliški krožek Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek. Predava prof. Terčelj »Naše sestre ob Soči«.

Dekliški krožek Ljubljana - mesto ima drevi točno ob 8 redni sestanek v Vzajemni zavarovalnici.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič.

Poizvedovanja

Na zelenjadnem trgu je pozabila na stojnici učenka Trgovske šole neke spise. Dobijo se v upravi »Slovenca«.

Maribor

m **Za občni zbor Prosvetne zveze v Mariboru,** ki bo v četrtek, 17. novembra t. l. je prometni minister vsem udeležencem dovolili polovično voznino na železnicah pod običajnimi pogoji. Ob priliki občnega zbora bo v sredo, 16. t. m., v dvorani Zadružne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti 5 enodnevni tečaj za okrožne odbornike.

m **Poročil** se je g. inž. Viktor **Lindtner** s profesorico gdč. Svetko Matkovič. Poročni priči sta bila ženinov oče Henrik Lindtner in nevestin bratranec Zoran Hribar. Poročil ju je v trnovski cerkvi v Ljubljani g. Franc Finžgar, župnik v p.

m **Z Abrahamom sta se srečala** dva popularna mariborska policijska nadstražnika g. Julij Cigoj in g. Leopold Roškar. Obema k temu srečanju čestitamo z željo, da bi dočakala še dolgo vrsto let!

m **Fantovski odsek Maribor II.** Danes ob 8. uri zvečer sestanek v prostorih na Aleksandrovi c. 6. Predava predsednik Prosvetne zveze dr. Josip Hohnjec. Novi člani vabljeni!

m **»Tisoč vozlov«,** duhovito veseloigro, ki je ob premieri meseca maja dosegla prodoren uspeh, bo ljudski oder ponovil v nedeljo 13. t. m. Vstopnice se dobe v predprodaji v Prosvetni zvezi.

m **Krstna predstava na mariborskem odru.** Član mariborskega gledališča, mladi domači pisatelj, je izročil gledališki upravi igro, zajeto iz sodobnega kmečkega življenja v Slovenskih goricah »Prevara«. Krstna predstava tega dela bo v soboto 12. t. m.

m **Branjevci zopet na Glavnem trgu.** Včeraj so se pojavili na Glavnem trgu po dolgem času zopet branjevci s svojimi stojnicami. Vsidrali so se na zapadnem otoku pred Marijinim spomenikom.

m **Posestne spremembe.** Josip Hometer, posestnik in gostilničar je prodal svojo hišo v Linhartovi ulici 13 posestniku Emanuelu Gaubeju iz Špičnika za 180.000 din. — Leopold Kokalj, krojaški mojster v Mariboru, je prodal posestniku Josipu Grgiču svojo hišo št. 6a. na Pobreški cesti za 170.000 din. Grgič je to hišo prodal za isti znesek Društvu za zidanje nove župne cerkve pri sv. Magdaleni. — Marjeta Bruderman je prodala Jakobu Mlakarju s Tezna stavbno parcelo na Tržaški cesti 98 za 52.000 din.

m **Gradili bodo v Mariboru:** Upokojeni železničar Franc Gol v Mejni ulici 43. enonadstropno vilo za 200.000 din; Marija Frangeš, soproga čevljarskega mojstra enonadstropno vilo v Dalmatinski 18. za 180.000 din; Podlogar Roza, soproga orož. narednika v pokoju visokopritlično vilo v Dalmatinski 22. za 125.585 din; Ciril Konečnik, učitelj v Mariboru, enonadstropno vilo v Belgrajski ulici 23. za 148.383 din.

m **Umrl** je v mariborski bolnišnici upokojeni sprevodnik drž. železnic g. Peter Pernat, star 67 let. Naj počiva v miru.

m **Gradbena sezona** je letos kljub poznemu času zaradi krasne jeseni še vedno izredno živahna. Najbolj živo je na Rosenbergovem posestvu v Magdalenskem predmestju, kjer leze sedaj cela vrsta lepih vil iz tal. Naglo napreduje zidanje obeh velikih stanovanjskih hiš Ljudske Samopomoči v Kolodvorski ulici ter zgradbe ozke dolge trinadstropne hiše zavarovalnice »Drava« ob Sodni ulici. Valjakova hiša v Grajski ulici je že odkrila svojo s travertinom obloženo fasado, v Gregorčičevi pa se je Majcenova hiša že dvignila iz temeljev.

m **Obrtno gibanje.** Meseca oktobra je izdalo mestno poglavarstvo v Mariboru 10 novih obrtnih pravic. V istem času je ugasnilo v Mariboru 13 starih obrti.

m **Obsojena zobotehnika.** Dve zanimivi razpravi sta bili včeraj pred mariborskim okrožnim sodiščem. Zagovarjala sta se dva zobotehnika, ker sta opravljala pri svojem poslu tudi takšna dela, ki jih smejo po zakonu opravljati le zobozdravniki. Plombirala in zdravila sta zobe in zobne korenine. Oba sta bila zaradi tega obsojena, in sicer 35 letni Evald Robič na 600 din denarne globe, pogojno na dobo 1 leta, 33 letni Ivan Žgur pa tudi na 600 din globe, pogojno za dobo 1 leta.

m **Smrtna žrtev neznanega napadalca.** Pred nekaj dnevi smo poročali, da so pripeljali od Sv. Martina pri Vurbergu v mariborsko bolnišnico nezavestnega 18 letnega posestniškega sina Petra Tepeha. Domači so ga našli v bližini hiše z razbito glavo. Postal je žrtev nepoznanega napadalca, ki mu je s kolom prebil lobanjo. Tepeh je ležal v bolnišnici ves čas v nezavesti, v nedeljo pa je poškodbam podlegel. Ker zaradi nezavesti ni mogel izdati napadalca, je zaenkrat ta zločin še zavit v temo, dasi orožniki slučaj pridno preiskujejo.

m **Ukradeno in najdeno motorno kolo.** Brivskemu pomočniku Brunu Golobu je nepoznan tat ukradel 8000 din vredno motorno kolo znamke NSU. Vozilo pa je naslednjega jutra našla neka ženica ob cesti v jarku v bližini Kamnice.

m **8 udarci — trikrat zlomljena roka.** V Slivnici se je 63 letni posestnik Franc Gmajner iz Radizela v gostilni sprl z nekim moškim. Vzrok spora, ki se je žalostno končal, so bile neke ženske zadeve. Nasprotnik je Gmajnarja udaril trikrat z lato po desni roki ter mu je s vsakim udarcem prebil kost. Gmajnerja, ki ima vso roko zdrobljeno, so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Gledališče

Torek, 8. novembra, ob 20: Pokojnik. Red D. Sreda, 9. novembra: zaprto. — Četrtek, 10. novembra, ob 20: Boccaccio. Red C. — Petek, 11. novembra: zaprto. — Sobota, 12. novembra, ob 20: Prevara. Krstna predstava.

Jesenice

Sestanek delavcev. Delavci! KID je v preteklih dneh odpustila 60 delavcev. Odgovorni funkcionarji izjavljajo, da bodo sledile še nadaljnje redukcije. KID je storila to brez vsakega predhodnega razgovora z zastopniki delavstva. ZZD in JRZ sta napravili vse korake za zaščito delavstva. Da se pojasni položaj in se delavstvo obvesti o dosedanjih korakih zanj ter da se storijo sklepi za nadaljnje ravnanje, je sklican za *sredo, 9. nov., zvečer ob 7.* v Krekovem domu v veliki dvorani sestanek delavstva, članov in somišljenikov ZZD. Pridite polnoštevilno! Gre za delavski kruh!

Okrajna JRZ je imela v nedeljo popoldne v Krekovem domu širši zaupniški sestanek. Sestanka se je udeležilo blizu 200 zaupnikov iz vseh občin radovljiškega okraja. Zaupnikom se je predstavil naš kandidat dr. Albin Šmajd, ki je bil navdušeno pozdravljen. Gospod kandidat je dal tudi navodila za volivno borbo. Določili so se sestanki za posamezne kraje. Vse krajevne organizacije kažejo veliko razgibanost. Župan g. Rozman je podal še posebno izjavo, da bo bohinjski kot glasoval kot en mož za kandidata dr. Šmajda, kar je izzvalo veliko navdušenje.

Odpusti pri KID so se obravnavali na sestanku okrajne JRZ. Celotna organizacija je ogorčeno protestirala proti sumljivemu odpuščanju delavstva. Brzojavno je prosila za pomoč našega voditelja dr. Korošca, ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča, dalje ministra dr. Kreka, dr. Cvetkoviča in bana dr. Marka Natlačena. Protest in prošnja je bila poslana tudi na lastnika tovarne g. Westna.

Blagovni promet s Češkoslovaško

Z veljavnostjo od 31. oktobra dalje se je ponovno začel začasno ustavljeni blagovni promet s Češkoslovaško in skozi Češkoslovaško, vendar so v veljavi še naslednje omejitve:

I. V prevoz se sprejemajo samo navadni tovorni vagonski tovori v onih relacijah, za katere so v naštetih tarifah določene vozninske postavke, tako da se ima odprema vršiti izključno na podlagi omenjenih tarif, in sicer v prometu med

1. Češkoslovaško in tretjo državo v tranzitu skozi Nemčijo (vključno sudetske pokrajine).

2. Sodetskimi pokrajinami in tretjo državo v tranzitu skozi Češkoslovaško.

3. Nemčijo (vključno sudetske pokrajine) in tretjo državo v tranzitu skozi Češkoslovaško na podlagi:

a) jugoslovansko-češkoslovaške zvezne tarife,

b) jugoslovansko-nemške zvezne tarife,

c) jugoslovansko-poljske zvezne tarife.

II. Prevoz kosovnega blaga, brzovoznega in ekspresnega ni dovoljen.

III. Predpis na tovornem listu, da se voznina računa lomljeno, kakor tudi o ponovni izročitvi v kakšni postaji, ki leži na novi nemško-češkoslovaški meji, ni dovoljen.

IV. Pošiljatve, pri katerih je pošiljatelj v tovornem listu predpisal carinjenje v kakšni postaji na novi nemško-češkoslovaški meji, niso dovoljene.

V. Pri porabi navedenih zveznih tarif veljajo prevozne poti, ki so navedene v posameznih tarifah. Računanje voznine po zveznih tarifah bo sprejeto tudi tedaj, če se carinske prevozne poti iz prometnih ali drugih razlogov ne morejo vzdržati. V tem primeru bodo pošiljatve poslane po volji železnic po onih prometnih potih, ki so carinskim prevoznim potom najbližje in najpovoljnejše, ne računajoč nobene razlike za okolno pot. Nasprotni carinski predpisi ne bodo porabljeni.

VI. Tarifne roke za zavarovanje rednega izročila, po čl. 11 § 3 b mednarodne konvencije o prevozu blaga, je treba povečati za 100%.

Z objavo teh ukrepov v Prometnem vestniku preneha veljava zveznih tarif z naknadno vrnitvijo razlike voznine po okolni poti po 10 k. tarifi.

Industrializacija Slovaške

Zaradi odstopitve velikega ozemlja Madžarski je gospodarska moč Slovaške zelo okrnjena. Okoli 2 milijona stotov je znašala produkcija pšenice in koruze v odstopljenem ozemlju, nadalje je velika izguba pri konoplji in tobaku, katerega so ti kraji pridelali letno okoli 140 tisoč metrskih stotov. Slovaška izgubi tokajski vinski okoliš, katerega del je pripadal Slovaški. Nadalje so bile v tem ozemlju tri sladkorne tovarne z letno produkcijo 200.000 met. stotov surovega sladkorja. V teh krajih je okoli 300 mlinov, ki so imeli tretjino kapacitet vseh slovaških mlinov in 40 tovarn špirita s kapaciteto okoli 40.000 hl.

Zaradi velikih izgub se sedaj slovaška vlada resno peča z novimi načrti za industrializacijo Slovaške. Industrializacijo smatra za bolj potrebno kot kdajkoli prej in zato bo slovaška vlada dala novim industrijam velike ugodnosti. To bodo storile tudi slovaške občine in bo slovaška vlada stremela za tem, da bo pravna sigurnost v deželi na višku.

*

Prosto pristanišče v Bratislavi. Nemški listi poročajo, da se bodo kmalu začela pogajanja za upostavo svobodnega pristanišča v Bratislavi, in sicer za Nemčijo, Poljsko in Madžarsko, da bi se na ta način vzdržala gospodarska veljava tega starega slovaškega glavnega mesta.

Češka pogajanja z Nemčijo. Iz Prage poročajo, da se bodo začela med Češkoslovaško in Nemčijo za dokončno ureditev gospodarskih vprašanj pogajanja na osnovi sedanjega posestnega stanja dne 15. novembra 1938. Češkoslovaško delegacijo bo vodil min. svetnik dr. Brabec.

Ureditev zavarovalnih razmer. Med Nemčijo in Češkoslovaško je prišlo do sporazuma, po katerem ostanejo vse zavarovalne pogodbe na sudetskonemškem ozemlju v veljavi in ravnotako vse pravice zavarovalnic in zavarovancev. Vsak zavarovanec bo dobil ob dospetju izplačano zavarovalnino, če živi na češkem ali nemškem ozemlju. Ravnotako morajo zavarovanci nadalje plačevati premije. — Tudi s Poljsko se pogaja Češkoslovaška za slično rešitev zavarovalniškega problema.

Monopol za živino v Češkoslovaški. Iz Prage poročajo, da bo v kratkem ustanovljena posebna prometna družba za trgovino z živino, ki bo imela monopol na uvozno in izvozno trgovino vse živine in živalskih proizvodov. Živinske sejme bo tudi kontrolirala ta družba. Nadalje hočejo ustanoviti obvezno združenje vseh živinorejcev za vso Češko.

Arizacija v Vzhodni marki

Pod tem naslovom prinaša nedeljska »Frankfurter Zeitung« daljši članek, iz katerega posnemamo:

Kot znano, je bil delež Židov v avstrijskem gospodarstvu znatno večji kot v Nemčiji. Udeležba je bila znatna v veletrgovini, tudi v nadrobni trgovini, privatnih bankah in prometnih podjetjih, posebno pa v industriji. Pokazalo se je tudi, da so bili dejanski kapitali manjši, kot bi bilo sklepati po deležu Židov na vodilnih mestih. Po podatkih, ki jih ima Vermögensverkehrsstelle na Dunaju (gre samo za premoženja nad 5000 mark), je ceniti židovsko premoženje v Avstriji na 2.5 milijarde mark. Ceniti je, da znaša židovska hišna posest vrednost od 400—600 milij. mark.

Predlogov za arizacijo je prispelo doslej na merodajna mesta okoli 60.000, od katerih je rešnih komaj nekaj nad 2000. Pri tem gre tudi za prav majhna premoženja. Seveda bo treba mnogo obratov namesto arizirati — tudi likvidirati.

Za prevedbo večjih obratov — v vrednosti nad približno 100.000 mark — ima posebno nalogo Avstrijska kontrolna banka za industrijo in trg.

Posebne naloge so prišle arizacijskim uradom zaradi tega, ker je na primer posebno na Dunaju delež židovskih obratov posebno velik, veliko manjši pa na deželi.

Nadalje ugotavlja list, da zaradi prenasičenosti nekaterih trgovinskih branš ni pričakovati prevedbe v arijske roke, ampak likvidacije dotičnih trgovin.

Velik je problem, kako dobiti primerne ljudi za prevzem židovskih obratov. Zaradi tega je bil podaljšan tudi rok za možno postavljanje komisarjev v židovskih obratih do 1. aprila 1939, dočim je sedaj tekel samo do 1. oktobra 1938.

Svetovna letina pšenice

Mednarodni zavod za kmetijstvo v Rimu ugotavlja, da sta letos Evropa in Azija imeli rekordno letino pšenice. Hektarski donos je narastel v Evropi od 13.7 na 15.8 met. stota na ha in je ves evropski pridelek narastel od 423 na 486 milij. met. stotov (v povprečju 1926—1930 je znašal 365 milij. met. st.) Skupno cenî zavod, da je dala letošnja svetovna letina 1.198 milij. met. stotov, lani 1.041, v povprečju 1932—1936 pa 1.022 milij. Dosedaj najvišja letina pšenice na svetu je bila leta 1928 z 1.090 milij. met. stotov, kar pomeni, da je letošnji pridelek od tega za 10 odstotkov večji. Izvozne države imajo letos pridelka 795 (lani 679) milij., uvozne pa 403 (362) milij. met. stotov. Kvaliteta pridelka je bila zelo dobra. Izvozni presežek ceni zavod na 310 milij. met. stotov, kar je za 60 odstotkov več kot lani (tedaj je znašal presežek 194 milij.). Uvozna potreba bo narasla le od 143 na 147 milij. stotov, tako da je pričakovati v teku leta do prihodnjega pridelka povečanje zalog od 52 na 163 milij. met. stotov. S tem se bomo približali najvišjemu stanju zalog, ki je znašalo leta 1933 166 milij. met. stotov. To kaže, da imamo letos računati z znatnimi izpremembami na svetovnem pšeničnem trgu, kar se vidi tudi v popuščanju cen na svetovnih trgih.

★

Trgovinska pogodba s Švedsko. Kot znano, je bila lani vpisana dne 17. maja 1937 nova pogodba med našo državo in Švedsko. To pogodbo prinašajo sedaj »Službene novine« z dne 5. novembra 1938. Objavljen je tudi zaključni protokol o ureditvi trgovskega prometa med Jugoslavijo in Švedsko.

Odsek zagrebške trgovinsko-industrijske zbornice za denarstvo je imel pretekli teden svojo sejo, na kateri je bilo sklenjeno nadaljevati akcijo za popolno mobilizacijo denarnih zavodov s pomočjo Narodne banke. Med drugim zahteva odsek znižanje obrestne mere Narodne banke. Nadalje je odsek sklenil predlagati potrebno za revizijo uredbe z dne 16. decembra 1936 o sanaciji zavarovalnice Fenix. Tudi naj se pospeši izdaja 3%nih obveznic za likvidacijo kmetskih dolgov in podaljša naj se rok za polaganje kavcij po obrtnem zakonu za denarne zavode in zavarovalnice. Končno prosi odsek finančno ministrstvo, naj odredi, da se vsa devizna navodila in predpisi Narodne banke redno publicirajo.

Produkcija Trepče v oktobru je znašala 60.323 ton rude, ki je dala 6.006 ton (6.462 ton v septembru) svinčenih koncentratov, v katerih je bilo 79.45% (79.85%) svinca in 29.30 (29.30) unč srebra. Nadalje je družba producirala 5.245 (4.892) ton cink. koncentratov z 49.46 (49.61%) cinka.

Likvidacija. Občnemu zboru »Privrednogospodarske zadruge primorske banovine« r. z. z o. j. v Splitu dne 26. novembra 1938 je predlagana likvidacija zadruge. Pri deležih 0.7, rezervah 0.28 in posebnih skladih 0.9 znašajo upniki 0.6 milij. din in izguba za 1937-1938 (z dnem 30. aprila 1938) 0.7 milij. din. — Labor, gradbena d.d. v Zagrebu predlaga občnemu zboru delničarjev dne 21. novembra 1938 likvidacijo. Bilanca za 1937 izkazuje pri glavnici 5.5 milij. din vrednost 4 kamnolomov 3.3 milij. din, prenosa izgube iz 1936 0.9, izgube za 1937 pa 0.3, tako da znaša skupna izguba 1.4 milij. din. Upnikov družba nima.

Ludvik Franz in sinovi, podružnica Zagreb. V zagrebškem trgovinskem registru je vpisana tvrdka: Ludvik Franz in sinovi, industrijski obrt za proizvodnjo testenin, podružnica Zagreb (centrala Maribor), zastopnik podružnice je g. Julius Pfrimer.

Novi madžarski bankovci. Madžarska narodna banka je začela začasno izdajati bankovce za 5 pengö, ki bodo krožili v prometu poleg kovancev za isto vsoto. Narodna banka utemeljuje ta ukrep s potrebami za plačilni promet novopriključenih krajev in ni bilo mogoče nakovati dovolj kovancev. Novi bankovci za 5 pengö bodo v prometu do 31. januarja 1939, nakar bodo zopet potegnjeni iz prometa.

Borza

Dne, 7. novembra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 237.20—238.80.

Danes je bil prvi dan novega režima za nemške marke, v katerem naj bi se tečaj stalno gibal med 14.30—14.70 din za marko. Današnji tečaji so bili v Ljubljani isti kot v petek, v Belgradu se je tečaj povzpel na 14.20—14.40, dočim se je v Zagrebu okrepil celo na 14.2050—14.4050. V Ljubljani je beležila marka neizpremenjeno 14.20 do 14.40. Terminskih tečajev za marko ni več na naših borzah.

Grški boni so beležili v Zagrebu in Belgradu 34.65—35.35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 5,807.848, v Belgradu 14,359.900 din. V efektih je imel Belgrad prometa 762.000 din.

Ljubljana — tečaji s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2391.16—2405.76
Berlin 100 mark	1758.53—1772.41
Bruselj 100 belg	743.20— 748.26
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	208.88— 210.94
Newyork 100 dolarjev	4363.51—4399.82
Pariz 100 frankov	116.7— 118.15
Praga 100 kron	150.93— 152.04
Trst 100 lir	230.45— 233.53

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.7375, London 20.98, Newyork 441, Bruselj 74.575, Milan 23.20, Amsterdam 239.75, Berlin 176.55, Stockholm 108.075, Oslo 105.425, Kopenhagen 43.675, Praga 15.12, Varšava 82.75, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.25, Buenos Aires 110.25.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% invst. pos. 98—100, agrarji 59—61, voj. šk. promptna 475 do 478, begl. obv. 90—92, dalm. agr. 90—91, 8% Bler. pos. 98—99, 7% Bler. pos. 92—93, 7% pos. Drž. hip. banke 100—103, 7% stab. pos. 98.50—99.50. — Delnice: Narodna banka 7.350—7.400, Trboveljska 185—195.

Zagreb: Drž. papirji: 7% inv. pos. 98 do 99.50, agrarji 59—61, voj. šk. promptna 475 do 476.50 (476.50), begl. obv. 90—91, dal. agr. 89 do 90.50, 4% sev. agr. 59 denar, 8% Bler. pos. 98.50 do 99.50 (98.50), 7% Bler. pos 91.50—92 (91.50), 7% pos. Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. pos. 97.75—98.25 (98), — Delnice: Narodna banka 7.350 denar. Priv. agr. banka 225 blago, Trboveljska 175—200, Narodna šumska 20 blago, Gutmann 50—60, Isis 20 denar, Osj. sladk. tov. 110 blago, Osj. livarna 160 denar, Jadranska pl. 350 denar.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. posojilo 99.75—100, voj. šk. promptna 475.75—476 (476.25, 476), begl. obv. 90.50—90.75 (90.75), dalm. agrarji 60 blago, 7% Bler. pos. 92—92.25, 7% pos. Drž. hip. banke 101.50—103. — Delnice: Narodna banka 7.400 denar (7.400), Priv. agr. banka 228 denar (228.50).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: srem. 148—150, slav. 149—151. Ostalo prizadove cene. — Moka: bač., ban. 0g 0gg 245—255, 225—235, 205—215, 185 do 195, 155—165, 115—120, 110—112.50; srem., slav. 0g 0gg 240—250, 220—230, 180—190, 150—160, 115 do 120, 110—112.50. — Fižol: bač., srem. beli brez vreče 280—285. — Otrobi: bač., srem., ban. juta-vreče 90—97. — Tendenca mirna. — Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

V Murski Soboti, dne 4. novembra t. l.

Biki I. vrste 5 do 5.50 din, II. 4 do 5, III. 3.50 do 4; telice I. 4 do 4.50, II. 4; krave I. 3.50, II. 3, III. 2; teleta I. 5 do 6, II. 4 do 5, prašiči, špeharji 10 do 11, pršutarji 9 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 10 do 12 din, II. 9, III. 8.50; svinjina 14, slanina 15 do 16, svinjska mast 18, čisti med 15, neoprana volna 15, surove kože: goveje 8, telečje 10 svinjske 6 din za 1 kg. — Pšenica 160 din, ječmen 140, rž 150, oves 140, koruza 110, fižol 175, krompir 55, seno 45, slama 25, jabolka I. 250, II. 180, III. 120, pšenična moka 375, koruzna moka 200 do 240 din za 100 kg. — Mleko 1.50 do 2 din za 1 in vino 12 do 16 din za liter v gostilnah.

V Ljutomeru, dne 2. novembra t. l.

Telice I. vrste 4 din, II. 3.50, III. 3; krave II. 3, III. 2.50; teleta I. 6, II. 5; prašiči pršutarji 7 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 10 din, zadnji 12, II. prednji del 8, zadnji 10; svinjina 14, slanina 14 do 16, svinjska mast 18, čisti med 16, surove kože: goveje 9, telečje 10, svinjske 8 din za 1 kg. — Pšenica 160 din, ječmen 120, rž 130, oves 120, koruza 100, fižol 150 do 250, krompir 55, seno 35 ,slama 20, jabolja I. 300, II. 250, III. 150, pšenična moka 300 do 325, koruzna moka 200 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 5 din za liter, finejše, sortirano pri vinogradnikih 7 din, vinski mošt iz mešanih vrst grozdja 4, vinski mošt iz kvalitetnih vrst grozdja 5 din za 1 liter.

Zagreb premagal Trevisso z 10:6

V Zagrebu sta nastopili amaterski boksarski reprezentanci Zagreba in Trevisa v dvoboju mest, v katerem je izšel Zagreb kot zmagovalec. — V muški teži je Badel (Zagreb) po točkah premagal Argentinia (Treviso); v peresni teži je Ravnikar (Zagreb) po točkah premagal De Menisa (Treviso); v lahki kategoriji je Piere (Treviso) premagal k. o. Jurkoviča (Zagreb); v polteški kategoriji je Derčič (Zagreb) po točkah premagal Falloppuja (Treviso); v srednji kategoriji je Migotto (Treviso) premagal k. o. Krleža (Zagreb); v polteški kategoriji je Albini (Zagreb) premagal s tehničnim k. o. Martina (Treviso); v polteški kategoriji je Hladin (Zagreb) po točkah premagal Croccetta (Treviso) in v težki kategoriji je Chiesa (Treviso) k. o. premagal Baloha iz Zagreba.

»Pohorski dan« v Mariboru

Maribor, 6. novembra.

Po večkratnih preložitvah je bil danes v Mariboru »Pohorski dan«. Zamisel te prireditve je vsekakor zanimiva ter bi bila v primernejši izvedbi tudi dosegla svoj namen: vzbuditi med mariborskimi meščani zanimanje ne samo za naravne krasote našega Pohorja, temveč tudi za pohorske ljudi, za njihove običaje in njihovo življenje. Zaradi tega je škoda, da se prireditelji niso naslonili na kakšno večjo organizacijo. Da pa kljub začetnim težavam niso vrgli puške v koruzo ter so »Pohorski dan« kljub velikim oviram izvedli, je pa vsekakor znak njihove žilavosti in odločnosti in dokaz, da se bo iz skromnega začetka morda razvilo nekaj večjega.

Današnji »Pohorski dan« bi bil vsekakor učinkovitejše uspel, da niso nekateri kraji, ki so obljubili sodelovanje, nenadoma odpovedali. Tako pa je slonela vsa prireditev na ramah Framčanov, ki so jo tudi korajžno izvedli. Imeli so samo sedem voz za sprevod ter omejeno število raznih tekmovalcev, vendar so s svojimi pestrimi skupinami vzbujali veliko pozornost. V sprevodu so se peljala na vozovih pohorska dekleta, pohorski fantje in drvarji, pokazali so razne lesne produkte iz pohorskih gozdov, vse skupaj pa je bilo pestro okrašeno z zeleno smrekovino in pisanimi narodnimi traki. Na Aleksandrovi cesti so tekmovali pohorski drvarji: po pet jih je nosilo težek smrekov ploh ter so se z njim kosali v teku. Popoldne so se drvarji med seboj pomerili na unionski verandi z žaganjem in sekanjem plohov. Zaključila pa se je prireditev z veselo vinsko trgatvijo v vseh prostorih unionske dvorane.

KULTURNI OBZORNIK

T. G. Masaryk a Jihoslované

Sestavil dr. Berkopec. Praga 1938. Str. 81.

Lektor na praški univerzi in knjižničar Slovanskega instituta dr. Oton Berkopec je za zbirko *»Viri k zgodovini vzajemnih slovanskih stikov«* (Prameny k dějinam vzajemných styků slovanských), zv. V., ki jih izdaja »Slovanski institut« pod vodstvom prof. dr. Matija Murka, sestavil posebno bibliografijo o *»masarykianah« v južnoslovanski publicistiki* do konca leta 1937. Avtor sam se v uvodu opravičuje, da ni mogel pregledati vseh časopisov, ki bi prišli v poštev, zlasti dnevnega časopisja, ter se je zato v tej bibliografiji omejil samo na periodične *revije* in *knjige*. S svojim sistematičnim delom je hotel izpopolniti do zdaj precej slučajne in nepopolne bibliografije, ki so o tem predmetu že izšle (Masarykov zbornik v Belgradu, Jakovenko B. Masarykova bibliografija v Pragi — v franc. itd.) ter podati vsaj za knjige in revije skrbno zbrano popolno gradivo. Svoje delo je razdelil v šest poglavij: 1. Jugoslovani v spisih T. G. Masaryka. 2. T. G. Masaryk in Jugoslovani v češkoslovaškem in tujem tisku. — 3. Prevodi spisov T. G. Masaryka v slovenščini. 4. Prevodi v srbohrvaščino. 5. Slovenci o Masaryku. 6. Srbi in Hrvati o Masaryku. — O prvih dveh poglavjih je mnenja, da morda nista tako popolni, kajti v svoj program jih je sprejel šele pozneje ter jih nima iz prve roke. Ostale pa predstavljajo plod njegovega skrbnega in zamudnega dela po češkoslovaških in jugoslovanskih knjižnicah ter tako to delo predstavlja lep uspeh slovenskega znanstvenika v tujini. Želeti pa bi bilo, kar omenja tudi avtor, da bi se našel kdo, ki bi zbral tudi vse gradivo iz južnoslovanskih *dnevnikov* in tednikov, kajti v njih bi dobil še največ gradiva in šele tako bi taka bibliografija mogla nuditi dovoljno osnovo za popolno spoznavanje medsebojnih odnosov v tem vprašanju. Sicer pa je tudi že samo z navedbo tega gradiva položil lep temelj za bodoča razpravljanja o Masaryku pri Jugoslovanih, ki so do zdaj visela bolj v zraku kot pa na pregledanem gradivu. Obenem pa je pokazal, kako bi bila tudi nam potrebna taka bibliografija za študij medsebojnih slovanskih stikov, katere tako malo sistematično raziskujemo. td

Groblje

spisal Janez Veider, založilo Misijonišče Groblje.

Spet smo dobili novo knjižico, ki nam na 66 straneh in v 24 slikah kaže lepoto in zanimivost naše zemlje. Pisatelj je v 13 poglavjih zelo spretno opisal naše Groblje, njihovo zgodovino, cerkveno stavbo in zlasti njene čudovito lepe Ilovškove freske. Skrbno je preštudiral in natančno popisal vsako izmed tako številnih oseb, ki jih kažejo freske. Pridejane reprodukcije fresk so izredno lepo uspele, ker so bile freske fotografirane že takrat, ko so bile v boljšem stanju, kot so danes. Vse slike so podane na umetniškem papirju. Najzanimivejša je 11. slika, ki nam kaže portret slikarja Ilovška in letnico postanka 1761. Zelo praktična je risba razdelitve fresk, ki nam jih pomaga hitro najti na steni.

Poleg cerkve je popisan v besedi in sliki tudi stari in novi grobeljski grad. Uvodna slika nam kaže grad in cerkev v letu 1679 in je posneta po Valvasorjevi Topografiji kranjske dežele. Ta stari grad se je ohranil na dvorišču in služi za stanovanje poslom. Drugi grad — sedanje misijonišče — izvira iz leta 1698. Nekaj novega nam je to, da so se tudi v gradu našle Ilovškove freske vsaj v fragmentih, katerih eden je tudi reproduciran v knjigi.

Še eno novost nam pripoveduje knjižica, namreč zgodovino nekdaj tako slavne božje poti sv. Notburge v Grobljah. Tudi vidimo v knjižici prvikrat reproducirano nekdaj tako češčeno sliko sv. Notburge. Prav tako je prvikrat reproducirana do sedaj neopažena oltarna slika Ilovškova, ki predstavlja sv. Izidorja. Zanimivo je popisana tudi kapelica sv. Notburge in vseh patronov zoper hudo uro, ki jih je v tej kapelici tako originalno naslikal Ilovšek.

V zadnjih dveh poglavjih je na kratko orisano delo grobeljskih misijonarjev, ki so se odločili, da bodo restavrirali močno razpadajoče Ilovškove freske v cerkvi. To bo pa drago delo. Zato priporočamo nakup odlično opremljene knjižice, ki stane 10 din. Čisti dobiček se bo porabil za popravo dragocenih fresk.

Luč

Že enajsto leto izdaja književna založba Goriška Matica pod vodstvom pisateljev Bevka in Feigla vsakoletni književni dar. Običajno natisne poljudno-znanstveni »Zbornik« in še dvoje, troje knjig. Letos Zbornika nismo prejeli; razlogi niso jasni in znani. Škoda ga je!

Poleg manjkajočega Zbornika smo pa prejeli še Miška Kranjca »Južne vetrove« in Bevkov potopis »10 dni v Bolgariji«. Prva nosi datum: december 1937, druga pa: februarja 1938.

Kranjčeva »Južni vetrovi« (str. 129, v 8. a) obsega dvoje novel »Južni vetrovi« in »Hiša s kanarčki«. Obe sta pisani v živem Kranjčevem slogu. Prva dosti bolj naturalistično kakor druga. V prvi opisuje življenjsko pot Matilde Lešnjekove, pot izgubljenega prekmurskega dekleta. Morda je v povesti kos krvavega prekmurskega življenja, a slika ni ena Kranjčevih najboljših. Pusti kljub lepi besedi plehek okus. — »Hiša s kanarčki« se lepše bere. Zgodba je sentimentalna ljubezen jetične Anice Meločnikove in vaškega dobričinetelebana Toneta Grma. Prava ljubezen klije iz obeh, a bolezen in ljudje so vmes zapreka. Nekako nasprotje prvi noveli: tu bridka, doživljana ljubezen, v prvi ljubezen naprodaj, pod silo razmer.

Z Bevkovim potopisom »Deset ni po Bolgariji« (str. 97, v 8.a) smo v 13 letu dobili dva slična potopisa.* Zemljepisec Silvo Kranjec je pa v »Mladiki« opisal realno svojih »štirinajst dni po Bolgariji«. Prav zanimivo je primerjati, kako gledata na isti predmet pisatelj-pesnik in pa realni zemljepisec. Vsak ima svoje vrline in hibe. Zemljo in nje bogastvo opiše bolje zemljepisec, tudi izbor slik, da ne govorim o zemljevidu, je pri njem boljši, ljudi in dušo zemlje ti pa osvetli kajpada v tem primeru Bevk bolje. Nemara bi nalogo še bolje rešil, če bi opisal v kramljajoči obliki — ker stikov z bolgarskimi kulturnimi delavci je imel dokaj — torej, če bi nam opisal kulturno rast bratov Bolgarov v njih književnosti in umetnosti.

———

* Čuden slučaj, da smo štirideset let po Bežekovem opisu Bolgarije (Bolgarija in Srbija, Družba sv. Mohorja, Celovec, 1897) učakali kar dva.

★

Anton Horsak, postajenačelnik na velehradski postaji (Stare mesto), velik prevajalec našega Meška, je tudi znan arheolog ter je prav te dni imel v tem svojem poklicu velik uspeh: odkril je v bližini Kunovic na Moravskem Slovaškem več starih slovanskih grobov, ki so mu dali mnogo gradiva za dokaz, da je vsa ta proga okoli Kunovic bila že v starih časih obljudena in nasičena z vsemi kulturami. Našel je tudi nekaj starih nad vse zanimivih lobanj. Našemu velikemu prijatelju in prevajalcu iskreno čestitamo k uspehu in želimo, da bi ga imel še pri svojem nadaljnjem delu.

»Jitro«, časopis čeških srednješolcev, je stopil z novo številko v XX. letnik. V prvi številki so napisali poslanice novi mladini pesnik Zahradniček, pisatelj Krelina ter literarni zgodovinar — po Šaldi največji kritik češki — prof. Arne Novak. Lep zgled tudi za naše razmere,

Zgodovina Marijinega stebra pred Tynsko cerkvijo v Pragi

Socialisti so ga leta 1918 razdejali kot »steber češke sramote«. — Sedaj bo znova postavljen

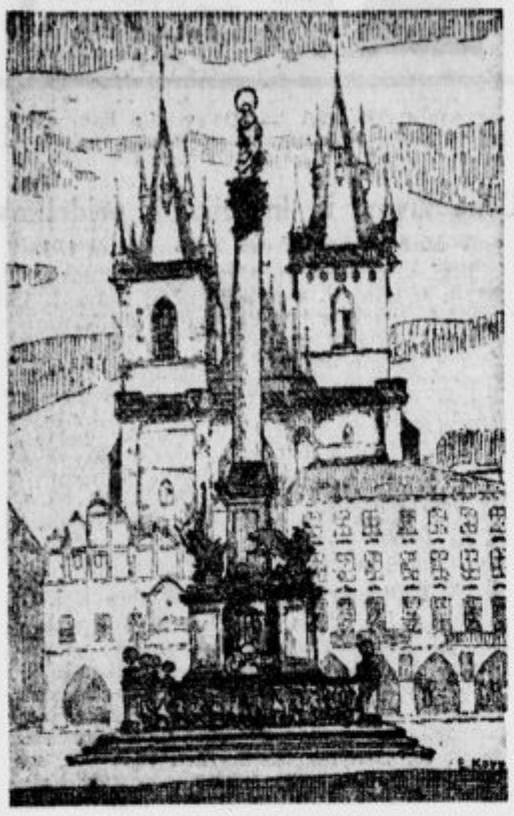

Marijin steber pred Tynsko cerkvijo na Starem trgu v Pragi, ki so ga 3. novembra 1918 podrli socialisti, pa sedaj zahtevajo obnovitev katoliški akademiki.

Češka akademska liga je dne 3. t. m., to je prav na dvajsetletnico znanena zločina, ko so praški socialistični demonstrantje uničili dragoceni Marijin steber pred Tynsko cerkvijo, vložili na praškem magistratu prošnjo in zahtevo, naj se prav na istem mestu v isti višini in pa v istem slogu postavi nazaj Marijin steber ter s tem da zadoščenje Mariji in vsem katoličanom, za neizmerno žalitev, ki je katoličani niso pozabili. Praški katoličani so to novico sprejeli z največjim veseljem ter se odločili, da bodo napeli vse moči, da bo steber čimprej stal na svojem starem mestu, kamor je bil postavljen svoj čas v zahvalo za rešitev pred vojno. Msgr. Tylinek je to veselo vest oznanil v cerkvi Marije, Kraljice miru na Lhotci, kjer stoji zdaj Marijin steber, narejen po stebru izpred Tynske cerkve, z besedami: »Ne prisegamo, ne obljubujemo, toda molimo in delamo z vsemi silami, da bi stal čimprej Marijin steber na starem mestu v novi slavi in mogočnosti, da bi bilo žalitvi božjih Roditeljev čimprej zadoščeno.«

Ob tej priliki se lahko tudi mi spomnimo tistih dni pred 20 leti, ko so se po bratski Češkoslovaški republiki zbirali temni oblaki nad katoliško cerkvijo ter so po vseh ulicah klicale množice »Proč od Rima!« »Za Avstrijo obračunamo z Rimom!« Ukinili so vse praznike, uničili veliko množico spomenikov sv. Janeza Nepomuškega, ki je stal nad mostovi skoraj v vsaki fari, in pripravljali so se, da pomečejo s svetovno znanega in čudovito lepega Karlovega mostu vse sohe v Vltavo, zlasti pa še soho sv. Janeza Nepomuka, ki stoji na mestu, odkoder so svetnika vrgli v Vltavo in je sveto mesto vsakemu češkemu katoličanu. Hoteli so demolirati cerkev praškega Jezuščka na Mali strani, ki da je bila postavljena v slavo nad zmago katoličanov nad protestanti na Beli gori l. 1620, in vrgli so se na Marijin steber, češ da je v sramoto češkemu narodu, spomenik njegovemu porazu, in ga dobesedno podrli in razrušili, da ni ostal kamen na kamnu. To se je zgodilo 3. novembra l. 1918, ko je imelo socialistično delavstvo svoj shod na Beli Gori v številu okrog 200.000, da tako maščujejo belogorski poraz ter se zmagujoče vrnejo v Prago, ki ne bo nikoli več katoliška. Tako so se v sprevodih vračali od vseh strani v mesto in na Starem trgu pred magistratom, tam kjer je našlo smrt toliko češkili plemičev po belogorskem porazu, so imeli zadnje hujskajoče govore, katerih posledica je bila skupen napad na nasproti stoječi Marijin steber. Besni napadi na cerkev in na katolištvo so se ponavljali ter so pri petju himne »Kje dom je moj?« obkolili spomenik, nakar sta dva skočila na podstavek z vrvjo, jo vrgla okrog Marijinega kipa ter dala vrv masi, ki je tako zrušila steber in ga demolirala. To se je zgodilo ob 7 zvečer ob govorih govornikov, ki so zahtevali ta akt v znamenje popolne zmage demokracije in socializma ter republike, ki naj se razvija v protirimskem duhu.

Dnevni tisk je ta napad in zločin pozdravil z naslovi kakor: »Slava! Nazdar! Junaški čin republike!« itd. Socialisti so imenovali ta steber »steber naše sramote!« ter svoje dejanje imenovali »Simbol zmage nad prekletim narodom!«

Toda Narodni odbor, ki je tedaj vladal v Pragi, je moral to dejanje, ki je žalilo katoličane, opravičiti ter je obsodil ta napad, češ da demonstrantje niso hoteli žaliti verskih čustev katoličanov v republiki, temveč so hoteli samo uničiti spomenik svojemu porazu na Beli gori, prepričani, da je bil steber postavljen v spomin na zmago na Beli gori. Že Narodni odbor je ugotovil, da je bila to pomota, kajti steber ni bil postavljen v spomin na Belo goro, temveč 30 let pozneje v spomin na osvoboditev Prage od švedskih vojska, ki so vdrle že do Karlovega mostu, kjer so jih zadržali študentje pod vodstvom svojih profesorjev-jezuitov.

Toda zgodovinska pomota, češ da so Čehi s tem dejanjem maščevali Belo goro, se je širila dalje in do sedaj je bila večina Čehov prepričana, da je z Marijinim stebrom, ki je stal nasproti Husovemu, izginil spomenik na sramotni dan. Protirimska gonja se je širila dalje in bogokletstva so bila na dnevnem redu. Ne samo, da so odpravili iz šol vse križe, da so onečaščali verska znamenja, tudi sv. Vaclava itd., vse to po geslu socialistov: »Rim mora biti klican pred sodišče in obsojen!«

Danes pa je zgodovina tega stebra popolnoma pojasnjena: Steber je bil postavljen leta 1648 v zadnjem letu tridesetletne vojne. Švedska vojska je napadala Prago in bila je nevarnost, da bo padla v roke protestantskim Nemcem. V Pragi so zbrali meščanstvo, ustanovili akademsko legijo, ki jo je zamislil in vodil junaški jezuit Jiri Plachy, tisti, čigar lik stoji na hiši ob Karlovskem mostu in ga je slikal naš Janez Šubic. Ta je zbral še okrog 70 jezuitov pod orožje ter druge menihe v mestu, ki so ustanoviil kar tri stotnije pod vodstvom opatov in proštov. Švedi so blegali Prago od vseh strani ter jo pozivali, naj se vda. Zažgali so že vsa njihova skladišča in kazalo je, da bodo že vdrli v mesto, medtem ko so drugi menihi služili sv. maše. Prav tedaj pa je prišlo sporočilo o novi vojaški pomoči, ter o miru v Westmünstru, ter se je tako vojna, ki se je začela v Pragi, tudi v Pragi končala. Padlo je v tej praški bitki 5000 Švedov ter le 219 Pražanov. Tako so praški prostovoljci, študentje in menihi zmagali nad najbolj izvežbanim vojaštvom tedanje dobe. In v spomin na to rešitev je postavil cesar Ferdinand III. ta Marijin spomenik, ki je nosil napis (latinski): **Sveti Bogoroditeljici brez madeža spočeti za ohranitev in osvoboditev mesta je pobožni in pravični cesar postavil to soho.** Delo je izvršil kipar Jan Jiri Pendel s praškimi umetniki Heidelbergom, Goldschneckom in Melbrom. Do zdaj je bil ta spomenik že trikrat cilj sovraštva. Tako je l. 1757 Friderik Veliki bombardiral Prago, pa je krogla iz topa uničila enega angela na stebru. Cesar Jožef II. je prepovedal vse procesije, ki bi se vršile okrog spomenika v čast Marije. Tretji pa so bili Čehi sami, ki so l. 1918 podrli do tal ta najdragocenejši baročni spomenik ter tako rešili Husov spomenik mnogo starejšega tekmeca.

Nov kip svetih bratov Cirila in Metoda, delo profesorja Dvořaka, ki ga je praško županstvo postavilo na znamenitem Karlovem mostu. Pred dvajsetimi leti so nameravali še stare kipe svetnikov pometati v Vltavo. Tako se spreminja duh v bratski državi.

Nas bo zanimalo, da je takoj po tem napadu napisal pesem znani češki katoliški pesnik **F. X. Dvorak** pod naslovom: **»Prisegamo!«**, kjer pravi med drugim:

O Poljska; Bogorodico Tvojo sveto
glej pod nogami bratskega naroda!
O Jugoslavija: zlata posestrima —
glej svoje blagoslovljene Majke bedo!
O Korošec, ti bi zajokal, duhovnik!
O Mahnič, o Jeglič, velikani svojega rodu,
vi bi zaplakali z nami v tej sili!
Ah, z nami na kolenih poljubimo to zemljo!
Tebe pa, Mati, hočemo obnoviti, hočemo —
Prisegamo!

Tako je pesnik potožil tedaj bol čeških katoličanov vsemu slovanskemu katoliškemu svetu in isti pesnik je te dni, ko je bila vložena zahteva po obnovitvi spomenika, znova zapel pesem, kjer krepi katoličane:

K delu! Naj se zopet dvigne prestol Gospe!
Naj zacvete iz njenih rok blagoslov,
naj se zopet na svoj narod ozre z materinskimi očmi,
naj nam vrne gradbe gora in očetov čast!

Naj nam bo Njeno ime geslo za napad,
a slika v srcu naš najlepši amulet!
Naj dalje tkemo vrsto svojih epopej,
mi, otroci Marijini, in naj to zve tudi svet!!!

Toda, pri tej priliki se lahko spomnimo tudi še enega pesnika češkega katolištva, velikega **Jaroslava Durycha**, ki je l. 1925 javno napovedal, da bo prišel čas, ko bo spet na Starem mestu Marijin kip, toda — tedaj ne bo Husovega! Zaradi tega nezaslišanega junaštva med svobodomiselnimi Čehi je bil preganjan, izgubil je službo v redakciji katoliškega dnevnika, ki ni hotel iz takitčnih razlogov načenjati stare nerešene pravde. Od tega časa je bil Durych najbolj osovražen publicist, proti kateremu so klicali shode, demonstracije in zaradi česar se je celo vlada udeležila Husovih proslav oficielno. Zdaj pa je prišel čas, da dobi Durych zadoščenje — toda bilo je treba tolike katastrofe in tolikega poraza, kakor v času, ko je bil spomenik postavljen. Toda češki narod se vrača k svojemu katolištvu, katerega znak ni samo zahteva tega spomenika pred Tynsko cerkvijo, temveč tudi postavitev novega kipa sv. Cirila in Metoda na Karlovem mostu, ki so ga postavili pred mesecem, pa tudi zahteva, da naj bo nova vsedržana himna — ne več »Kje dom je moj?«, temveč **staročeški koral svetega Vaclava »Ne daj pogniti nam niti bodočim!«** td.

Henry Ford in njegov sin Edsel si ogledujeta najnovejši Fordov tip avtomobila, ki bo drugo leto prišel na trg.

V Londonu se pripravljajo na veliko parado, ki je vsakokrat, ko se začne zasedanje parlamenta.

Ameriški letalski promet čez Atlantski ocean

Amerika bo meseca aprila drugega leta začela reden letalski promet med Ameriko in Evropo čez Atlantsko morje. Letala te proge bodo vozila pošto in prtljago. Letala bodo vozila od Newyorka, Baltimora, Bostona čez Azorske otoke v Pariz in Bordeaux. Odtod bo urejena letalska zveza z Rimom, Berlinom, Atenami in Aleksandrijo. Preden se bo začel redni promet, bo seveda nekaj poskusnih voženj.

Tri nove blažene katoliške cerkve

Prve tri nedelje tega meseca bo katoliška cerkev dobila na oltar tri nove blažene, in sicer so to tri ženske, ki so s svojim delovanjem ter življenjem kot junakinje vere to odliko zaslužile. Prva, ki je bila razglašena za blaženo že v nedeljo 6. novembra, je m. Marija Jožefa Rossello, druga m. Frančiška Ksaverija Cabrini, treaja pa m. Marija Mazzarello. Medtem ko je Marija Jožefa Rosselo bila prišteta med blažene že v nedeljo 6. t. m., bo drugo nedeljo prišteta m. Cabrini, ki je zlasti mnogo dobrega storila za izseljence v Ameriki in je v Čikagu delovala kot pravi apostol.

Iz življenja blažene Jožefe Rosselo.

Rodila se je 27. majnika 1811 v primorskem italijanskem mestu Savona kot najstarejši otrok siromašnih rokodelcev. Bila pa je strogo krščansko vzgojena ter je že kot 16 let staro dekle stopila v tretji red sv. Frančiška. Močno pa je želela, da bi postala redovnica. Toda to ji ni bilo tako hitro dano. Ko je bila namreč stara 19 let, jo je l. 1830 sprejela v službo kot bolniško strežnico bogata družina. Mislila pa je, da bo ostala v tisti hiši le tako dolgo, dokler bo trajala bolezen. Zgodilo pa se je, da je Jožefa ostala v tisti službi celih 7 let, ne da bi bila medtem le enkrat nehala misliti na svoj redovni poklic, kamor si je želela.

L. 1837 pa ji je tamkajšnji škof zaupal svoje načrte. Savonski škof se je namreč silno bal za prihodnost mladine svojega mesta, ki je kot pristaniško mesto za otroke dvakrat nevarno. Škof je uvidel, da bi bila Jožefa Rossello kakor nalašč za tako veliko nalogo, da bi reševala to mladino s ceste. Jožefa se je brez oklevanja poprijela tega načrta ter je s tremi mladostnimi prijateljicami začela veliko apostolsko delo med mladino. V malem predmestju je dobila malo hišico, kjer se je začelo. Dandanes stoji tamkaj veliko poslopje, ki je središče mogočne organizacije, katera se razteza po vsem svetu. Svoje sodelavke pa je takoj organizirala v redovno družbo, katere mati je bila Jožefa. Že 3 leta pozneje je bila izvoljena za generalno prednico. Dasi so politične razmere bile takemu delu zelo nasprotne, je vendar njeno delo stalno napredovalo, da je vsako leto lahko sprejela v svojo družbo po 20 novink. Ko je ustanoviteljica l. 1880 umrla, je zapustila družbo, ki je imela že 60 redovnih hiš, med temi več celo v misijonih. Ustanavljajo šole, bolnišnice, penzionate, zlasti pa domove za tiste sirote, ki so posebno v nevarnosti, in pa za dekleta, za katera se nihče ne briga. Njena družba se imenuje kongregacija usmiljenosti.

Jožefa Rosselo je umrla 7. decembra 1880, njen proces se je začel že l. 1913.

Kolik je bil stari Rim?

Vprašanje, kolik je prav za prav bil stari Rim, ni od danes, marveč so se s tem pečali že davno. Pač pa so to vprašanje letos, ko Italija obhaja nekako Avgustovo leto, v Italiji mnogo bolj obravnavali. Zadnji čas se je s tem zlasti ukvarjal italijanski zgodovinar Lugli, ki je nekako izračunal, da je Rim v času prvega krščanskega cesarja Konstantina imel 46.602 veliki stanovanjski hiši, ki so jih Rimljani imenovali »insulae«. Poleg tega je bilo po njegovi cenitvi tamkaj 1797 patricijskih hiš. V teh hišah je povprečno prebivalo 20 do 30 ljudi. Iz tega bi se dalo sklepati, da je takrat v Rimu prebivalo nekako 1,400.000 ljudi. Iz te številke bi potem mogli sklepati, kolik je bil Rim v .asih cesarja Avgusta. Znano je namreč, da se je stari Rim od cesarja Avgusta pa do Konstantina povečal za skoraj eno tretjino.

Potemtakem bi bil Rim v Avgustovih časih štel nekako 950.000 meščanov. K vsem omenjenim številkam pa je treba prišteti še sužnje. Iz podatkov iz drugih mest pa je znano, da je prišel nekako en suženj na dva državljana. Na podlagi tega bi se dalo sklepati, da je Rim v časih cesarja Avgusta štel 1,400.000 ljudi. Rim cesarja Konstantina pa okoli 2,000.000. Takrat je bil Rim precej večji, kakor je dandanašnje moderno rimsko mesto, ki šteje vsega skupaj le 1,300.000 ljudi.

Zemlja gori na Laponskem

Nenavaden naravni dogodek, ki se je zgodil v samotnih deželah severne Laponske, je med prebivalci dveh samotnih vasic napravil mnogo strahu.

Neke noči je tamkaj strašno grmelo in treskalo. Medtem ko je izpod neba lilo, kakor bi iz škafa ulival, so zbujeni prebivalci naenkrat zapazili, da se je iz zemlje dvignil kaka dva metra visok modrikast plamen. Kmalu se je ljudem zazdelo, da zemlja gori okoli in okoli. Vse polje je bilo v plamenih. Ko se je čez nekaj časa huda nevihta polegla, je iz zemlje še vedno švigal modrikasti plamen.

Ljudje so bili vsi zbegani. Brž so planili iz hiš ter hiteli na polje gasit. Na visoke plamene so začeli metati cele plasti prsti, vendar se jim nikakor ni hotelo posrečiti, da bi bili ogenj zadušili. Nazadnje so vse skupaj opustili ter v svoji grozi zbežali. Na kraj nenavadnega požara je prišla komisija tehnikov, ki vso zadevo pregleduje in študira. Sodijo pa, da ogenj netijo plini, ki prihajajo iz spodnjih plasti, v katerih je najbrž petrolej.

★

Strojevodja skočil iz vlaka v morje

Pretekli četrtek ob 10 zvečer je vozil po mostu čez Mali Belt iz Kopenhagna motorni vlak, ki je sredi mostu nad morjem obstal. Ljudje so začudeni gledali, kaj to pomeni. Naenkrat so videli, kako je z motornega voza skočil strojevodja ter planil v morje, ki ga je požrlo. Vlak je v Fredericijo pripeljal potem rezervni strojevodja.

Take so nove meje češke in slovaške države.

Celje

c **Članski sestanek delavcev in** delavk ZZD bo drevi ob 6 v Domu v Samostanski ulici. Na sporedu je zanimivo predavanje.

c **Sestanek poštarjev JRZ v Celju.** Klub JRZ poštarjev za dravsko banovino je imel v nedeljo v Orlovskem domu v Celju sestanek, katerega se je udeležilo 40 udeležencev članov in prijateljev JRZ iz celjskega, gornjegrajskega, šmarskega in laškega okraja. Za Celje in celjski okraj je bilo ustanovljeno poverjeništvo kluba. Za predsednika je bil izvoljen upravnik celjske pošte g. Josip Savelli.

c **Redni sestanek Fantovskega odseka** bo v sredo ob 8 v Domu v Samostanski ulici. - Vabljeni!

c **Poroka.** V kapelici salezijanskega zavoda v Gaberju sta včeraj ob 9 dopoldne stopila pred oltar znana delavca naših katoliških organizacij gdč. Hrastnik Marija iz Laškega in posestnik Hriberšek Jože iz Rečice ob Savinji. Mlademu paru iskreno čestitamo!

c **V mestnem zavetišču** je umrla 71 letna mestna reva Plevnik Ana. Naj v miru počiva!

c **Motosekcija SK Hermes Celje** sporoča vsem članom, da bo v sredo ob pol 9 zvečer strogo obvezni sestanek za vse člane. Na sporedu je pogovor zaradi izleta v Šoštanj. Vsi vabljeni!

c **Bolničarski tečaj Rdečega križa v Celju** bo imel predavanje ob sredah in petkih od 7 do pol 9 zvečer v predavalnici Zdravstvenega doma v Celju. Prvo predavanje bo jutri, v sredo, 9. novembra. Vabljeni!

c **Ukradeni kolesi so našli.** Meseca septembra je neznanec ukradel iz veže Hrvatske hranilnice rudarju Perčiču Jakobu iz Tremerja pri Celju kolo znamke »Kozmos« v vrednosti 900 din. Državna policija pa je izsledila to kolo v Javorniku na Gorenjskem in ga vrnila Perčiču. Prav tako se je našlo ukradeno kolo delavca Janeza Tementa, kateremu je bilo ukradeno v Ptuju. Neznanec je namreč shranil kolo v neki gostilni na Polulah pri Celju, kjer ga je pozabil in ga je gostilničar prijavil celjski policiji, ki je vrnila kolo Tementu.

c **Obsojen pretepač.** Pred sodnikom poedincem se je zagovarjal 33 letni posestnik Vahtar Alojz iz Gračiča pri Zrečah. Meseca avgusta je namreč Alojz zabodel v gostilni Kračun v Zrečah z nožem Beznika Stanka. Sodnik ga je obsodil na 3 mesece strogega zapora.

Ptuj

Napad. Žitnika Franca, 19 letnega hlapca iz Rucmancev, občina Sv. Tomaž pri Ormožu, so napadli trije znani fantje in ga z nožem hudo poškodovali na plečih in desni roki, tako da so ga morali prepeljati v ptujsko bolnišnico.

Nesreča. 46 letni splavar Anželak Viktor iz Sv. Ožbalta, občina Brezno, okraj Dravograd, je zaposlen kot splavar pri posestniku Feliksu Jernu iz Selnice ob Dravi. Te dni se je mudil po poslih v Ptuju in je prenočeval na skednju gostilničarja Kravine. Ponoči je v spanju padel s skednja in dobil hude poškodbe po vsem telesu.

Smrtna kosa. V Sv. Lovrencu na Dravskem polju je v soboto zjutraj umrla 93 letna, daleč naokoli znana in najstarejša Šentlovrenčanka gospa Osenjak Marija, mati ptujskega upravnika »Slovenca« g. Osenjaka. Pokojnica je bila dobra krščanska žena in mati. Vsi so jo imeli radi in jo globoko spoštovali zaradi njenega dobrega srca. G. upravniku Osenjaku naše iskreno sožalje, dobri Osenjakovi materi pa naj sveti večna luč!

Fantovski odsek Ptuj ima v sredo 9. t. m. ob 7 zvečer redno sejo v društvenih prostorih.

Kranj

S kostanja je padel. Ob cesti med savskim mostom in kranjskim kolodvorom je stalo več divjih kostanjev, katere sedaj podira okrajni cestni odbor. Pri podiranju kostanjev se je včeraj precej hudo poškodoval 26 let stari delavec I. Sitar. Ko je namreč lezel po lestvi na drevo, se mu je zlomil klin lestve in je padel 5 m globoko na glavo. Zdravnik g. dr. Pance je ugotovil, da je dobil ponesrečenec pretres možganov, razen tega se mu je zlomil prsni koš, poškodbe pa ima tudi na nogah. Po zdravnikovi odredbi so ponesrečenca odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Tekma letalskih modelov. Klub »Naša krila« v Kranju je priredil v nedeljo 6. novembra ob državni cesti v Polici pri Naklem tekmo letalskih modelov, kateri je prisostvovalo nad 2000 ljudi. Tekma se je začela ob 2 popoldne, tekmovalo je 10 tekmovalcev z 20 modeli, izmed katerih je bil najboljši dijak Segulin, ki je dobil prvo darilo, t. j. 21 dnevno brezplačno učenje letenja na Blokah, drugi tekmovalci pa so dobili manjše nagrade ali pa diplome. Ob tri četrt na tri je prispel iz Ljubljane vojaški avion, ki je krožil nad množico. Kmalu nato je prispelo motorno letalo iz Ljubljane, ki je vleklo za seboj brezmotorno letalo. Po odklopitvi je delalo brezmotorno letalo vse mogoče akrobacije in po 28 minutah pristalo na tla. Brezmotorno letalo je pilotiral g. Raznožnik Stane.

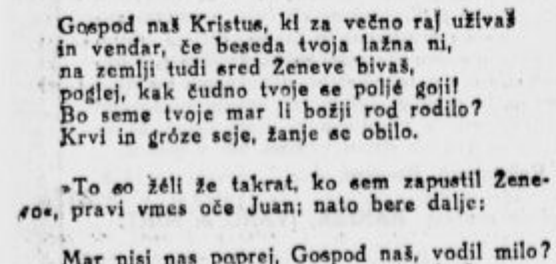

Od 3.—4. dec. avtobusni izlet v Gorico in Trst.

Prijave sprejema Izletna pisarna M. OKORN, Ljubljana, hotel Slon, tel. 26-45..

Mariborsko gledališče: Boccaccio

Glasbeno sezono v letu 1938-39 je mariborsko gledališče pričelo z uprizoritvijo Suppéjeve operete »Boccaccio« v režiji g. Vladimirja Skrbinška, ki je letos postal spet stalni član našega gledališkega osebja, kar je za mariborski oder brez dvoma velika pridobitev, in pod glasbenim vodstvom gledališkega kapelnika g. Lojzeta Herzoga. Hvale vredna je letošnja novost, da imajo tiskani sporedi kratke uvodne razlage o izvajanem delu. To je še tem večjega pomena za glasbene uprizoritve, ker bo marsikateremu poslušalcu koristilo pri dojemanju večjih odrskih umetnin, kot je na primer opera, ki jo je z lanskim letom naše gledališče spet pričelo gojiti. Vprav za obljubljeno »Aido« bo spet primerna prilika, da se s takšnim primernim komentarjem o operi podčrta ta za glasbeno vzgojo važni moment.

V našem pevskem ansamblu so se od lani izvršile nekatere spremembe, ki pri stalni gledališki publiki ne glede na kvalitetne odlike igralcev zgolj zaradi spremembe same ugodno vplivajo, čeprav utegne ta ali oni pogrešati eno ali drugo odišlo odrsko postavo ali prijeten pevski glas. Sprememba razvedri in vleče.

V naslovni vlogi Boccaccia se nam je prvikrat na odru predstavil naš novi tenorist gosp. Anatol Manoševski. Mariborčanom je že poznan po uspelih pevskih nastopih pri Ruski matici. Njegov nastop v »Boccacciu« nam ga je pokazal v dokaj živahni in prikupljivi igri, morda ne vseskozi prepričevalno doživeti (nekoliko še motijo jezikovne težave). Pevsko je uspel s precej lirično barvanim tenorjem, ki se je povzpel tudi v višino, čeravno mu je manjkalo nekaj tiste resonance, ki s svojo prodornostjo obvlada prostor, in je bil mestoma pred nastavkom čutiti nepotrebni pridihnjeni zalet.

Z nekoliko tenkim, pa mehkim in zvonkim sopranom je v pevski popolnosti in odrski gibkosti podala gdč. Jelka Igličeva vlogo Fiamette. Nova odrska postava je bila gdč. Marija Veldinova v vlogi Beatrice. Njen nastop je vkljub plahosti, ki se je očitovala v petju, pokazal vztrajnosten, čeprav še manj voluminozen sopran. Altovsko partijo v vlogi Peronelle je odpela ga. Zamejic-Kovičeva, ki ji je njena vloga stavila večje naloge v igri kot v petju. Svoje glasovne zmožnosti in prednosti je pokazala zlasti v dvospevu z gdč. Igličevo v 1. dejanju.

Ne glede na učinkovitost, komične figure v svoji vlogi sodarja je g. Ivo Anžlovar presenetil z dovršeno igro. V glasu je bilo še nekoliko vibriranja, a ob vsakemu nastopu se očitno kaže napredek. Njegov komični nastop je bil neprisiljeno posrečen; podoba je, da je njegova igra premišljeno doživeta in poglobljena. Njemu ob strani je slično izoblikoval kramarja g. Pavle Kovič, ki je z improviziranimi vložki žel obilo uspeha pri razigrani publiki. V palermskem princu Pietru gosp. E. Groma je bilo nekaj preveč zunanje narejenosti, ki ni prepričala. Leonetto g. E. Verdonika je dobro predstavil razigranega mladeniča. G. Pavel Rasberger je igral brivca Scalzo, omeniti bi morali še številne manjše vloge, kakor kolporterja g. D. Gorinška, Fresca g. Fr. Blaža itd. Kakšen učinek lahko doseže nema vloga z duhovito podano mimiko, sta razodevali vlogi obeh dekel v osebah gdč. D. Savinove in gdč. E. Starčeve.

Vsekakor gre zasluga za uspehe, ki smo jih doživeli na odru tudi v vseh potankostih, v veliki meri srečni in razumni gesti režiserja, ki je tudi v celoti delu vtisnil svoj pečat odrske spretnosti ter žive domišljije, kar je uprizoritvi dalo bujno pisanega življenja, slikovite grupacije ter vsebini primernega okolja. Tudi je bila predstava daleč odmaknjena od operetnih neslanosti, ki se tako rade vtihotapljajo na oder.

Orkester je s svojim dirigentom na čelu izpričal mnogo elana, v nekaterih odlomkih — ne smemo tajiti — tudi dobro mero uglajenosti. Vendar pa manjka še vedno tiste vigranosti in podrejenosti taktirki, ki bi naj ustvarila ubrano enotnost, h kateri bi pa morali poleg orkestra prispevati s svoje strani tudi pevci na odru več muzikalnega čuta. Pogrešali smo večkrat homogene muzikalne interpretacije. Spričo redne gojitve opere in operete bo poslej dane menda več prilike zlasti za odstranitev ritmičnih in agogičnih nesoglasij, ki zaenkrat še vedno motijo.

Bb.

ZOBNI PRAŠEK PEBECO se ne da primerjati z dosedanjimi zobnimi praški, ker je nekaj popolnoma novega. ZOBNI PRAŠEK PEBECO ne vsebuje nikakega mila, vendar pa daje krasne mehke pene, ki temeljito očistijo in obenem tudi dezinficirajo zobe in ustno duplino. Tak izredni učinek ima ZOBNI PRAŠEK PEBECO zaradi tega, ker vsebuje **Pebecin,** ki daje zobem bleščečo belo barvo in preprečuje zobni kamen. Okus je prijeten in osvežujoč. Uporaba ZOBNEGA PRAŠKA PEBECO je zelo poceni. — Peneč zobni prašek Pebeco proizvaja firma **Beiersdorf v Mariboru** in sicer po najnovejših znanstvenih izkušnjah DUKE LABORATORIES, INC. LONG INSLAND CITY, N. Y.

Doza, ki Vam bo dolgo zadostovala, stane samo Din 12·—.

Novo, zdravo, boljše in cenejše sredstvo za negovanje zob!

Olimpijske priprave naših lahkoatletov in plavalcev

Jugosl. lahkoatletska zveza je predložila zadnji plenarni seji JOO svoj načrt za nastop jugosl. lahkoatletov v Helsinkih 1940. leta. Na Finsko bi šlo 20 naših lahkoatletov, po priliki po eden za vsako olimpijsko disciplino in moštvo za štafeto 4×400 m. V svojem poročilu navaja lahkoatletska zveza, da zaenkrat ni upanja, da bi se kdo od naših mogel s posebnim uspehom boriti, vendar se do leta 1940. razmere še lahko spremene. Zato bi bilo nastaviti še nekaj trenerjev, da bi jih bilo skupaj 6. Izbrani lahkoatleti bi morali biti na skupnem treningu mesec dni pred igrami. Za pripravo naših atletov so neobhodno potrebne podpore in denarna sredstva. Brez znatne podpore ni misliti na potrebne priprave za nastop v Helsinkih. Samo za plače prvovrstnih trenerjev bi bilo treba letno 200.000 din in za skupni trening pred odhodom na igre okrog 60.000 din.

Poleg tega bi bilo treba prirejati lahkoatletske tečaje v onih krajih, kjer danes še ni organizirana lahka atletika (južno od Belgrada, Bosna, Hercegovina, Črna gora itd.). Gotovo je, da bi se na ta način odkrilo mnogo novih in zelo dobrih moči, ki bi lahko okrepile našo lahko atletiko, odnosno našo lahkoatletsko reprezentanco. Primer za to sta izvrstna Aleksa Kovačevič in Vučevič.

Končno pripominja Jugosl. lahkoatletska zveza, da je važno, da se dobi podpora, četudi zelo majhna, pravočasno.

Slične načrte ima tudi jugosl. plavalna zveza, ki namerava poslati na Finsko 25 do 27 plavalcev, plavalk, waterpolo-igralcev in skakalcev. Plavalci zahtevajo v proračun ministrstva za telesno vzgojo naroda postavke za 4 državne plavalne trenerje, ki bi v sezoni delovali v štirih plavalnih centrih, in sicer na Sušaku, v Dubrovniku, Ljubljani in v Splitu. V letu 1939. in 1940. bi delovali po 4 mesece (po 3000 din mesečno bi znesla za to četvorico za obe sezoni okrog 100.000 din).

Plavalna zveza predlaga skupni trening izbranih olimpijcev v predolimpijskih letih po 15 dni ter ponovne izbirne tekme najboljših. Za dosego mednarodne rutine je zveza predvidela celo vrsto važnih mednarodnih srečanj z najboljšimi reprezentancami Evrope in turneje naše reprezentance v Italijo, Madžarsko, Nemčijo, Dansko in Švedsko. Za skupni trening reprezentance in olimpijskih kandidatov je treba letno 20.000 din in za reprezentativne tekme in turneje okrog 50.000 din letno. Jugosl. plavalna zveza potrebuje za pripravo dobre kompletne reprezentance za Helsinki, s katero upa doseči dober uspeh, 250.000 din.

Svoj predlog utemeljuje jugoslovanska plavalna zveza z uspehi v letošnjem letu na tekmah za evropsko prvenstvo v Wembleyju, na meddržavnih tekmah z Italijo (tri tekme in tri zmage) ter z lanskimi tekmami in zmagami z Italijo, Avstrijo in Češkoslovaško. S tega stališča je treba presojati sodelovanje Jugoslavije v plavalnem športu na XII. olimpijskih igrah.

Po športnem svetu

Goršek in Pleteršek v dvajsetorici najboljših evropskih lahkoatletov.

V dvajsetorici najboljših evropskih lahkoatletov, katero je priobčil pariški L'Auto, se nahajata tudi odlična slovenska in edina jugoslovanska lahkoatleta Goršek in Pleteršek. Na tej listi, kjer je navednih 340 atletov, se nahaja Goršek na 12. mestu v teku na 800 m (1:53.2) ter Pleteršek, ki je v teku na 400 m na 18. mestu z rezultatom 55.1 sek.

Jakšič : Moren neodločeno — Pavlovič premagal Klerila.

V Belgradu sta se boksala gornja dva para, iz katerega boja so naši boksarji dobro izšli. — Jakšič je izvojeval proti odličnemu francoskemu boksarju Morenu neodločen rezultat, četudi bi Francoz, ki je bil znatno boljši, zaslužil zmago. Pavlovič pa je po točkah premagal črnca Klevila. Francoz Moren je 1.72 m visok in tehta 70 kg, Jakšič pa je visok 1.78 m in tehta 71 kg.

* * *

Korotan : Mladika 3:0. Nedeljska tekma med gornjima nasprotnikoma se glasi pravilno 3:0 in ne 3:1, kakor je poročal »Pond. Slovenec«.

Ilse von Stach: 38

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

Pot čez most pri Arveji ju je peljal skozi sredino mesta mimo stolnice. Čim bolj sta se ji bližala, tem jasneje so odmevali v tihi noči udarci kladiva proti njima, ki so vendar tokli kratko in previdno, ne kot bi imel kdo opravka v delavnici, ki mu je bil dan prekratek, ampak kot da se mora bati, da ga ne bi presenetil čuvaj, ki je najbrž spal. Ko sta stopila oče Juan in Benjamin na trg sv. Petra, je zbežala temna postava, ki je hitro pograbila plašč, od portala cerkve okrog varujočega ogla, samo velik, bel lepak se je svetil na kraju, kjer je razbijalo kladivo. Oče Juan je razumel, da hoče tukaj kak nergač drugo jutro javno pred ljudstvom razglasiti zadržano jezo. Nevarno je bilo sicer, stati pred takimi razglasi strupa pijanih duš, pa vendar je velel Benjaminu, naj mu sveti z ročno svetilko, in začel brati:

Gospod naš Kristus, ki za večno raj uživaš
in vendar, če beseda tvoja lažna ni,
na zemlji tudi sred Ženeve bivaš,
poglej, kak čudno tvoje se polje goji!
Bo seme tvoje mar li božji rod rodilo?
Krvi in gróze seje, žanje se obilo.

»To so želi že takrat, ko sem zapustil Ženevo«, pravi vmes oče Juan; nato bere dalje:

Mar nisi nas poprej, Gospod naš, vodil milo?
Zakaj si grenek sebi sam postal tako?
Vseh plamenic gorjé se nate bo zvalilo,
kraljestvo tvoje s smrtjo ljudstva zraslo bo.
Zločin nikak takó ni brez ljubezni bližnje,
tako velel si ti, rekó besede knjižne.

Oče Juan zdihuje; saj je težko in nemogoče, da bi človek sam iz sebe mogel prav razumeti božjo besedo...

Gorje, plameni galski s hujšo žgo vročino,
kot ogenj španski je prekleti žgal nekdaj, —
oba imata eno suho korenino.
Rokó zdaj bratsko papežu, Kalvin, podaj!
Zakaj trinoštvu samo se pač odrekli Rima,
da jarem tvoj neznosni konca nima?
Ti sodiš nauk in vero — tebe svet bo sodil. —
Če on Servetovo ti ječo odpusti, —

»Kako? Servet, — Mihael Servet ujet?« vzklikne oče Juan. Še preden more vprašati Benjamin, kaj je s tem človekom, bere duhovnik ves radoveden dalje:

ne skrivaj nam, kam z delom svojim je
zablodil! —
Mi Ženevčani hočemo soditi vsi.
Ti praviš: Bog rodil je večno zlo na svetu,
pove naj on, kaj spas gospodu je in kmetu!
In ta vsemodri magistrat? Je li pozabil, —
zazibala ga v sen je cerkve vladna čast —
kak zveste stol je ta prej čuvala oblast?
V Ženevi ni moža, ki zanj bi ga porabil?
Koristijo li kaj vam v Baslu, Bernu seje?
Naj vaša moč zgradi tem venerablom meje!
Tem znano ni — tem ne — čeprav srcá
milobo
podelil jim obilno sveti Duh je sam,
katera krona božjo naj krasi podobo,
kateri kras poslal nebeški ji je hram.
Gospodje svetniki, uslišite nam prošnje:
vesti svobodo dajte, vaše naj so mošnje! —

Ko oče Juan konča, potegne neutegoma Benjamina s seboj po stopnicah doli in skuša brž ubežati iz odprtega, z luno obsijanega prostora v ozko ulico; kajti zdelo se mu je, da je še bolj plamenčke in nevarno, kar je bral, kakor je slutil.

Ko je pričel zopet počasneje korakati, pravi Benjamin:

»Niti besedice ne razumem od te čudne pesmi!«

»Meni pove vse, kaj se zdaj godi v Ženevi,« odvrne oče Juan.

»Kdo je ta Mihael Servet, ki so ga ujeli?« vpraša Benjamin.

»Slovit krivoverec in tajivec sv. Trojice,« odgovori oče Juan, »ki so ga iz Basla pregnali, v Regensburgu z gnusom zavrgli, v Strassburgu sklenili, da ga na četvero zadelé, v Charliu napadli, v Parizu zatožili, v Vienni obsodili v ogenj, od koder je, ker še živi, na vsak način ušel, — dovolj, človek, ki ga njegovo stoletje enodušno izbljuva; kajti tudi Kalvin mu ne bo prizanesel, ampak bo izvršil na njem sodbo vsega sveta.«

»Vendar,« ugovarja Benjamin, »ga pisec te pesmi zagovarja —«

»— ah, libertinec, kak človek brez vzgoje in nravnosti,« pravi oče Juan in migne z rameni. Vsak pravoveren kristjan, ki ima vrh tega tudi moč, bo iskal slave v tem, da očisti belo telo Kristusovo tega antitrinitarskega kužnega uljesa.«

»Kdo je pravoveren?« vpraša Benjamin zmeden.

Oče Juan hitro odvrne:

»Gian Kalvin, Martin Luter, Ulrik Zwingli, Bucer (Bivši dominikanec Martin Bucer iz Strassburga.), Melanchthon, Oecolampad (Reformator v Baslu v zvezi s Francozom Fardom in drugimi, Zwinglijev pristaš.) — sploh vsi, ki imajo zadostno število privržencev, da branijo svoj nauk.«

Pri tem zasmehu se zbudi v Benjaminu protestantska zavest.

»Gospod,« pravi gorečе, »oni možje, katerih pravovernost po pravem mišljenju svojega srca zasmehujete, dokazujejo svoje besede iz svetega pisma —«

Duhovnik se smeje.

»O,« pravi z obvezno odklanjajočo kretnjo, »to ni, kar bi moral navesti njim v čast, Benjamin; kajti vprav izmeček, ki ga odklanjajo, drhal, more — kot sem slišal Lutra — svoje sničave nauke dokazati iz svetega pisma; resnično krščanstvo se je vedno na zemlji učilo in verjelo, — to izpričujejo dragi očetje —«

Benjamin ne ve, govori oče Juan o katoličanih ali protestantih, resno ali zasmehljivo. Ali ne pozna cel kup Lutrovih besed, ki zmerjajo cerkvene očete za neučene norce, katerih mnenju ni prav nič verjeti? Tudi o Kalvinu je slišal, da je označil Hieronima, Hilarija, Ireneja in Origena kot otročje čvekače. Vendar duhovnikova podsmehljivo zategnjena usta kažejo, da se poslužujejo nasproti posameznim sanjačem — novim krivovercem — veljave očetov isti reformatorji, ki mislijo, da so odkrili sveto pismo.

Ko zapazi oče Juan Benjaminovo negotovost, začne zdaj resno.

»Če hočeš najti,« pravi, »da se protestanstvu slabo poda, če sodi tistega, ki s svoje strani protestira, se moraš spomniti, kako se je pozabil jezik svobodne vesti na podlagi svetega pisma — jezik iz 1521. Zopet verujejo v vidno cerkev, ki svojim članom nezmotljivo kaže božja razodetja, v zadregi se ozirajo po neprekinjeni zvezi in kličejo ‚drage očete' za pričo, da so učili, kakor uče reformatorji, iščejo krivoverce, ki onečaščajo ‚cerkev', in sklepajo, da jih ne smejo trpeti.

Mihael Servet ne ve seveda nič o takih zvezah s katoliško preteklostjo; on je pravi protestant, on svareča vest izdane svobode.

Poslušaj in sodi, če se ni rodil iz najbolj plemenitega duha reformacije: krasna prihodnost na cesarjevem dvoru vabi mladega španskega plemiča, — zdaj najde v Toulousu sveto pismo. Odpove se pestro vabečemu življenju, odpove se veri očetov, odpove se pravici na naravno smrt. Jezus Kristus in novi zakon njegove krvi sta mu edino hrepenenje in strast. Če ga vprašaš po stanu in časti, odgovori: Etudieux dela Sainte Ecriture, — avant zèle de vérité (Doktor sv. pisma, ki gori za resnico).

Iz Julijske krajine

Rihemberg. (Smrt mladega moža.) Umrl je g. Anton Mužina, uradnik na našem županstvu. Ugrabila ga je težka bolezen, starega komaj 30 let. Bil je obče priljubljen in pošten mož. Zapušča mlado ženo z dvema nedoraslima otrokoma. Naj počiva v miru!

Standrež pri Gorici. (Smrtna kosa.) Pred par dnevi smo ob lepem spremstvu domačinov pokopali posestnico Frančiško Lupin, mater našega organista. Dosegla je častitljivo starost 82 let, pa je bila do zadnjega čila in delavna, saj je še dan pred smrtjo žurila koruzo. Bila je poštena krščanska mati, ki je dobro vzgojila svojo družino. Naj ji sveti večna luč!

Preselitev odvetniške pisarne. Odvetnik dr. Viktor Devetak se je preselil iz Gosposke ulice (Via Carducci) v Via Oberdan (prej Via Caserma) 13, I. nadstropje, nad restavracijo »Luna«. Nekdanji goriški Mont, v čigar hiši je dr. Devetak imel do zdaj svojo pisarno, je s priključitvijo Kreditnega zavoda (Instituto fondiario) zelo razširil svoj delokrog in mora zaradi tega povečati svoje uradne prostore.

Italijanska knjiga o Jugoslaviji. Milanska založba Treves bo v kratkem izdala knjigo v Jugoslaviji. Spisal jo je general Visconti Prasca, znani italijanski vojaški pisatelj. Pisec je bil dolgo časa vojaški ataše pri poslaništvu v Belgradu ter jugoslovansko državo torej kolikor toliko pozna. V tej publikaciji se utegnejo razkriti novi pogledi na razmerje med glavnima državama ob Jadranskem morju. Knjiga bo imela naslov »La Jugoslavia«.

Št. Vid nad Ljubljano

Blaž Potočnikova Čitalnica priredi v sredo, 9. t. m. ob 20 v Ljudskem domu II. prosvetni večer. Predava g. ravn. Prosvetne zveze **o XXXIV. svetovnem evharističnem kongresu v Budimpešti.** Predavanje bodo pojasnjevale lepe skioptične slike. V predpripravi za kongres Kristusa Kralja v Ljubljani vljudno vabimo k obilni udeležbi.

Programi radio Ljubljana:

Torek, 8. novembra: 11 Šolska ura: November doma in v prirodi, dialog (g. Miroslav Zor) — 12 Sprehod po Balkanu (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Operna glasba (Rad. orkester) — 14 Napovedi — 18 Pester spored, igra Radij. orkester — 18.40 Gradovi na Gorenjskem, II. del (g. Leo Pettauer) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Vzgojni pomen življenja in dela Vuka Karadjiča — 19.50 Vesela kronika — 20 Gluck: Ifigenija na Aulidi, uvert. (plošče) — 20.10 Celestin: Roza, zvočna igra. Izvajajo člani rad. igralske družine — 21 Prenos iz Rima: Hristič: Suton, opera v odmoru okrog — 22 Napovedi, poročila.

Drugi programi:

Torek, 8. novembra: Belgrad: 20 Vokalni koncert (Anita Mezetova), 20.40 Filharmonični koncert — *Zagreb:* 20 Igra, 20.30 Klavir, 21 Domača glasba, 22.20 Jazz — *Sofija:* 19 Narodna glasba, 19.30 Čelo, 20 Vokalni koncert, 22 Lahka glasba — *Varšava:* 19 Zabavni koncert, 21 Simfonični koncert, 22.15 Sonate — *Budimpešta:* 19.50 Opera, 20.45 Ciganski orkester, 22 Vokalni koncert, 22.40 Orkestralni koncert — *Trst-Milan:* 21 Hrističeva opera »Suton« — *Rim-Bari:* 21 Igra, 22 Ples. glasba — *Dunaj:* 18.15 Zab. koncert, 21 Opera »Stirje grobijani«, 22.35 Zab. glasba — *Königsberg:* 20.10 Koračnice — *Hamburg - Stuttgart - Frankfurt:* 20.15 Vesel koncert — *Bratislava:* 18 Vsedržavna oddaja — *Lipsko:* 20.10 Orkester, klavir in sopran — *Köln:* 20.10 O filmu, 20.30 Ork. koncert — *Monakovo:* 19.15 Veliki ork. koncert — *Beromünster:* 19.40 Nar. glasba, 20.10 Slavnostni koncert — *Strasbourg:* 20.15 Opera (iz Pariza).

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Šiviljska pomočnica
želi službo, najraje kje v Ptuju. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17554. (a)

Kuharica in gospodinja
išče službo pri samostojnem gospodu ali manjši družini.. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Resna in poštena« št. 17526. (a)

Industrijski knjigovodja
bilancist, v zaupnem položaju, z dolgoletno prakso v izvrstno uspevajočem podjetju, želi premeniti službo s 1. jan. 1939. Samo prvovrstne ponudbe poslati v upravo »Slov.« pod »Vztrajen« št. 17552.

Vajenci

Pekovski vajenec
star 16—17 let, se takoj sprejme. Parna pekarna Feiertag, Maribor, Betnavska cesta 43. (v)

16 letni fant
z 2 razr. mešč. šole, velik, močan, zdrav, bi se rad izučil za mehanika. Cenj. ponudbe na naslov: Perdan, Vidovdanska 22.

SOBE

IŠČEJO:

Sobo z oskrbo ali brez
išče mirna gospodična pri boljši družini. - Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Mirna« št. 17551. (s)

ODDAJO:

Strogo separirano sobo
s tekočo vodo in toileto, za samsko osebo, oddam s 1. decembrom. Trdinova ulica 7. (s)

Službo dobe

Šiviljo za perilo
sprejmem na dom. Vesel, Miklošičeva 19. (b)

Vzgojiteljico
veščo nemščine, sprejmem takoj k dvema šoloobveznima otrokoma. Ponudbe podružnici »Sl.« v Celju pod »Poštena«. (b)

Služkinjo
za vsa kmečka dela takoj sprejmem. Plača dobra. - Andrej Kregar, strojno mizarstvo, Št. Vid nad Ljubljano. (b)

Prodajalka
v trg. z mes. blagom, dobro izvežbana, pridna in poštena ter se ne boji dela, ki zna in hoče delati tudi gospodinjska in razna hišna dela, se takoj sprejme. Ponudbe v upravo »Slov.« pod 17540.

Pouk

Sedmošolec instruira
vse predmete, razen nemščine. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Klasik« št. 17556. (u)

Kupimo

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Vnajem

ODDAJO:

Komfortno vilo
pod Rožnikom, oddaljeno 15 min. od glavne pošte, veliko, vse pritikline in centralna kurjava, velik sadni vrt - takoj prodam ali oddam v najem. Vse točnejše informacije se dobe: Rožna dolina, Cesta IX. št. 29, pritličje.

IZBIRA NI TEŽKA
kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel zagotovo v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENEC«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

Prodamo

Nepremočljive hubertuse
dežne plašče in obleke, najboljši nakup: Presker, Sv. Petra cesta 14.

Dve črni suknji
dobro ohranjeni, ugodno proda Zajec, Sv. Petra cesta 14. (l)

Izložbeno okno
in vrata od trgovine — poceni prodam. Ogleda in poizve se: Florijanska ul. št. 26. (l)

Šivalni stroj
pogrezljiv, kateri šiva naprej in nazaj ter štika in štepa, poceni naprodaj. — Nova trgovina, Tyrševa 36 (nasproti Gospodarske zveze).

Patent »Kraljica pečі«
ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa gori ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Sementič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-67. (l)

TEL. 2951
DRVA PREMOG IV. SCHUMI
DOLENJSKA CESTA

Posestva

Velika trgovska hiša
dvonadstropna, v sredini mesta Celja, z velikimi skladišči, naprodaj. — Ugodna naložitev kapitala. Ponudbe podružnici »Slov.« v Celju. (p)

Stanovanja

Dvosobno stanovanje
sončno, lepo, oddam. — Kamniška ulica 30. (č)

Dvosobno stanovanje
sončno, kabinet, balkon, pritikline, del vrta - oddam boljši, mirni stranki s 1. decembrom. Vprašati Zajec, Gradišče 11-I. (č)

Stanovanje
sončno, obstoječe iz štirih sob in pritiklin, v II. nadstropju, oddam takoj ali pa s 1. februarjem 1939. Poizve se v pisarni dr. Friana, Miklošičeva 4-I.

Izredna prilika ugodnega nakupa knjig!

Pod polovično ceno!

Zaradi pomanjkanja prostora smo se odločili, da odprodamo naslednje knjige pod polovično ceno:

Germano: Življenje sv. Gabriela	din 10.—	sedaj skupno samo
Sv. čistost	din 5.—	
Samec: Za naše malo	din 8.—	
Volc: Roka božja	din 10.—	
Turšič: Izgubljeni raj	din 10.—	
Sardenko: Dekliške pesmi	din 18.—	**din 15.—**
Scharsch: Spoved malih grehov	din 25.—	
Potočnik: Dobri pastir, I. del	din 38.—	sedaj skupno samo
Potočnik: Dobri pastir, II. del	din 40.—	
Potočnik: Dobri pastir, III. del	din 40.—	**din 50.—**
Teraš: Za visokim ciljem	din 24.—	sedaj skupno samo
Teraš: Pri studencih zdravja in moči	din 24.—	
Teraš: Po stezah resnične popolnosti	din 24.—	**din 30.—**
Volc: Otrok, I. del	din 25.—	sedaj skupno samo
Volc: Otrok, II. del	din 24.—	**din 20.—**
Prekrasni govori dr. Mihaela Opeke, t. j. 21 knjig, skupna cena 408 din — — — sedaj pa samo		**din 200.—**

Kdor pa kupi v naši trgovini **vsaj za din 50.— blaga**, dobi krasno knjigo kot nagrado.

Poslužite se ugodne prilike, dokler traja zaloga!

TRGOVINA H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

PUH - PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA

les eaux de Cologne parfumées
DE COTY

Za toaleto; po športu, potovanju... One Vam nudijo oddih, osveže Vas in parfimirajo.

Aimant
močnejši, magnetični vonj. To je kolonjska voda zelo modernih žen.

Chypre
nežen in tajanstven vonj gozdnega grmovja. Primeren tudi za moške.

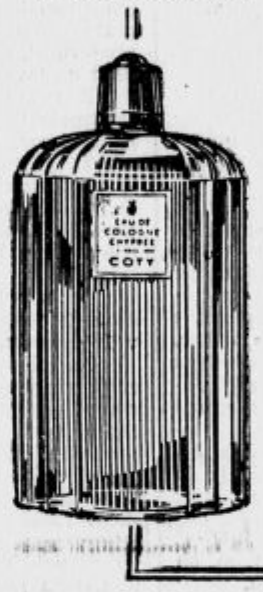

„SLOVENEC", podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

ZLA USODA JE IZTRGALA IZ NAŠE SREDE LJUBLJENEGA SINA, BRATA, NEČAKA

STANKOTA TORKARJA

ZAPOSLENEGA V TOVARNI VERIG V LESCAH

POKOPALI GA BOMO V TOREK, DNE 8. NOVEMBRA

ŽALUJOČI STARŠI IN SORODNIKI

Slovenci v Italiji

Kdor želi v Italiji prejemati »Slovenca« po pošti na svoj dom, naj sporoči tvrdki Giovanni Parovel, Trieste, Via fr. Denza 8. Mesečna naročnina za Italijo znaša lit 16.50 in naj se nakaže vnaprej na čekovni račun g. Giovanni Parovela štev. 11—1649. S tem se prihranijo stroški, naročniku pa takoj lahko postrežejo z listom. Seveda se more pripomniti, da je poslani denar namenjen za naročnino »Slovenca«.

Brez posebnega obvestila.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da nas je za vedno zapustil naš nadvse ljubljeni in skrbni papa, brat, stric in svak, gospod

Alojzij Paulin

veterinarski inšpektor, odlikovan z redom sv. Save III. in IV. razr.

danes, dne 6. novembra ob 18, v 70. letu starosti, po dolgi in mučni bolezni s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 8. t. m. ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Pleteršnikova ul. št. 4, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 6. novembra 1938.

Žalujoči: **Ojda**, hčerka, **Mirko** brat, in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Za mnoge dokaze iskrenega sočutja in tolažbe ob tako tragični izgubi našega ljubega soproga in očeta, gospoda

Ivana Makovca

železniškega zvaničnika

se vsem najlepše zahvaljujemo. Posebna zahvala čč. gg. duhovnikom, gg. zdravnikom, ki so se z njim trudili zadnje trenutke, dalje vsem železniškim društvom, g. Mlakarju za ganljivi govor, g. Kališniku za vso skrb in tolažbo, vsem železničarjem, ki so se udeležili pogreba in ga položili k večnemu počitku. Iskrena zahvala vsem darovalcem vencev in cvetja, vsem udeležencem pogreba ter vsem, ki so se pokojnika spomnili v molitvi. — Maša zadušnica bo v soboto, dne 12. t. m. ob 6 zjutraj.

Vič, dne 6. novembra 1938.

Žalujoča družina Makovec.

Zahvala

Vsem, ki ste nas tolažili v najtežjih dneh, ki ste z nami čustvovali in nam izrazili sožalje ustmeno ali pismeno ob prebridki izgubi našega predobrega soproga, očeta, sina, brata, svaka, strica in zeta, gospoda

Janka Hanžeka

podjetnika

počastili ga z obiskom ob krsti, mu prinesli vencev in cvetja in ga spremili na njegovi zadnji poti, izrekamo tem potom iskreno zahvalo.

Posebno hvalo smo dolžni obč zdravniku g. dr. Dolancu za njegovo nadvse požrtvovalno zdravniško pomoč ter primariju gosp. dr. Hausu iz Ljubljane, za tolažilne obiske. Nadalje se zahvaljujemo dolskemu župniku g. Medvešku za zadnjo tolažbo, hrastniškemu vikarju g. Prelogu za zadnje spremstvo v Hrastniku, vsej častiti duhovščini, posebno očetoma tripistoma za poslednje spremstvo in daritev sv. maš v Rajhenburgu, vodstvu, uradništvu in delavstvu kemične tovarne z ravnateljem g. Prohaskom na čelu, vsem zastopnikom društev, zlasti sokolskima društvoma in gasilski četi za častno spremstvo, vsem govornikom, kakor starešini sokol. društva g. Farčniku, zastopniku ostalih društev g. inž. Vrbiču, duhovnemu svetniku g. Tratniku in zastopniku tovarne g. Zelinki za krasne poslovilne besede, vsem pevcem za ganljive žalostinke in vsem tistim, ki so nam v tej težki uri zvesto stali ob strani in nam bili v pomoč.

Hrastnik, Zlatar, Rajhenburg, Beograd, dne 7. novembra 1938.

Žalujoče rodbine: **HANŽEK, IVANC in MIRT.**

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč — Izdajatelj: inž. Jože Sodja — Urednik: Viktor Cenčič

Strašen požar pri Turjaku

Včeraj ob 3 popoldne je v Laporjah pri Turjaku začelo goreti. Do 5 je zgorelo 7 hiš in več gospodarskih poslopij. - Ob času našega poročila je ogenj še vedno divjal

Škocjan pri Turjaku, 7. novembra.

Danes ob treh popoldne je pričelo goreti v vasi Laporje pri Turjaku. Požar se je razvil v nepopisno katastrofo, ki je gospodarsko uničila skoraj vse prebivalce te vasice. S strahovito naglico se je požar razširil na vso vas in skoraj ni bilo misliti na kakšno rešitev hiš in gospodarskih poslopij pred požarom. Ljudje so bili ob tem času po opravkih izven vasi in od doma in ko so se vrnili, so našli svoje domove v ognjenih zubljih in deloma že v ruševinah. Domnevajo, da so požar po neprevidnosti povzročili otroci, možen pa je tudi kakšen drug vzrok. Škoda se trenutno ne da oceniti. Pogorelo je doslej okoli 7 hiš in več gospodarskih poslopij. Ljudje domnevajo, da je zgorel en otrok. Zgorelo je tudi več svinj in nekaj goveje živine. Ob času našega poročila, to je ob petih popoldne, požar še traja. Ljudje so obupani in si ne vedo pomagati.

Naše nadaljnje poizvedbe o velikanskem požaru v Laporju pri Škocjanu pri Turjaku so naslednje:

Posestniku Zrnecu je med drugim zgorelo 600 din gotovine, posestniku Štruklju pa 500 din. Pogrešajo otroka posestnika Mavca, za katerega se boje, da je zgorel v ognju. Pogorelo je do 5 popoldne skupno sedem hiš. Krojaču Meglenu je s hišo pogorelo za 12 oblek blaga. — Ob času našega poročila so v nevarnosti še tri hiše, ki se deloma že vnemajo.

Požar je nastal v hiši posestnika Mavca ter so ga najbrž zanetili otroci. Gospodinja pri Mavcu je pripravila in podkurila kotel za svinje, otroke pa zaklenila ter odšla iz hiše. Kako so otroci zanetili požar, je težko reči, najbrž so se igrali z ognjem. Ko je požar nastal, so bile v vsej vasi samo tri ženske in trije Mavčevi otroci. Vsi drugi vaščani so šli ali na sejem v Velike Lašče, ali na delo v gozd — grabit listje. Do sedaj je ugotovljeno, da je zgorela svinja z mladiči, govejo živino pa so še o pravem času rešili. Pogorele so hiše posestnikom: Alojz. Mavcu, Francu Zrnecu, Janezu Štruklju, St. Zelnicu, Meglenu, N. Štruklju in Alojziju Grudnu. V nevarnosti pa so v času poročila še tri hiše. Škode še ni mogoče preceniti, boje se pa, da bo presegla pol milijona dinarjev.

Blagoslovitev cerkve sv. R. T. v Mariboru

Maribor, 7. novembra.

V nedeljo dopoldne, nekaj pred devetim, so se na lepo okrašenem prostoru pred novo cerkvijo v magdalenskem predmestju zbrali verniki, šolska mladina s svojim učiteljstvom, odbor za zidanje nove cerkve s svojim predsednikom duh. svetnikom Dragom Oberžanom in njegovi pomočniki kaplana L. Duh in I. Kušar, magdalenski dekan in župnik g. A. Strgar, stolna kanonika dr. J. Mirt in dr. Ostrc, mariborski župan dr. Juvan, okrajni glavar Eiletz in predstojnik mestne policije dr. Trstenjak k sprejemu prevzvišenega g. škofa, ki je ob devetih prispel k cerkvi, da jo blagoslovi in izroči njenemu namenu.

Ob prihodu je Prevzvišenega pozdravil g. Oberžan, ki je poudaril, da je vladika prišel med svoje magdalenske vernike že trikrat. Prvič, ko je blagoslovil začasno svetišče, drugič, ko je blagoslovil temeljni kamen novi cerkvi, in tretjič, da blagoslovi nov božji hram, ki je bil zgrajen po večini s prihranki revežev. Novo cerkev je gradila ljubezen, ljubezen bo v njem vladala. Za pozdrav se mu je Prevzvišeni zahvalil s kratkim nagovorom ter mu k veselju, ki ga uživa ob pogledu na novo cerkev, čestital. Nato je vladiko pozdravila še učenka magdalenske šole in mu izročila lep šopek.

Po pozdravu z zbranimi odličniki je Prevzvišeni v spremstvu duhovščine šel pred vhodna cerkvena vrata, kjer je opravil blagoslovitvene obrede. V cerkvi je imel g. škof pridigo in sv. mašo, med katero je ubrano pel cerkveni pevski zbor. Popoldne so bile v novi cerkvi prve slovesne večernice, pri katerih je bila cerkev zopet polna vernikov.

Kot nekaka predpriprava za slovesnost blagoslovitve nove cerkve je bil na predvečer, v soboto, v še neblagoslovljeni cerkvi velik cerkveni koncert, na katerem je zbor cecilijanskega društva stolne in mestne župnije v Mariboru pod vodstvom ravnatelja J. Ev. *Gašpariča* in ob spremljanju vojaške godbe pel odlomke iz raznih latinskih maš. Kot solista sta nastopila članica mariborskega gledališča gdč. Jelka *Igličeva* in koncertni tenorist g. Avgust *Žirko*. Tudi tokrat je bila cerkev nabito polna poslušalcev.

Nerednosti pri razkuževalnem zavodu

Nadoficijal Kovačič obsojen zaradi uradne poneverbe na pet mesecev strogega zapora

Ljubljana, 8. novembra.

V veliki razpravni dvorani št. 79 na okrožnem sodišču je bila danes točno ob 8.30 objavljena sodba v procesu o nerednostih pri mestnem razkuževalnem zavodu. Zanimanje za izid sodbe je bilo srednje. V dvorani so se pojavili, ko je stopil iz posvetovalnice senatni predsednik s. o. s. gosp. Ivan Brelih z zapisnikarjem, odvet. pripravnikom dr. Skabernetom, branilec dr. Vladislav Pegan z obtožencem Franom Kovačičem, ki je bil videti nekoliko zaskrbljen, drž. tožilec g. Fran Sever in zastopnik mestne občine, mag. komisar g. Slavko Pelc. Predsednik senata g. Brelih je takoj nato prebral sodbo.

Kovačič je kriv,

da je: 1. v času od 2. julija 1931 do septembra 1934 od 18 strank inkasiral višje zneske, a je v knjige zapisal manjše, razlike pa si je sam pridržal v celotnem znesku 3800 din; 2. da je obtoženec pri 12 strankah vpisal v poslovne knjige zavoda, da se računi plačajo iz mestnega zaklada pod naslovom »predujmi« zaradi siromašnosti, a je od strank inkasiral celotni znesek 3040 din, s tem je navedel v knjigah neresnična dejstva; 3. da si je pri računu upokojenca Gartnerja prilastil razliko 25 din in pri računu Javornik zapisal, da je znesek 50 din neizterljiv, in 4. da je prodal 21 steklenic - balonov različne vrednosti v nedoločeni ceni inž. Brusnikinu.

Zakrivil je s temi dejanji od 1. do 3. *zločinstvo uradne poneverbe* po § 319/1 kaz. zak. in pod 4. *prestopek kršitve uradne dolžnosti* po § 397/I kaz. zak., pri čemer znaša celotna vsota 7965 din pri vseh kaznivih dejanjih.

Zato je obtoženec Fran Kovačič obsojen zaradi zločinstva uradne poneverbe in prestopka kršitve uradne dolžnosti na 5 *mesecev strogega zapora, v izgubo častnih državljanskih pravic za 2 leti*, na povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni, ki se izreko za izterljive, nadalje na plačilo povprečnine 200 din. Preiskovalni zapor se mu v kazen všteje od 8. do 26. marca 1937. Mestna občina ljubljanska in zasebni udeleženci se napotijo zaradi svojih odškodninskih zahtevkov na pot civilne pravde.

V smislu § 280 k. p. je obtoženec oproščen glede vseh ostalih točk obtožnice, da bi bil n. pr. ponaredil podpise na poštnih nakaznicah in čekih, da bi bil prejemal provizijo za naročeno blago in glede zneskov okoli 20.000 din, kar je obtoženec pred ovadbo poravnal.

Poslovanje zavoda brez kontrole

Sodba je nato kratko navajala razloge. Uvodoma poudarja: Iz vsega dokaznega gradiva izhaja, da je bilo poslovanje mestnega razkuževalnega zavoda *enostavno, nestrokovno, po domače in brez vsake prave kontrole*, ki bi se morala opravljati pri tem javnem zavodu. Vodile se niso pravilno knjige kljub obtoženčevi izobrazbi, ko sam pravi, da je dovršil bivšo Mahrovo trgovsko šolo. Zaradi pomanjkljivosti kontrole se je obtožencu vsilila prilika za malverzacije, ko je drugače imel tudi velik dolg pri Mestni hranilnici ljubljanski. Da poslovanje zavoda ni bilo pravilno, kaže dejstvo, da je obtoženec držal vse tajno, izgovarjajoč se sedaj, da je to naročil šef zavoda dr. Rus, kar je ovrženo. Prav v tem pogledu sodišče ne more verjeti obtožencu.

Obtoženec — javni uradnik

V pogledu obsodbe obtoženca zaradi uradne poneverbe po § 319 k. z. je predsednik v sodbi naglašal, da je bil obtoženec Kovačič dodeljen kot pragmatični uradnik mestne občine temu zavodu. Zato ga je smatrati za javnega uslužbenca. Njega ne moremo smatrati kot navadnega nameščenca, kakor so n. pr. pri Mestnem pogrebnem zavodu. Zato je bilo v predmetnih primerih kvalificirati poneverbe ne kot navadne po § 318, marveč kot uradne poneverbe. Vse poneverbe pa je smatrati kot eno trajajoče dejanje. Obtoženčevi izgovori, da so bili manjši zneski vpisani po pomoti, ne drže. Sodišče mu ne more verjeti, ker se je to primerilo v 10 primerih. Pri upokojencu Gartnerju, ki mu obtoženec ni izdal potrdila, gre za malenkostno vsoto 25 din. Glede prodaje balonov je prišlo sodišče do prepričanja, da je obtoženec kljub zanikanju inž. Brusnikina te balone v resnici prodal. Baloni so imeli gotovo neko vrednost.

Za uradne poneverbe je določena kazen od 1 do 10 let robije. Sodišče je šlo glede kazni niže in je spremenilo robijo v 5 mesecev strogega zapora. Olajševalne okolnosti: neoporečnost, delno priznanje, skrb za družino, škoda deloma poravnana in da je bil obtoženec zapeljan v ta dejanja, ker ni bilo nobene prave kontrole. Obtežilno je dejstvo, da so malverzacije trajale skozi več let.

Delal je konkurenco zavodu

V oprostilnem delu sodbe je g. predsednik za posamezna, v obtožnici navedena kazniva dejanja navajal razloge za oprostitev. Gre v prvi vrsti za načelo »in dubio pro reo«. Verjetno je, da je obtoženec izvrševal desinfekcijo na lastno pest in z lastnim materialom, česar ne bi smel kot uradnik mestne občine. Vse je skrajno sumljivo. Verjetno je, da je obtoženec kot privatnik delal konkurenco mestnemu zavodu, česar nikakor ne bi smel. Glede prejemanja provizije ni dognano, koliko je ta znašala in za kolikšno dobavo blaga, niti ne, da je bilo vse blago dobavljeno zavodu. Ker je bilo sodišče v dvomu, ga je v ostalih točkah oprostilo.

Čitanje obtožnice je trajalo pol ure. Kovačič je sodbo na zunaj sprejel z veliko hladnokrvnostjo. Branilec dr. Pegan in drž. tožilec g. Sever sta si pridržala tridnevni rok za izjavo o pritožbi.

Gluhonemi ubil pijanega napadalca

V petek zvečer, dne 4. novembra, je Lovrenc Šeruga, hlapec pri vdovi Tereziji Šoštarič na Stari cesti, občina Cezanjevci, ribal z domačimi zelje. Kot po navadi pridejo k temu delu še fantje iz okolice, da se po tem delu malo pozabavajo. Okoli osmih pa so prišli k Šoštaričevim 28 letni Matija Stanič, star razgrajač, Mirko Kosi, 20 let star, in njegova mati. Vsi so zahtevali, naj jim gospodinja da vina. Ker je gospodinja odklonila njihovo zahtevo, so odšli. Domači so ribali zelje še naprej. Okrog pol 10 pa prideta imenovana dva fanta zopet nazaj, ker pa domači niso hoteli odpreti, sta začela razbijati po vratih, kar je trajalo približno četrt ure. Ko pa razbijanja po vratih ni hotelo biti konec, je nekdo odprl vrata in skozi vrata planeta vsa pijana Matija Stanič in Mirko Kosi. Medtem gre ven gluhonemi hlapec Lovrenc Šeruga. Pijanca planeta na njega, a hlapec zbeži, zunaj ga ujameta ter ga hočeta napasti in eden sune z nožem hlapca tako, da mu preseka uho. Hlapec zdivja, leti k vozu, vzame branovlek, se obrne in za seboj zagleda Matijo Staniča, ki drži v rokah nož. Hlapec z vso silo udari Matijo Staniča po glavi. Stanič se zgrudi na zemljo. Gluhonemi pa še v jezi udari dvakrat Staniča po glavi tako, da mu poči lobanja ter izstopijo možgani. Bil je pri priči mrtev.

Ta žalostni dogodek se je naglo raznesel po Stari cesti. V soboto so bili na kraju nesreče že orožniki iz Ljutomera. Natančno so preiskali ta pretep, ki je imel tako usodne posledice. S seboj so odgnali gluhonemega hlapca Šerugo in ga izročili v ljutomerske sodne zapore. Šeruga je s svojimi znamenji hotel obrazložiti svoje dejanje, dočim je Mirko Kosi nameraval zvaliti tudi nekaj krivde izzivanja na gluhonemega hlapca, kar pa drugi zanikujejo. Lovrenc Šeruga je sploh veljal, kjerkoli je služil za hlapca, kot zelo delaven in marljiv. Zato je bila ob času, ko so ga orožniki odgnali v zapor, v hiši, kjer gospodinjijo same ženske, velika žalost, ker se je morala ravno pri njih zgoditi ta nesreča.

V soboto popoldne je bila obdukcija mrtveca, ki je takrat že ležal v mrtvašnici v Cezanjevcih. Zdravnik dr. Haring je ugotovil, da sta bila oba udarca, ko je že Stanič ležal na zemlji nezavesten, smrtna.

Alkohol, posebno šmarnica, je že zopet zahtevala svojo žrtev.

Delavec ustrelil dekle

Jesenice, 7. novembra.

Tovarniški delavec Vilman Janez, še mlad fant iz Borovelj pod Koroško Belo, je bil v nedeljo zvečer z Jekovec Marijo z Jesenic in z večjo družbo v gostilni Mulej. Družba je šla pozno zvečer na Vilmanov dom v Borovljah in so bili še naprej veseli pri pijači. Sedeli so pri mizi. Vilman je sedel na postelji ob mizi, Jekovec pa njemu nasproti. Ob tri četrt na 12. je v razgovoru Jekovec ponudila Vilmanu pivo. Vilman pa kar na lepem seže pod odejo, potegne velik revolver, nameri na Jekovčevo in ustreli. Zadel jo je v srce in v četrt uri je Jekovčeva izdihnila. Vilman se na policiji dela, kakor da se nič ne spominja. Vilman je bil svoj čas uslužben v Martinarni. Pri delu se je opekel in je nekoliko pohabljen. Sedaj je opravljal službo tekača. Možno je, da je Vilman strašno dejanje izvršil v trenutni zmedenosti. Odkar je pohabljen, je vedno nekoliko potrt. Na policiji se spominja samo na to, da je po strelu Pucelj Barbara, ki je bila tudi v družbi, zaklicala: »Kaj si napravil?!«

Zavod za strojništvo že gradijo

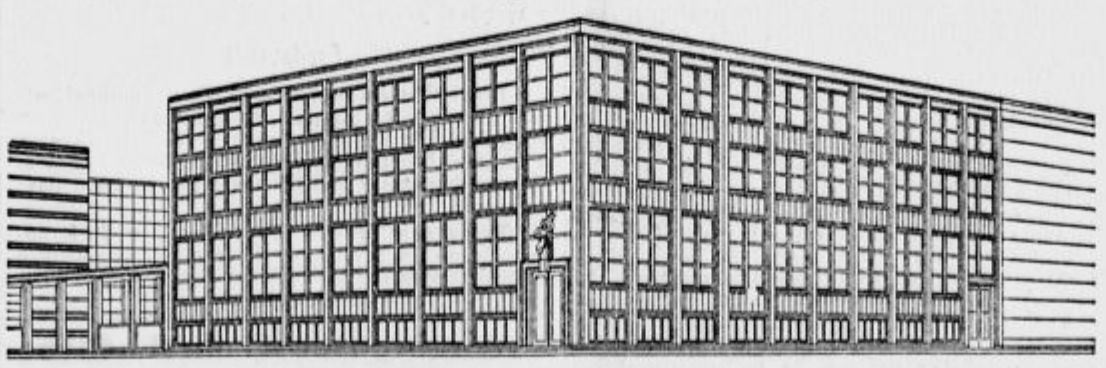

Poročali smo že večkrat, da bodo še letos začeli graditi lepo zgradbo zavoda za strojništvo v Ljubljani. Licitacije so dobro potekle in v Belgradu so pristojni činitelji razmeroma naglo rešili vse formalnosti, ki so bile potrebne za začetek del. Tudi ljubljanska mestna občina je hitro izdala pristanek za gradbeno dovoljenje in tako so bili kmalu izpolnjeni vsi predpogoji.

Konec oktobra so začeli na parceli, ki leži ob Aškerčevi ulici nasproti poslopju tehnične fakultete med novo zgradbo šolske poliklinike in rudarskega paviljona podirati zidano ograjo, ki je stala ob asfaltiranem pločniku. Kakor je znano, je graditev zavoda za strojništvo prevzelo gradbeno podjetje Just Gabrijelčič, ki je v sedanjem ugodnem vremenu poslalo na stavbišče veliko število delavcev. Težaki odkopavajo zemljišče in kopljejo jame za temelje stavbe, številni vozniki pa odvažajo sproti nakopano zemljo in kamenje. Opravljene so tudi že številne druge predpriprave, postavljene so barake za skladišča in stavbno pisarno. Na stavbišču je tudi že stavbni les za odre, kakor tudi železo, ki so ga že začeli kriviti in ki bo zabetonirano v železobetonske konštrukcije. Predhodno je bila tudi urejena kanalizacija v Murnikovi ulici ter je bil položen električni kabel za priključek zavoda na ljubljansko električno omrežje. Ker bo zavod stal deloma na pilotih, se pripravljajo tudi vse naprave za pilotiranje temeljev. Piloti bodo namreč iz betona in ne kakor običajno, leseni. Za sedaj so bila izlicitirana samo gradbena dela, ki obsegajo zidarska, betonska in železobetonska dela. Krovska, kleparska in tesarska dela pa bodo prišla ponovno na licitacijo, za kar je še dovolj časa. Če ne bo vreme nagajalo, je upravičeno upanje, da bo lepa zgradba še letos pod streho. Z njo bo dobila Aškerčeva ulica zgradbo, ki bo na tej lepi cesti arhitektonsko mogočno učinkovala, saj je njen osnutek res posrečen. Z njo bo dobila tehnična fakulteta ljubljanske univerze prvo večje poslopje. — Ob Murnikovi ulici nasproti vrtu tehnične srednje šole pa tudi že pripravljajo gradivo in stavbni les za zgraditev kemičnega instituta ljubljanske univerze. Tudi na tem stavbišču bo v kratkem zapela lopata, tako da bo ob Aškerčevi ulici v prihodnjih mesecih kaj živahno.

Novi mestni dom v Tržiču

Prihodnjo nedeljo, dne 13. novembra ob 11 dopoldne bodo v Tržiču blagoslovili in odprli novi mestni dom. Tržiška mestna občina je kupila velikanska stara tovarniška poslopja in jih adaptirala za mestni dom. Popolna stavba bo veljala okrog tri milijone dinarjev. Poleg mestnih uradov bodo v stavbi nastanjeni še sodišče in drugi državni uradi. V zgradbi je tudi 15 najmodernejših večsobnih stanovanj z vsemi higienskimi in zdravstvenimi napravami ter 7 trgovskih lokalov. Stavba obsega tudi prvo tržnico v Sloveniji. Načrt za adaptacijo je naredil inž. arh. Janez Valentinčič iz Ljubljane, ki je tudi imel stavbno nadzorstvo. Stavba je danes najlepša v Tržiču.

Napredek Dolenjskih Toplic

Letošnja kopalna sezona gre h koncu, vendar je še vedno nekaj gostov na zdravljenju. Razveseljivo je dejstvo, da so bile Dolenjske Toplice v letošnjem letu dobro obiskane. Če primerjamo s prejšnjimi leti, se je letos število obiskovalcev mnogo pomnožilo.

Nepristranski opazovalec mora priznati, da je k temu napredku dokaj pripomogla sedanja podjetnica gdč. Anica Sitarjeva, ki je bila preudarna in solidna napram gostom v vsakem pogledu. V restavracijskih prostorih in v kopališču samem sta vladala red in snaga. To je priznal banovinski hotelirski nadzornik ob priliki, ko je pregledaval podjetje. Postrežba in hrana je bila dobra ter razmeroma poceni. Tako je bilo slišati od gostov vse leto. Postrežniško osebje kakor natakarji in jelonoše so svoje delo opravljali prav strokovnjaško. Vse to so okoliščine, ki so privlačne za obiskovalce zdravilišča in bi bilo želeti, da bi sedanja najemnica ostala še v bodoče in še nadalje stremela s svoje strani za prirastek tujcev ter tako pripomogla obdržati sloves naravne dobrine Dolenjskih Toplic. Seveda je potrebno tudi zunanje lice Toplic zboljšati; tu bi pač banovina morala prispevati svoj delež, in potem bi počasi prišle Dolenjske Toplice na položaj ostalih kopališč v Sloveniji. Pohvalno je tudi omeniti, da je služinčad v zdravilišču obstojala iz domačih ljudi, izvzemši onih, katerih poklic je kvalificirane narave.

Zemunska telefonska centrala v Celju

V soboto pop. so bili obveščeni vsi telefonski naročniki v Celju, da bo vsak pogovor po petih popoldne prekinjen zaradi zamenjave stare telefonske centrale s staro, za Celje novo telefonsko centralo iz Zemuna. Danes ves dan je bil telefonski pogovor že mogoč. Celjska poštna centrala je zamenjala staro mariborsko reparacijsko centralo, ki je bila več let v Celju, s staro, vendar boljšo zemunsko centralo poljskega sistema.

Celjski telefonski naročniki pozdravljajo to spremembo v upanju, da bo res boljša, vendar želimo, da se z nabavo te stare centrale, ki so jo nam poslali z juga, ne bo oviralo delo za novo avtomatično telefonsko centralo v Celju, ki zaradi važne in velike industrije in precejšnjega turističnega prometa nujno potrebna. Poštno upravo prosimo še, da bi nastavila pri celjski telefonski centrali vsaj še eno osebo, kajti 2 uradnici za veliko število naročnikov nikakor ne zadoščata.

— **Pri zaprtju**, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Slinavka na Murskem polju

Že vse leto razsaja po Prekmurju in Murskem polju slinavka. Sedaj se je razširila v ljutomerskem okraju. V vasi Mota skoraj ni hleva, kjer niso imeli živine bolne. Sedaj že prihaja na Cven. V nekaterih hišah je že poginilo nekaj živine. Ljudje so v velikem strahu. Nevarnost je velika, da se ne okužijo oni kraji, kjer do sedaj ni bilo slinavke. Merodajna oblast je napravila že korake, da se razširjanje slinavke kolikor mogoče omeji.

Vrgoračko jezero bo izginilo

V Dalmaciji je obsežno Vrgoračko jezero, ki ga sedaj odpravljajo in ga skušajo spremeniti v plodno zemljo. Najkrajši način za to je bil, da so prevrtali hribovito zapreko s posebnim predorom. Dela pri vrtanju tega predora se bližajo sedaj koncu. Prevrtati je treba samo še nekaj metrov in predor bo dovršen. S tem bo dovršeno prvo melioracijsko delo v Dalmaciji. Predor je dolg 2130 m, presek predora je širok 7.44 kv. metrov in je padec 7.50%. Skozi predor more teči 30 000 litrov na sekundo. Na ta način more odteči vsa voda iz Vrgoračkega jezera, ki je globoko do 15 metrov, v teku 30 dni. Vrgoračko jezero je dolgo približno 15 km, široko pa povprečno 3 km. Ko ga bodo izsušili, bodo pridobili okoli 3400 hektarjev plodne zemlje. Če bodo to površino posejali z žitaricami, bodo pridobili letno okoli 40.000 stotov žita, vrednega okoli 7 milijonov dinarjev. Stroški za osušenje tega jezera pa znašajo okoli 6 milijonov dinarjev. Zanimivo je, da so začeli z izsuševanjem tega jezera že v časih, ko so tam vladali Benečani.

Kaj pravite?

Včeraj je Glasbena Matica praznovala dvajsetletnico zedinjenja s posebnim koncertom, na katerem je bil edini program kantata L. M. Škerjanca: Zedinjenje za soli, zbor in orkester, ki je bila prav za to priliko skomponirana in predstavlja gotovo veliko vrednoto v naši glasbeni literaturi. Ne mislimo posegati v njeno umetniško vrednost kot glasbenega umotvora — zato so poklicani drugi, toda protestirati moramo kot Slovenci proti tekstu, ki tej kantati leži v osnovi, ki je za vse kaj drugega bolj primeren, kakor pa za proslavo tako važnega narodnega dogodka. Kaj pravite, ali moremo mi kot Slovenci pritrdili takemule »zedinjenju«?

Smo bratje? Enega rodú? Od kdaj?
Je slavno truplo kraljeviča Marka
k nam pripeljala Svetogorca barka?
Je Kosovo, Kumanovo naš kraj?

Je kolo mar naš davni običaj?
Kaj se pri nas praznuje krstna slava?
Kaj v naši pratiki je sveti Sava?
Je naša prošlost zgodovina vstaj?

Je bila tudi nam svoboda draga
bolj od življenja našega in blága?
Smo jedli mi prognanstev grenki kruh?

Smo res družina? Enega imena?
Smo ene vere? Enega plemena?
Ni jezik drug? Ni volja, misli, duh?

Smo bratje! Grehi nesvobodnih dni
težijo nas in prošlosti pošasti
nas plašijo in nas držé v oblasti,
mrliči še pijéjo našo kri.

Še bije v žilah nam tujinstva strup.
O bratje! Hočemo nazaj k propasti?
Spet v prejšnji mrak in mraz? Pustimo rasti
v vseh srcih le ljubezen, vero, up!

Opróstimo zlih misli se in zmot!
(jezika? vere?)
Prostrane domovine so dobrave,
ne glejmo nanje, bratje, iz nižave!

Stopimo na najvišje naše gore!
Samo z gorá se vidi vrelo zore
in le z vrhóv v bodočnost daljna pot!

Torej tako zedinjenje si je predstavljal pesnik Alojz Gradnik pred leti v zbirki »De profundis« in glasbenik Lucijan Marija Škerjanc mu je pritrdil z vso umetniško dušo in Glasbena Matica ga proslavlja za dvajsetletnico osvobojenja ter ga tako vsi trije skupno pojo nam ubogim Slovencem kot ideal. Toda mi odklanjamo z vso močjo smisel takega zedinjenja, ki nas žali v dno duše in zanika vsako našo samobitnost, vso našo zgodovino, našo vero in jezik. To je protinarodni duh, ki ne bi smel dobili mesta na tako reprezentativnem mestu kot slavnostni program. Vse, ki smo ga poslušali, nas je bolelo v srce in smo se sramovali take slovenske proslave zedinjenja, ki nam jemlje vse in nas kulturno in narodno ponižuje. Škoda čudovite glasbe.

De profundis je vzel to misel pesnik in de profundis mu kličemo mi nazaj: Nočemo takega zedinjenja in to ni ideal Slovencev. Svoje hlapčevstvo postavljamo tako na piedestal in sami se klanjamo pred njim.

Kaj pravite: ali smo mogli bolj sužnjesko proslaviti ta veliki dan?

Zakaj tako trošimo svoje umetniške, produktivne in izvajateljske moči?

Ta koncert v resnici pomeni samo zedinjenje Gradnika, Škerjanca in Glasbene Matice na platformi, ki je slovenskemu duhu nasprotna.

Je pa že vse kaj drugega geslo, ki ga je izrekel prav te dni dr. Korošec Srbom, ki takih misli niso vajeni: »Mi smo odločni Jugoslovani in ne zanikamo niti srbstva, niti hrvatstva niti slovenstva!«

Škoda, da je bil tako veličasten koncert odmev dni, ki jih več ni in o katerih bi želeli, da se nikdar več ne vrnejo.

Zdaj smo samo še radovedni, s kakšnimi čustvi bodo na gornjem tako svečano manifestiranem programu zedinjeni ljudje šli volit dr. Mačka?

Kaj pravite, ali jim bo tudi Lucijan Marija Škerjanc napisal posebno koračnico in pesnik Gradnik še poseben slavospev, ki pa se ne bo več vpraševal o sv. Savi, Kosovem in kraljeviču Marku, ne več povpraševal: Smo bratje?, temveč pritrdilno z vsemi registri orglal: smo Hrvatje?

Ali bi ne bilo to tudi v njihovem slogu, kaj pravite?

Tamara

Film, v katerem je prikazan vrhunec hudožestvene umetnosti! Divne ruske pesmi polne otožnosti in hrepenenja, so pravi užitek za vsakega ljubitelja glasbe. Predstave danes ob 16., 19. in 21.

Premiera danes v Kino Slogi, tel. 27-30 Rezervirajte si vstopnice'

Danes ob 14.30 po znižanih cenah Din 2.50, 4.50 in 6.50 **Kraljica zračnih višav**

dernjak v Slov. Konjicah, Maks Badiura v Celju, Leopold Lukež v Litiji, Henrik Bartl v Ptuju, Anton Kozjek v Mariboru in Stanko Bregar na Vrhniki; za pomožne davkarje v 9. skup.: Edvard Marguč v Ormožu, Nikola Zdunič v Prevaljah, Franc Klobovs v Škofji Loki in Josip Krajnc v Ptuju; za davčnega inspektorja Jožef Fišer v Banjaluki; za davčna kontrolorja Luka Drobec v Boljevcu in Jakob Novak v Šibeniku; za davkarje Ljudevit Horvat v Banjaluki, Jožef Jakob v Županji, Rudolf Ferenčak v Čakovcu, Anton Pavlin v Zagrebu in Rudolf Lončar v Grubišnem Polju.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes, jutri in v četrtek ob 8. uri za znižano vstopnino

Usodni diamant

Pozor! Radi ogromnega zanimanja predvajamo nocoj zadnjikrat velefilm

Kraljevič in berač

v dvojnem sporedu za znižano vstopnino.

— **Smrtno se je ponesrečil** včeraj zvečer v Žirovnici Torkar Stanko, sin oskrbnika Aljaževega doma v Vratih. Prišel je pod kolesa vlaka, ki mu je končal mlado upapolno življenje. Staršem naše sožalje, pokojniku naj sveti večna luč!

— **Naš tobak je izvrsten.** Letina tobaka v Hercegovini in Dalmaciji je že dolgo pod streho ter se tobak sedaj suši. Nakup tobaka se prične 15. decembra. Letos je bilo v Hercegovini in Dalmaciji zasajenih mnogo manj tobačnih sadik kakor lani, ko je bilo zasajenih okoli 200 milijonov sadik. Letos sta obe pokrajini pridelali okoli 7,500.000 kg tobaka. Lani je bil tobak odkupljen po povprečni ceni 12.50 din, tako da so kmetje dobili okoli 100 milijonov dinarjev. Letos so zasadili manj tobaka, toda kakovost letošnjega tobaka je odlična, ker so vremenske razmere to omogočile. Zato kmetje računajo, da bo odkupna cena letos nekoliko višja, in da bosta obe pokrajini izkupili za tobak vsaj okoli 80 milijonov dinarjev.

— **Koledarček ZFO.** Izšel je koledarček Zveze fantovskih odsekov v prikupni obliki. Pridejani so naslovi vseh fantovskih odsekov, dekliških krožkov ljubljanske Prosvetne zveze in vseh Prosvetnih društev ljubljanske in mariborske Prosvetne zveze kakor tudi Prosvetnih društev s Koroške. Cena koledarčku je 8 din. Naroča se pri Zvezi fantovskih odsekov v Ljubljani, Miklošičeva 7.

imenitno, ker je zaradi lesenih pragov vožnja po njih znatno mirnejša. Gotovo se bomo za Miklavža že lahko peljali na Rakovnik s tramvajem in se vozili tja vso zimo prav od magistrata, a pomladi bo obnovljena tudi tramvajska proga od magistrata do Sv. Jakoba ter bomo v tako imenovani mrtvi sezoni morali zaradi kanalizacijskih in drugih cestnih del spet nekaj časa potrpeti ter hoditi peš z Mestnega trga do Sv. Jakoba, dalje se bomo pa vozili po popolnoma novi progi električne cestne železnice. Ker inženirji že pripravljajo načrte za prepotrebno progo na Posavje in za podaljšek proge v Mostah, upamo, da se tudi te želje kmalu izpolnijo.

l **Ogenj v poslopju Gospodarske zveze.** Snoči okoli pol šestih so bili poklicani k poslopju Gospodarske zveze na Tyrševi cesti mestni poklicni gasilci. Tam je grozila resna nevarnost, da nastane velik požar. Iz poslopja se je namreč močno kadilo. Poklicani gasilci so prihiteli z orodnim avtomobilom, vodil pa jih je podpoveljnik gosp. Rozman. Gasilci so imeli mnogo truda, preden so sploh ugotovili, odkod se dim razvija. Končno so v velikem poslopju našli osamljen dimnik, v katerem so se vnele saje. Ogenj so naglo zadušili. Gasilci so postavili stražo, ker je nevarnost, da ponoči še enkrat izbruhne požar. Do sedaj ugotovljena škoda ni pomembna.

l **Trk tramvaja z avtomobilom.** Včeraj okrog tri četrt na dve je prišlo do trka v bližini Gospodarske zveze med tramvajskim vozom in osebnim avtomobilom, ki je vozil proti mestu. Avto je dobil manjše poškodbe na blatnikih, tramvaj pa prav tako neznatne poškodbe.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne **»Franz-Josefove«** grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava **»Franz-Josefova** voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl reg. S br. 30474/35.

l **Francoski institut** vabi vse člane, da si ogledajo zanimive francoske prirodoslovne filme, ki jih bodo predvajali drevi ob 6 v kinu »Sloga«. Filmi obravnavajo življeje v morju. Vstopnina 2, 4, 6 din.

l **Staršil** Instruktorje vestne in sposobne iz vrst sposobnih profesorjev Vam preskrbi Društvo brezposelnih profesorskih kandidatov, Ljubljana, Krakovska ulica 35. Uradne ure vsak dan od 10 do 12 v društvenem lokalu. — Odbor DBPK.

Višine in nižine človeškega snovanja v veliki francoski drami iz vrtinca Pariza

Premiera **KINO MATICA** Tel. 21-24

AFERA Nataše Rogin

v gl. vlogi **Raimu in Michele Morgan** Ob 16, 19 in 21.

— **Igrokazi za Miklavža: Miklavževi angelčki** (p. Krizostom, Otroške igrice I. zv.) 2 din; Lah, **Miklavž prihaja** — trije prizori s glasbenimi točkami (Šolski oder III. zv.) 4 din; Rojc, **Tončkove sanje na Miklavžev večer,** igra v 3 dejanjih s petjem 15 din; **Miklavževo,** uvodna mladinska igrica pred obdarovanjem otrok (Ribičič, Igrice) 6 din; Vomberger, **Nebeška storija** — igra za Miklavža s nastopnim govorom 32 din, v čemer je všteta že tantijema; Vomberger, **Rebeljon v peklu** — igra za Miklavža z nastopnim govorom 32 din, v čemer je všteta že tantijema; Heinan, **Miklavža čakamo,** enodejanka (Ljudski oder IV. let.) 12 din; Moder, **Na križpotju,** enodejanka (Ljudski oder IV. let.) 12 din. Vse te igrice in nastope dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— **Dve nesreči.** V Št. Vidu nad Ljubljano je neki motociklist podrl 17 letnega kolesarja Ivana Urha, ključavničarskega vajenca iz Sp. Fužin ter uslužbenega pri podjetju Anton Kremžar. Urh si je pri padcu zlomil nogo. — S kolesa je padel Janez Tomc, 40 letni zidarski pomočnik iz vasi Vojsko pri Skaručni. Tudi on si je zlomil nogo.

— **Beda slovenskih invalidov.** Izšla je drobna brošurica z naslovom »Grobovi tulijo«, ki prepričevalno piše o bedi in revščini slovenskih in sploh jugoslovanskih invalidov. Ta brošura ugotavlja, da je bilo leta 1922 ugotovljenih 134.000 vojnih invalidov. Leta 1924 se je izdalo za te vojne žrtve 337.956.000 din. Novembra 1925 je dobivalo invalidnino 62.064 vojnih invalidov. Skupno je bilo takrat priznanih vojnih žrtev 273.010. Leta 1929 (ko je nastopila Živkovičeva vlada, op. ured.) se je število pravno priznanih žrtev svetovne vojne znižalo od 216.640 na 134.340 ali za dve tretjini. Jugoslovanski invalidi so dobili od prejšnjih 337 milij. 956.000 din letno manj 104 milij. din. 74.300 invalidov je tedaj izgubilo podporo. V Sloveniji je bilo j leta 1921 32.000, potem pa celih 5234 invalidov. Brošura navaja podatke, kako skrbe druge države za vojne invalide, in primerja podatke pri nas. Iz te brošure sklepamo, da so bili grehi Živkovičeve vlade proti invalidom tako strašni, da jih bo težko popraviti celo tako socialno čutečemu človeku, kakor je sedanji minister za narodno zdravje in soc. politiko g. Cvetkovič, ki je že dal zagotovilo, da bo v celoti sprejel zahteve invalidov.

Gledališče

Drama. Torek, 8. novembra: zaprto. — Sreda, 9. novembra: Izsiljena ženitev, Ljubezen zdravnik. Red B. — Četrtek, 10. novembra: Brezov gaj. Premiera. Premierski abonma. — Petek, 11. novembra: zaprto. — Sobota, 12. novembra: Potopljeni svet. Red A.

Opera. Torek, 8. novembra: Aida. Primierski abonma. Gostuje ga. Ljubica Karena. — Sreda, 9. novembra: Na sinjem Jadranu. Red Sreda. — Četrtek, 10. novembra: Poljub. Red Četrtek. — Petek, 11. novembra: zaprto. — Sobota, 12. novembra: Don Kichot. Premiera. Premierski obonma.

Prireditve in zabave

Bežigrad - Prosvetno društvo ima svoj tretji prosvetni večer v četrtek, dne 10. novembra 1938 ob 8 zvečer v Mavričevi dvorani (poleg kavarne Majcen na Tyrševi cesti). Na sporedu je domača fantovska pesem, deklamacija in zanimivo predavanje: Žale. Predava g. ravnatelj Sušnik Stanko.

Prireditve in zabave

Spored koncerta Ljubljanskega komornega kvarteta, ki bo v ponedeljek, dne 14. t. m. ob 20 v veliki Filharmonični dvorani, obsega naslednje točke: R. Zika: Godalni kvartet (Andante sostenuto-Allegro con spirito. Andante pastorale. Presto agilmente). Beethoven op. 59 št. 2 v e-molu (Allegro. Molto adagio. Allegretto. Finale. Presto). Verdi: Godalni kvartet v e-molu (Allegro, Andantino, Prestissimo, Allegro assai mosso). Vsa tri dela se v Ljubljani prvič izvajajo.

Predavanja

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi drevi ob 8 v frančiškanski dvorani skioptično predavanje dr. Bogdana Breclja: »Novejša izkustva o športu«. Predprodaja vstopnic po 3 din v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasaži. Člani imajo popust.

Predavanje društva »Pravnik«. V sredo 9. novembra ob 18 predava v dvorani št. 79 justične palače g. univ. prof. dr. Milan Škerlj o temi »Poslovanje gospodarskih zadrug«.

Za dom in gostinski obrat odlično

MOTOHOVO KAVO

Vodnikov trg 5 tel. 25-77 Krekov trg 11 tel. 23-48

Sestanki

Šmarnogorsko okrožje ima drevi ob 8.30 sejo v samostanski dvorani v Sp. Šiški. Vsi točno!

Dekliški krožek Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek. Predava prof. Terčelj »Naše sestre ob Soči«.

Dekliški krožek Ljubljana - mesto ima drevi točno ob 8 redni sestanek v Vzajemni zavarovalnici.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič.

Poizvedovanja

Na zelenjadnem trgu je pozabila na stojnici učenka Trgovske šole neke spise. Dobijo se v upravi »Slovenca«.

Pridite, oglejte si in zabavajte se pri veseli melodijozni **Rob. Stolzovi operetl**

Glasba za Tebe

Magda Schneider, H. Söhnker, Ob 16 19 in 21

Paul Kemp in Fritz Imhof **Kino Union** Tel. 22-21

Koledar

Torek, 8. novembra: Bogomir, škof; Klaudin in tovariši, mučenci.

Sreda, 9. novembra: Teodor (Božidar), muč.

Novi grobovi

✝ **Veterinarski inspektor g. Alojzij Paulin** v Ljubljani je v nedeljo zvečer po dolgi bolezni v starosti 70 let mirno v Gospodu zaspal. Pokojni je bil rodom iz Kranja. Pod Avstrijo je služboval v Rogatcu in Trbovljah, po prevratu pa je kmalu postal šef veterinarskega oddelka pri takratni pokrajinski vladi, kasneje pri oblastni samoupravi ter pri banovini. Za svoje zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save III. in IV. stopnje. Pred petimi leti je stopil v pokoj. Pogreb po danes ob 4 popoldne. Naj počiva v miru! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne novice

= **Zlata poroka vrlega Kroparja** je bila preteklo nedeljo v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. Obhajal jo je g. Franc Gašperin, železniški uradnik v pokoju, s svojo go. soprogo, rojeno v Kropi, in sicer v najožjem krogu svoje družine - hčerka s soprogom kapetanom naše vojske z otrokoma, ter sinom, višjim uradnikom v Ljubljani. Obema zlatoporočencema želimo še mnogo zdravih in srečnih let.

= **Iz davčne službe.** Davčni pripravnik Štefan Benko je premeščen iz Mokronoga v Čazmo. — Napredovali so: Franc Perkič v Gor. Radgoni, Stanko Vedlin v Kočevju in Franc Vošnik na Vrhniki za davčne inspektorje v 6. skupino; Josip Eržen v Ljubljani-okolica in Stanko Pleskovič v Laškem za višja davčna inspektorja v 6. skup.; za davčne uradnike 8. skup.: Marija Dekleva v Zagrebu, Vladimir Turnšek na Sušaku, Bruno Dietz v Mokronogu, Teodor Be-

Zadnje vesti

Skupna izjava Francije in Nemčije proti vojni

London, 7. nov. TG. Reuterjev urad javlja iz verodostojnega vida, da bosta Francija in Nemčija še ta teden podpisali in objavili »protivojno izjavo«, podobno izjavi, ki sta jo v Monakovem podpisala Hitler in Chamberlain.

Horthy obišče Košice

Budimpešta, 7. nov. AA. (MTI) Madžarski kraljevski namestnik general Horthy bo svečano prišel v mesto Košice 11. novembra. Tej svečanosti bodo prisostvovali tudi člani vlade in narodnega predstavništva.

Francov uspeh pri Ebru

Gandeza, 7. nov. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča: Osvojitev osrednjega bojišča republikanskih čet se more smatrati za dovršeno. Nacionalistične čete so dosegle vse cilje, ki so si jih zastavile. Obroč na reki Ebro je presekan na dvoje. Republikanski oddelki so se utrdili na dveh bregovih. Prvi se nahaja med Palarelle Asca in Ribariho in je širok komaj 15 km ter sega v notranjost 12 km daleč, drugi pa je južno od Tinela. Ta odsek je še manjši in se razprostira med cesto, ki pelje iz Gandeze v Benisameto.

Prisilna oddaja premoženja v Italiji

Rim, 7. nov. TG. Italijanska vlada je danes na svoji redni seji sklenila uvesti 7 in pol odstotno prisilno oddajo premoženja za vsa trgovska in industrijska združenja, ki imajo več kakor 10.000 lir letnega dobička. Izvzeta so podjetja, ki obratujejo izključno le z delovnimi močmi lastnikove družine. Za enkrat pričakujejo, da bo ta oddaja vrgla vsaj 2 milijardi lir. Vladna seja je tudi sklenila, da se od 1. januarja 1939 dalje ukinejo vse takse na motorna vozila, ki so v zasebni rabi.

Volitve na Poljskem

Varšava, 7. nov. AA. Havas: Pri včerajšnjih volitvah je glasovalo od 17 milijonov 580.380 vpisanih volivcev 11,884.704. Izvoljenih je bilo 208 poslancev. Vladni stranki nacionalne zveze jih pripada 161. Zastopnikov narodnih manjšin je 24, in sicer 19 Ukrajincev in pet Judov. Neodvisnih poslancev je 23, Nemška manjšina je glasovala za vladne kandidate.

Knez Windsorski bo povabljen v Anglijo

London, 7. nov. TG. Tukaj potrjujejo vest, da bo na povratku iz Afrike knez Gloucester obiskal svojega brata kneza Windsorskega (bivšega angleškega kralja Edvarda VIII.), ki se nahaja v Parizu. Prinesel bo s seboj pozdrave od angleškega kralja. To bo prvi stik bivšega angleškega kralja s svojo družino in tudi prvi korak h končni spravi. V začetku novega leta bo knez Windsorski obiskal Anglijo in kraljevsko družino.

Sredi Marseillea ukraden tovorni avtomobil poln srebrnih žic

Pariz, 7. nov. AA. (DNB) Danes je bil v Marseillu sredi belega dne, izpred neke restavracije, ukraden tovorni avtomobil, na katerem je bilo naloženih šest vreč srebrne žice in precej vrednostnih papirjev. Tovor je bil namenjen dvema velikima marsejskima hišama. Razbojniki so vdrli v restavracijo s samokresi in prisilili šoferja in njegovega pomočnika, ki sta tu zajtrkovala, dalje restavraterja in goste, da so stali nepremično na mestu. Nato so razbojniki prekinili telefonsko zvezo ter se slednjič s silno brzino odpeljali z avtomobilom in dragocenim tovorom v neznano smer.

Olimpijada na Finskem

Helsinki, 7. nov. AA. GNB: Do sedaj so prijavile svoje sodelovanje na olimpijadi na Finskem: Anglija, Danska, Italija, Norveška in **Jugoslavija.**

Ogenj pri Celju

Celje, 7. novembra.

Danes ob pol 8 zvečer je na kozolcu oo. lazaristov za Jožefovim hribom izbruhnil ogenj, ki je zaradi lahko gorljivega materiala kmalu zajel ves kozolec. Ogenj je bil velikanski in se je videl daleč naokoli, da se je okrog pogorišča zbrala velika množica, ki je opazovala divjanje ognja. Telefonično so bili poklicani celjski gasilci, ki so ogenj sicer nekoliko omejili, vendar pa kozolca niso mogli obvarovati. Prihiteli so tudi gasilci iz Gaberja, ki pa niso stopili v akcijo. Ves kozolec je pogorel, ostalo je le nekaj ožganih tramov. V kozolcu je bilo seno, koruza in fižol, kar je vse postalo žrtev ognja.

Jesenice

Sestanek delavcev. Delavci! KID je v preteklih dneh odpustila 60 delavcev. Odgovorni funkcionarji izjavljajo, da bodo sledile še nadaljnje redukcije. KID je storila to brez vsakega predhodnega razgovora z zastopniki delavstva. ZZD in JRZ sta napravili vse korake za zaščito delavstva. Da se pojasni položaj in se delavstvo obvesti o dosedanjih korakih zanj ter da se storijo sklepi za nadaljnje ravnanje, je sklican za *sredo, 9. nov., zvečer ob 7.* v Krekovem domu v veliki dvorani sestanek delavstva, članov in somišljenikov ZZD. Pridite polnoštevilno! Gre za delavski kruh!

Okrajna JRZ je imela v nedeljo popoldne v Krekovem domu širši zaupniški sestanek. Sestanka se je udeležilo blizu 200 zaupnikov iz vseh občin radovljiškega okraja. Zaupnikom se je predstavil naš kandidat dr. Albin Šmajd, ki je bil navdušeno pozdravljen. Gospod kandidat je dal tudi navodila za volivno borbo. Določili so se sestanki za posamezne kraje. Vse krajevne organizacije kažejo veliko razgibanost. Župan g. Rozman je podal še posebno izjavo, da bo bohinjski kot glasoval kot en mož za kandidata dr. Šmajda, kar je izzvalo veliko navdušenje.

Odpusti pri KID so se obravnavali na sestanku okrajne JRZ. Celotna organizacija je ogorčeno protestirala proti sumljivemu odpuščanju delavstva. Brzojavno je prosila za pomoč našega voditelja dr. Korošca, ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča, dalje ministra dr. Kreka, dr. Cvetkoviča in bana dr. Marka Natlačena. Protest in prošnja je bila poslana tudi na lastnika tovarne g. Westna.